بەڕاستی شاژنە

نوسینی:
د.محمد العريفي

وەرگێڕانی:
(باوکی یوسف)
م.عبدالمجيد عبدالحميد/ كفری

پێداچونەوەی:
م/ صلاح الدين عبدالكريم/چەمچەماڵ

چاپی چوارەم
١٤٣١ کۆچی ـ ٢٠١٠ زاینی

له بلاْوکراوەکانی
ماڵپەڕی ئاشتی/ کەرکوك
www.ashtyk.com
ka.ashty@yahoo.com
ژ.مۆبایل : ٠٧٧٠١٢٨٤٥٣١

بسم الله الرحمن الرحيم

سەرەتا

ئەو کچێکی ڕووسی بوو.. لە خێزانێك کە داب ونەریتی خۆیان دەپاراست.. بەڵام لەسەر مەزهەبی(ئارسەزۆکس)بوو ..زۆر توندڕەو بوون بۆ ئایینی گاور (نصرانی).. یەکێك لە بازرگانە ڕووسەکان داوای لێکرد لەگەڵ کۆمەڵێك کچدا سەفەر بکەن بۆ یەکێك لە وڵاتەکانی کەنداوی عەرەب بۆ کڕینی کەلوپەلی کارەبایی پاشان فرۆشتنی ئەو کەلوپەلانە لە ڕووسیا.. ئەمە ئەو گرێبەستە بوو لە نێوان ئەو بازرگانە و ئەو کۆمەڵە کچانەدا ڕوویدا..کاتێ گەیشتنە ئەوێ کابرای بازرگان دانی بۆ تیژ کردن و داوای ئەنجامدانی کاری خراپەی لێکردن.. ئەمجار دەستی کرد بە پێشکەش کردنی هەموو جۆرە هۆکارێکی لەخشتە بردن .. پارەیەکی زۆر ..پەیوەندییەکی فراوان .. تاکو زۆربەی ئەو کچانە ڕازی بوون بە بیرۆکەکەی ..تەنها ئەو کچە نەبێت ..چونکە زۆر دەمارگیر بوو بۆ دینەکەی خۆی (دینی گاور).. ڕازی نەبوو ..ئەویش پێی پێکەنی و ووتی: تۆ لەم وڵاتەدا کەسێکی بزریت، هیچ شتێکت پێ نییە تەنها جل و بەرگەکەت نەبێت، یەك شتت پێ نادەم .. ئەمجار لە شوقەیەکدا نیشتەجێیانی کرد .. وە هەموو پاسەپۆرتەکانی لای خۆی شاردەوە.. هەموو کچەکان بە حەزو ئارەزووی بازرگانەکە دەجوڵانەوە تەنها ئەو کچە نەبێت..ئەویش هەموو ڕۆژێك داوای پاسەپۆرتەکەی خۆی دەکرد یاخود بیگێڕێتەوە بۆ وڵاتەکەی .. بازرگانەکەش ڕازی نەدەبوو .. ڕۆژێك لە شوقەکەدا دەستی کرد بە گەڕان تاکو پاسەپۆرتەکەی خۆی دۆزییەوە ..پاشان لە شوقەکە هەڵات، دەرچوو بۆ سەر شەقام..هیچ شتێکی پێ نییە تەنها جل وبەرگەکەی نەبێت .. نەیدەزانی بۆ کوێ بچێت.. نەکەس وکار .. نەپارە.. نەخواردن.. نەناسیارێك.. نەشوێنی نیشتەجێ بوون ..ئەم کچە سەر لێ شێواوە دەسوڕایەوە بە لای ڕاست وچەپدا ..لەناکاو گەنجێکی بینی لەگەڵ سێ ئافرەتدا ڕێیان دەکرد ..دڵنیا بوو لە گەنجەکە ئەمجار ڕۆیشت بۆ لایان ودەستی کرد بەقسەکردن لەگەڵیاندا بەزمانی ڕووسی ..گەنجەکە بە لێبوردنەوە گوتی: من زمانی ڕووسی نازانم، کچەکە ووتی: ئایا ئینگلیزی دەزانی؟..ووتی: بەڵێ.. زۆر خۆشحاڵ بوو، دەستی بە گریان کرد، ئەمجار ووتی: من کچێکی ڕووسیم چیرۆکەکەم بەم شێوەیە..ئێستا نەپارەم پێیە ونەشوێنی نیشتەجێ بوون .. دەمەوێت بگەڕێمەوە بۆ وڵاتەکەم.. تەنها دەمەوێت جێگام بکەنەوە بۆ ماوەی دوو یان سێ ڕۆژ ..تاکو لەگەڵ براو کەس و کارمدا مشورێکی خۆم دەخۆم.. ئەمجار (خالد) دەستی بەبیر کردنەوە کرد..ڕەنگە ئەم ئافرەتە کەسێکی فێڵباز بێت ..ئەویش تەماشایانی دەکرد و دەگریا...خالدیش لەگەڵ دایك وهەردوو خوشکەکەیدا ڕاوێژی دەکرد ..لەکۆتاییدا ڕازی بوون وبردیانەوە بۆ ماڵی خۆیان .. ئەمجار دەستی کرد بە پەیوەندی کردن لەگەڵ ماڵەوەیاندا بەڵام هیچ وەڵامێك نەبوو، چونکە هێڵەکانی تەلەفون خراپ بوو لەو وڵاتەدا.. وە هەموو کاتێك پەیوەندییەکەی دووبارە دەکردەوە.. ئەوان زانیان ئەم کچە گاورە.. زۆر بەنەرمی لەگەڵیدا دەجوڵانەوە.. بۆیە ئەویش ئەوانی خۆشدەویست ئەمجار داوایان لێ کرد کە ببێتە موسڵمان .. کەچی ڕازی نەبوو.. نایەوێ.. بەڵکو ڕازی نییە تەنانەت گفتوگۆ بکات دەربارەی دین، چونکە ئەو لە خێزانێکی (ئارسەزۆکس)ە وزۆر توندڕەون ورقیان لە ئیسلام وموسڵمانانە..خالد ڕۆیشت بۆ مەڵبەندێکی بانگەوازی ئیسلامی ..کۆمەڵێك کتێبی هێنا دەربارەی ئیسلام بەزمانی رووسی .. چەند ڕۆژێك هەوڵیان لەگەڵدا تاوەکو بووە موسڵمانێکی ڕێك وپێك..ئەمجار زۆر بایەخی دەدا بۆ ئەوەی ڕێنماییەکانی

دینەکەی فێربێت ..هەوڵی دەدا هاوڕێیەتی ئافرەتە باشەکان بکات ولەگەڵیاندا دانیشێت .. ترسا بگەڕێتەوە بۆ وڵاتەکەی خۆی نەوەك هەڵی بگەڕێننەوە لە ئیسلام و بگەڕێتەوە سەر دینی گاور ..

هاوسەرگیری (زواج)

خالد داوای کرد ئەگەر ڕازی دەبێ ببێتە خێزانی.. ئەویش ڕازی بوو .. لەزۆربەی ئافرەتە موسڵمانەکان زیاتر دەستی بەدینەکەیەوە گرتبوو .. ڕۆژێك لەگەڵ پیاوەکەیدا ڕۆیشت بۆ بازاڕ.. ئافرەتێکی بینی حیجابی لەبەردا بوو دەم وچاوی خۆی داپۆشیبوو.. ئەمە یەکەم جار بوو ئافرەتێك بەو شێوەیە ببینێ کە بە تەواوی حیجابی پۆشیوە وپێچەی (نقاب)ی کردووە زۆر سەری سوڕما لەو شێوەیە..ووتی: خالد ئەم ئافرەتە بۆ بەم شێوەیە؟ ڕەنگە ئەم ئافرەتە توشی نەخۆشییەك بوو بێت و دەم وچاوی تێك دابێت بۆیە دایپۆشیوە؟ ووتی: نەخێر ئەمە ئەو حیجابەیە کەخوای گەورە پێی خۆشە بەندە ئافرەتەکانی خۆی بەجێی بهێنن وپێغەمبەرەکەمان ﷺ فەرمانی پێکردووە ..ماوەیەك بێدەنگ بوو ..ئەمجار ووتی: بەڕاستی ئەمە حیجابی ئیسلامی‌یە کە خوای گەورە دەیەوێت ئێمەی ئافرەت بەجێی بهێنین .. خالد ووتی: چۆن دەزانی؟ ووتی: من کاتێك دەچمە دوکانی بازرگانەکانەوە زۆر تەماشام دەکەن بۆیان بکرێت ڕومەتم پارچە پارچە دەکەن و دەیخۆن... بۆیە ئەم ڕومەتەم دەبێ داپۆشرێت ..دەبێ تەنها بۆ پیاوەکەی خۆم بێت .. تەنها ئەو بۆی هەیە بیبینێت .. من لەم بازارە دەرناچم تاکو لەو شێوە حیجابە نەپۆشم .. لەکوێ بیکڕین؟ خالد ووتی: بەردەوام بە لەسەر ئەم حیجابەی خۆت .. وەکو دایك وخوشکەکانم، ووتی: نەخێر .. بەڵکو من حیجابێکم دەوێت کە خوای گەورە دەیەوێ .. ڕۆژگار بەسەر ئەم ئافرەتەدا دەڕوات .. ئەویش ئیمانی بتەوترو دامەزراوتر دەبێت .. ئەوەی لە دەوروبەری بوو خۆشیان دەویست .. وە پیاوەکەی خۆی زۆر خۆشدەویست و هەموو هەست و سۆزی بۆ خۆی ڕاکێشابوو .. ڕۆژێکیان تەماشای پاسە پۆرتەکەی کرد بینی وا خەریکە ماوەی تەواو دەبێت .. بۆیە دەبێ تازەی بکاتەوە .. لەهەمووی گرانتر ئەوەیە کە دەبێت لەو شارە تازە بکرێتەوە .. کەئافرەتەکە سەر بە ئەوێیە .. دەبێ سەفەر بکاتەوە بۆ ڕووسیا .. ئەگینا نیشتەجێ بوونەکەی نایاسایی دەبێت .. خالد بڕیاریدا لەگەڵیدا سەفەر بکات، چونکە ئەو نایەوێت بەتەنها سەفەر بکات .. سواری فڕۆکەیەك بوون سەر بە هێڵی ئاسمانی ڕووسی بوو .. ئەویش بەحیجابی تەواوەوە سوار بوو .. بە سەربەرزی وشانازییەوە لەتەنیشت پیاوەکەی خۆی دانیشت .. خالد ووتی: دەترسم تووشی چەند کێشەیەك ببین بە هۆی جل وبەرگەکەتەوە .. ئەو ووتی: سبحان الله .. دەتەوێ گوێڕایەڵی ئەو کافرانە ببم وسەرپێچی فەرمانەکانی خوا بکەم؟؟!! نەخێر .. سوێند بە خوا .. چی دەڵێن با بیڵێن .. خەڵکی دەستیان کرد بە تەماشا کردنی .. فەرمانبەرەکان دەستیان کرد بە دابەشکردنی خواردن .. لەگەڵ خواردندا مەییان دەهێنا .. سواربوانی فڕۆکەکە دەستیان کرد بە ووتنی وشەی خراپ بەم ئافرەتە لەخواترسە .. یەکێك پێدەکەنێت .. ئەویتر گاڵتەی پێ دەکات .. لەنزیکی ڕادەوەستان وتانەیان لێ دەدا .. خالدیش تەماشای ئەوانی دەکردو هیچ تێ نەدەگەیشت .. بەڵام ئەو بزە دەیگرت و پێدەکەنی .. ئەو قسانەی کە ئەوان دەیانووت ئەم پیاوەکەی خۆی تێگەیاند .. پیاوەکەی توڕە بوو .. ئەو ووتی: نەخێر.. خەم مەخۆ .. و دڵ تەنگ مەبە ئەمە کارێکی سووك وئاسانە بەرامبەر بەوەی کە تووشی هاوەڵانی پێغەمبەرﷺ هاتووە،

وە ئافرەتانی هاوەڵان ﷺ تووشی بەڵای سەختتر بوون .. کەچی ئارامیان دەگرت.. ئەمانیش ئارامیان گرت .. تاکو فڕۆکەکە گەیشتە ڕووسیا ..

له ڕوسیا

خالد دەڵێت: کاتێك لە فڕۆکەخانەکە دابەزین .. وامدەزانی دەچین بۆ ماڵی کەس و کاری کچەکە ولەوێ نیشتەجێ دەبین، پاشان کاری خۆمان تەواو دەکەین و دەگەڕێینەوە ..کەچی دوور بینینی خێزانەکەم لەوە دوورتر بوو، ووتی: کەس و کارم (ئارسەزۆکس)ن زۆر توندڕەون بۆ دینەکەی خۆیان .. نامەوێ ئێستا بڕۆمەوە .. ئێستا ژوورێك بە کرێ دەگرین ولەوێ دەمێنینەوە .. تاکێشەی پاسە پۆرتەکەمان تەواو دەکەین، پێش ئەوەی بگەڕێینەوە سەردانی کەس وکارم دەکەین .. هەستم کرد ئەو بۆچوونە تەواوە بۆیە ژوورێکمان بەکرێ گرت ولەوێ ماینەوە.. بۆ سبەینێ چووین بۆ فەرمانگەی (پاسەپۆرت) .. چووینە ژوورەوە بۆلای فەرمانبەرێك .. ئەویش داوای پاسە پۆرتە کۆنەکە و وێنەیەکی تازەی ئافرەتەکەی کرد .. ئەویش وێنەیەکی ڕەش و سپی دەرهێنا کەسەری داپۆشیوەو تەنها دەم وچاوی دیاربوو .. فەرمانبەرەکە ووتی: ئەم وێنەیە نایاساییە .. وێنەیەکی رەنگاو ڕەنگمان دەوێت کەدەم وچاوو پرچ و هەموو گەردنت بەتەواوی دیار بێت .. ئەویش ڕازی نەبوو جگە لەو وێنەیە هیچ وێنەیەکی تری بداتێ .. ئەمجار چووین بۆ لای فەرمانبەرێکی تر .. وە بۆ لای سێیەم فەرمانبەر کەچی هەموویان داوای وێنەیەکیان دەکرد کە بەسەر ڕووتی گرتبێتی .. وەخێزانەکەی دەیووت: بەهیچ شێوەیەك وێنەیان نادەمێ بەسەر رووتی بۆیە فەرمانبەرەکانیش داواکەی ئەمیان ڕەتکردەوە .. پاشان چووین بۆ لای بەڕێوەبەری فەرمانگەکە کەئافرەت بوو خێزانەکەم زۆر هەوڵیدا کە بەڕێوبەرەکە ڕازی بکات کەچی هیچ سوودی نەبوو .. خێزانەکەم سوور بوو لەسەر داواکەی و ووتی: تۆ شێوەی من دەبینی و وێنەکەش دەبینی دەتوانی بەراوردی بکەی .. گرنگ دەم وچاوە .. ڕەنگە پرچی ئافرەت بگۆڕدرێ .. ئەم وێنەیەیش مەبەستەکە دەپێکێ .. بەڕێوبەرەکەیش سوور بوو لەسەر داواکەی خۆی ودەیووت: ئەم وێنەیە نایاساییەو نابێت .. خێزانەکەم ووتی: دڵنیابە کە من لەم وێنەیە زیاتر ناهێنم .. ئایا چارەسەر چییە؟ بەڕێوبەرەکە ووتی: ئەم کێشەیەی ئێوە هیچ کەسێك ناتوانێ چارەسەری بکات .. تەنها بەڕێوبەری گشتی (پاسەپۆرت) نەبێت کە لە (مۆسکۆ) یە .. ئێمەیش دەرچووین لە فەرمانگەکە . ڕووی لە من کردو ووتی: خالد دەڕۆین بۆ مۆسکۆ .. منیش ووتم: وێنەیەك بگرە بەو شێوەی ئەوان دەیانەوێ .. خوای گەورەیش داوای هیچ شتێك لە کەسێك ناکات ئەگەر لەتوانایدا نەبێت .. خوای گەورە دەفەرمووێت: ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ﴾ [التغابن: ١٦] واتە: لە خوا بترسن وخۆتان بپارێزن بە گوێرەی توانای خۆتان.

ئەمەیش پێویستە وە پاسەپۆرتیش تەنها کۆمەڵە کەسێکی کەم دەیبینن، ئەویش لەکاتی پێویستدا .. ئەمجار لەماڵەوە هەڵی دەگرین هەتاکو ماوەکەی تەواو دەبێت .. ئەم کێشەیە لەخۆت دوور بکەرەوە پێویست ناکات بچین بۆ مۆسکۆ ..

له مۆسكۆ

کەچی ئەو سوور بوو لەسەر قسەی خۆی ناچار سەفەرمان کرد بۆ مۆسکۆ .. ژوورێکمان بەکرێ گرت و تیایدا نیشتەجێ بووین .. بۆ سبەینێ چووین بۆ فەرمانگەی (پاسەپۆرت) دیسان سەردانی فەرمانبەری یەکەم و دووەم و

سێیەمی کرد کەچی سوودی نەبوو .. چووین بۆلای بەڕێوبەری گشتی .. چووینە ژوورەوە ... ئەو کابرایەکی زۆر خراپ بوو .. لەهەموویان خراپتر بوو .. کاتێ کە پاسەپۆرتەکەی بینی.. هەندێ ئەمدیو و ئەودیوی کرد .. ئەمجار سەری بەرز کردەوەو بەخێزانەکەمی ووت: کێ دەیسەلمێنێ، تۆ خاوەنی ئەم وێنەیەی؟ دەیویست دەم وچاوی خێزانەکەم ببینێ خێزانەکەم ووتی: داوا لە یەکێك لەفەرمانبەرە ئافرەتەکان بکە یان سکرتێرەکەت بۆ ئەوەی بمبینێ و بیسەلمێنێ .. لەم کاتەدا کابرا توڕە بوو .. هەموو ئەو شتانەی کە لە بەردەستیدا بوو وەکو (پاسەپۆرتە کۆنەکە – وێنەکە – هەموو نوسراوەکان) کۆی کردەوەو فڕەی دایە ناو یەکێك لە ڕەفی کتێبخانەکەی لای خۆی .. و ووتی: ئێستا تۆ نە پاسەپۆرتی کۆنت هەیە نە نوێیش .. تاکو وێنەیەك نەهێنیت بەو شێوەیە بێت کە دەمانەوێت .. تاکو بگونجێت لەگەڵیدا .. ئەمجار خێزانەکەم دەستی کرد بە گفتوگۆ کردن لەگەڵیدا بەزمانی ڕووسی بۆ ئەوەی ڕازی بکات .. منیش تەماشام دەکرد وتێ نەدەگەیشتم .. بەڵام زۆر توڕە بووم .. نەمدەتوانی هیچ شتێك بکەم .. کابرا دەیووت: دەبێت وێنەیەك بهێنی ئەو مەرجانەی تیادا بێت کە خۆمان دەمانەوێت .. خێزانەکەم ویستی ڕازی بکات بەڵام سوودی نەبوو .. ئەمجار بێدەنگ بوو .. منیش دووبارەم کردەوە و ووتم: خۆشەویستەکەم ..خوای گەورە داوای هیچ شتێك لە کەس ناکات کە لەتوانایدا نەبێت .. ئێمەیش لەکاتی پێویستی داین .. تاکەی لە نوسینگە و فەرمانگەکانی (پاسەپۆرت) بسوڕێینەوە؟؟ ووتی:

﴿وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ﴾ [الطلاق: ٢-٣] .

واتە: هەرکەسێك لە خوا بترسێت وخۆی بپارێزێت ئەوا خوای گەورە دەروازەی خێری لێ دەکاتەوە وڕۆزی دەدات بە شێوەیەك کە خۆیشی بە خەیاڵیدا نەهاتبێت.

پاشان من و ئەو گفتوگۆیەکی زۆرمان کرد بۆیە بەڕێوبەرەکە توڕە بوو لە ژوورەکەی خۆی دەری کردین... ئەمجار دەرچووینە دەرەوە بەرەو ژوورەکەی خۆمان بۆ ئەوەی لەوێ گفتوگۆ بکەین منیش لە لایەکەوە بەزەییم پیادا دەهاتەوەو لەلایەکی تریشەوە زۆر توڕە بووم لێی....من دەمویست ڕازی بکەم ..ئەویش دەیویست من ڕازی بکات تاکو شەو داهات بەسەرماندا...نوێژی عیشامان کرد..من زۆربیرم لای ئەم کێشە ونەهامەتییە بوو... ئینجا ئەوەی ئامادە بوو خواردمان وسەرم نایەوە بۆ ئەوەی بنووم..

چۆن دەخەوی...؟

کاتێ منی بینی بەو شێوەیە..ڕەنگی گۆڕاو..ڕووی لە من کردوو ووتی: خالد.... دەخەوی؟ ووتم: بەڵێ ..ئەی هەست بە ماندوو بوون ناکەیت؟ ووتی: سبحان الله.. لەم کاتە ناسکەداو لەم تەنگانەدا دەخەوی؟! ئێمە لە کات وساتێکدا دەژین پێویستمان بەوەیە بگەڕێینەوە بۆ لای خواو پەنای پێ بگرین..منیش هەستام.. دەستم کرد بەنوێژ کردن وئینجا خەوتم.. بەڵام ئەو هەستا دەستی کرد بە نوێژ کردن.. هەرکاتێك بەئاگا دەبوومەوە تەماشام دەکرد..دەمبینی..یان لە رکوعدایە یان لە کڕنۆش دایە.. یان ڕاوەستاوە.. یان دەپاڕێتەوە.. یان دەگریا.. تاکو شەبەق دەرکەوت.. ئینجا منی بە ئاگا هێنایەوە.. ووتی: ئەوا شەبەق دەرکەوت هەستە با پێکەوە نوێژەکەمان بکەین.. منیش هەستام ودەستنوێژم گرت.. پێکەوە نوێژەکەمان کرد.. ئینجا ئەو خەوت، پاش ئەوەی ڕۆژهەڵات ..

هەستا و ووتی: هەستە با بچین بۆ فەرمانگەی پاسەپۆرت ..ووتم : بچین بۆ فەرمانگەی پاسەپۆرت؟! بۆچ مەبەستێك یان بە چ بیانوویەك؟ وێنەكان لە كوێن؟ وێنەمان پێ نییە ... ووتی: بابڕۆین هەوڵ بدەین هەرگیز بێ ئومێد مەبە لەڕەحمەتی خوا .. بێ هیوا مەبە لەڕەحمەتی خوا.. ئینجا ڕۆیشتین، سوێند بەخوا كاتێ هەنگاومان نایە ناو فەرمانگەكە وخێزانەكەمیان بینی وناسیانەوە بە هۆی جل وبەرگەكەیەوە یەكێك لە فەرمانبەرەكان بانگی كرد و ووتی: تۆ فلان كەسی؟ ووتی: بەڵێ ..ووتی: وەرە پاسەپۆرتەكەت وەربگرە .. كاتێك لێمان وەرگرت بینیمان تەواو بووە بە وێنە حیجابەكەوە بۆیە ئەو زۆر دڵخۆش بوو وە رووی لە من كرد و ووتی: پێم نەووتی: ﴿وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مَخْرَجًا﴾ [الطلاق: ٢] .

واتە: هەركەسێك لە خوا بترسێت وخۆی بپارێزێت ئەوا خوای گەورە دەروازەی خێری لێ دەكاتەوە.

كاتێ ویستمان لە فەرمانگەكە دەرچین یەكێك لە فەرمانبەرەكان ووتی: دەبێ بچنەوە بۆ شارەكەی خۆتان كە لەوێوە هاتوون بۆ ئەوەی مۆرێك بدەن لە جەوازەكە بۆیە گەڕاینەوە شارەكە كە لێوەی هاتبووین .. منیش لە دڵی خۆمدا دەمووت: ئەمە كاتێكی شیاوە بۆ ئەوەی سەردانی كەس وكاری بكەین پێش ئەوە لە روسیا دەرچین، گەیشتینە ئەو شارە كە كەس وكاری ئەوی لێیە ژوورێكمان بە كرێ گرت و پاسەپۆرتەكەمان مۆر كرد..

سەفەری سەخت و دژواری

ئەمجار رۆیشتین بۆ سەردانی كەس وكاری ولە دەرگامان دا، خانووەكەیان خانوویەكی كۆنی بێ فیز بوو دیار بوو كە دانیشتوانی خەڵكێكی هەژار بوون.. برا گەورەكەی دەرگای كردەوە گەنجێكی بە شان وشەوكەت بوو ئەم بەستەزمانە زۆر دڵخۆش بوو بە بینینی براكەی ودەم و چاوی بە دەرخست ورووی گەشایەوەو سڵاوی لێ كرد.. بەڵام براكەی لە سەرەتادا كە بینی سەرسام بوو لە نێوان خۆشحاڵ بوون بەوەی كە خوشكەكەی بە ساغ وسەلامەتی گەڕاوەتەوەو لە نێوان سەرسام بوون لەو جل وبەرگە رەشەی كە هەموو لەشی داپۆشیوە، خێزانەكەم بە روو گەشییەوە چووە ژوورەوە دەستی لە مل براكەی كردو منیش بە شوێنیدا چوومە ژوورەوە لە ژووری مێوان دانیشتم بە تەنها بەڵام ئەو چووە ژوورەوە بۆ لای كەس وكاری گوێم لێ بوو بە زمانی روسی قسەی لەگەڵ ئەواندا دەكرد هیچ تێنەدەگەیشتم بەڵام هەستم كرد كەوا شێوەی قسەكان گۆڕا، شێوەی تووڕە بوونی پێوە دیار بوو دەنگیان بەرز بووە، وە هەموویان هاواریان بە سەردا دەكرد ئەویش بەرگری لە خۆی دەكرد و وەڵامی ئەوانی دەدایەوە هەستم كرد كارەكە بەرەو خراپی دەڕوات بەڵام ناتوانم دڵنیا بم لە هیچ شتێك چونكە لە زمانی ئەوانم نەدەزانی ... لە ناكاودا دەنگە بەرزەكان لەو ژوورەی كە من دانیشتبووم نزیك بووەوە بینیم سێ گەنج هاتنە ژوورەوە بۆ لای من، كەسێكی بە تەمەن لە پێشیانەوە بوو لە سەرەتادا وامزانی كە هاتوون بۆ پێشوازی زاواكەیان، بەڵام نەخێر كاتێكم زانی هێرشیان كردە سەرم وەكو دڕندە ئەو بەخێرهاتنە گۆڕا بە مشتەكۆڵە ... لێدان ... زلە لێدان منیش بەرگریم لە خۆم دەكرد وهاوارم دەكرد و داوای یارمەتیم دەكرد تاكو هێزم تیادا نەما هەستم كرد كە كۆتایی من لەمماڵەدایە ئەوان بە هەموویانەوە لە منیان دەدا منیش دەسوڕامەوە ودەمویست ئەو دەرگایە

بدۆزمەوە کە لێوەی هاتمە ژوورەوە بۆ ئەوەی هەڵبێم، کاتێ دەرگاکەم بینی هەستام بە توندی دەستم بە راکردن کردو دەرگاکەم کردەوەو هەڵاتم ئەوانیش بە دوامدا .. خۆم کرد بە ناو قەڵەباڵەغییەکدا تاکو لێیان بزر بووم، ئەمجار رووم کردە ژوورەکەی خۆم کە زۆر دوور نەبوو لە ماڵەکەیانەوە لەوێ دەموچاوم شووشت ئەو هەموو خوێنەی بە دەم و چاومەوە بوو شووشتم، تەماشای خۆمم کرد بینیم شوێنەواری لێدانەکەیان دیارە بە نێو چاوانمەوە .. گۆنام ... لوتم ... دەبینم خوێن لە دەممەوە دێتە خوارەوە و هەموو جل و بەرگەکەم دڕاوە، سوپاس گوزاری خوای گەورە بووم کە لە دەستی ئەو دڕندانە رزگاری کردم، لە دڵی خۆمدا ووتم: من رزگار بووم بەڵام دەبێ ئێستا حاڵی خێزانەکەم چۆن بێت؟ وێنەی دەهاتە پێش چاوم تۆ بڵێی ئەوەی بەسەر مندا هات بەسەر ئەویشدا هاتبێت لە لێدان و ئازاردان.. من پیاوم خەریك بوو بەرگەی ئەو هەموو لێدانە نەگرم .. ئەو ئافرەتە ئایا بەرگەی ئەو هەموو لێدانە دەگرێت؟ دەترسم ئەو بەستەزمانە بڕوخێت ...

ئایا کاتی جیابوونەوە هاتووە ...؟

شەیتان دەستی کرد بە کارەکانی خۆی بە منی دەووت: ئەو ئێستا لەسەر دینەکەی خۆی هەڵدەگەڕێتەوەو دەگەڕێتەوە سەر دینی گاور. منیش بە تەنها دەگەڕێمەوە بۆ وڵاتەکەی خۆم.... وە بە سەرسامی مامەوە ئایە لەم کاتەدا چی بکەم؟ لەم وڵاتەدا بۆ کوێ بڕوم؟ چی بکەم باشە؟ لەم وڵاتەدا ئەوەی کە هەرزان بێت مرۆڤە.. دەتوانیت کەسێك بە کرێ بگری بۆ کوشتنی کەسێکی تر بە دە دۆلار ...ئایە ئەگەر ئازاری خێزانەکەمیاندا ئەمجار ئەویش جێگای منی بۆ ئەوان دەست نیشان کرد، ئەوانیش لە تاریکی شەودا کەسێك دەنێرن بۆ کوشتنم ... بۆیە دەرگای ژوورەکەی خۆم توند داخست بە تەنها مامەوە لە ژوورەکەمدا زۆر دەترسام ئەو شەوە هیچ خەو نەچووە چاوم، کە رۆژ بووەوە جل و بەرگەکەم گۆڕا و رۆیشتم بۆ ئەوەی حاڵی ئەو بزانم ... رۆیشتم لە دوورەوە تەماشای ماڵی ئەوانم دەکرد ... چاودێریم دەکرد وە هەرچی لەو ماڵەدا رووی بدایە دەمویست بزانم بەڵام دەرگاکان داخراون، زۆر چاوەڕوان بووم ... لە ناکاو .. دەرگاکە کرایەوە سێ گەنج و کابرای بە تەمەن هاتنە دەرەوە ئەو گەنجانە بە روخساریانەوە دیار بوو هەر ئەوانە بوون کە ئازاری منیان دا .. رۆیشتن بۆ سەر کارەکانیان پاشان دەرگاکە داخرا .. ئەمجار چاودێریم دەکردو تەماشام دەکرد خۆزگەم دەخواست کە خێزانم ببینم بەڵام هیچ سوودی نەبوو .. چەند کاتژمێرێك بەو شێوەیە مامەوە ئەمجار ئەو پیاوانە لە کارەکانیان گەڕانەوە و چوونە ژوورەوە .. منیش ماندوو بووم بۆیە گەڕامەوە بۆ ژوورەکەی خۆم، بۆ رۆژی دووەم دیسان چووم بۆ چاودێری کردنی ماڵی ئەوان بەڵام خێزانم نەبینی لە رۆژی سێیەمدا دیسان چووم .. بەڵام سوودی نەبوو، بێ ئومێد بووم لە ژیانی هاوسەرەکەم .. وای بۆ دەچم ئەو لە ئەنجامی ئازاردانیدا مرد بێت یان کوژرا بێت، بەڵام ئەگەر مرد بێت بەلای کەمەوە ئێستا دەبێت جوڵانەوەیەك بە ماڵەکەوە دیار بێت خەڵکی دەبێت بێن بۆ سەرخۆشی یان بۆ سەردانیان بەڵام کاتێ هیچ شتێکی نامۆم نەبینی خۆم دڵنیا کردەوە کە ئەو هێشتا زیندووە ... وە بە یەك گەیشتنمان نزیك بووەتەوە ..

به یه‌ك گه‌یشتن ...

له ڕۆژی چواره‌مدا .. خۆم پێ نه‌گیرا دانیشم له ژووره‌كه‌مدا دیسان چووم بۆ چاودێری كردنی ماڵی ئه‌وان پاش ئه‌وه‌ی پیاوه‌كان چوون بۆ سه‌ر كاره‌كانیان وه‌كو ڕۆژانی تر .. منیش ته‌ماشا ده‌كه‌م و خۆزگه ده‌خوازم ... له ناكاو .. بینیم ده‌رگاكه كرایه‌وه بینیم خێزانم ده‌رچووه ده‌ره‌وه به لای ڕاست وچه‌پدا ده‌ڕوانێت منیش به په‌له لێی نزیك بوومه‌وه.. بینیم چه‌ند جێگایه‌ك له ڕووی سوور بووه‌ته‌وه چه‌ند جێگایه‌ك شین بووه‌ته‌وه به هۆی زۆر ئازاردانییه‌وه.. وه جل و به‌رگه‌كه‌ی خوێناوی بووه زۆر ترسام له شێوه‌ی به‌زه‌ییم پیادا ده‌هاته‌وه زۆر ته‌ماشام كرد بینیم خوێن له برینه‌كانی ده‌تكێت.. له برینه‌كانی ڕووی ... ده‌سته‌كانی ... پێسته‌كه‌ی .... ئه‌و كراسه‌كه‌ی زۆری دڕا بوو .. بینیم هه‌ردوو پێی به زنجیر به‌ستراوه‌ته‌وه و ده‌سته‌كانی له پشته‌وه به زنجیرێك به‌ستراوه‌ته‌وه .. كه بینیم هه‌ر له دووره‌وه بانگی ئه‌وم كرد و خۆم پێ ڕانه‌گیرا و ده‌ستم به گریان كرد ...

دامه‌زراوی و ئامۆژگاری ..

به‌ده‌نگێكی له‌رزۆكه‌وه كه له‌به‌ر سه‌ختی ئازاره‌كانی به ئاسته‌م ده‌نگی ده‌رده‌چوو پێی ووتم : گوێ بگره خالد .. گومانت له من نه‌بێت و توشی دڵه‌ڕاوكێ مه‌به .. من دامه‌زراوم له‌سه‌ر په‌یمانه‌كه‌ی خۆم، سوێند به‌و خوایه‌ی كه جگه له ئه‌و هیچ خوایه‌كی تری حه‌ق نییه .. ئه‌و ئازاره‌ی كه ئێستا من ده‌یچێژم زۆر كه‌مه له چاو ئه‌وه‌ی كه هاوه‌ڵان ﵃ و شوێنكه‌وتووانی پێغه‌مبه‌ران (سه‌ڵات وسه‌لامی خوایان له‌سه‌ر بێت) چه‌شتویانه .. تكات لێ ده‌كه‌م خالد .. مه‌یه نێوان من و كه‌س وكارم ئێستا به په‌له بگه‌ڕێره‌وه ژووره‌كه وله‌وێ چاوه‌روان به .. تا ئه‌و كاته‌ی دێم بۆ لات (إن شاء الله) به‌ڵام تكات لێ ده‌كه‌م كه زۆر له خوا بپارێره‌وه‌و شه‌و نوێژی زۆر بكه .. خالد ده‌ڵێ: ئه‌وم به جێهێشت به‌ڵام زۆر غه‌مبار بووم و به‌زه‌ییم پیادا ده‌هاته‌وه، یه‌ك ڕۆژی ته‌واو له ژووره‌كه‌مدا چاوه‌ڕوان بووم و خۆزگه‌م ده‌خواست كه ئه‌و بێت بۆ لام .. ڕۆژێكی تر ڕۆیشت ... ڕۆژی سێهه‌میش ته‌واو بوو تاكو شه‌و به سه‌ردا هات گوێم لێ بوو كه‌سێك له ده‌رگای دا ئاخۆ كێ بێت له ده‌رگا ده‌دات؟ ترسێكی زۆر چووه دڵمه‌وه.. ئه‌وه كێیه له‌م نیوه شه‌وه‌دا له ده‌رگا ده‌دات؟ ڕه‌نگه كه‌س و كاری جێگای منیان زانی بێت.. ڕه‌نگه خێزانه‌كه‌م جێگای منی بۆ ئه‌وان ده‌ست نیشان كردبێت وئه‌وانیش هاتوون بۆ كوشتنم.. ترسێكی زۆر چووه دڵمه‌وه له ترسی مردن ده‌چوو.. له نێوان من و مردنا ته‌نها یه‌ك ته‌ڵه قژ ماوه .. منیش به ترس و له‌رزه‌وه ووتم: ئه‌وه كێیه له ده‌رگا ده‌دات؟ گوێم لێ بوو هاوسه‌ركه‌م به ده‌نگێكی نزم ووتی: ده‌رگاكه بكه‌ره‌وه منم هاوسه‌ره‌كه‌تم .. منیش هه‌ستام ژووره‌كه‌م ڕوناك كرده‌وه و ده‌رگاكه‌م كرده‌وه ... هاوسه‌ره‌كه‌م هاته ژووره‌وه به‌ڵام حاڵی ئه‌و هیچ باش نه‌بوو چه‌نده‌ها برین به لاشه‌یه‌وه بوو .. ووتی: په‌له بكه با هه‌ر ئێستا بڕۆین. ووتم: ئێستا؟! تۆیش حاڵت وایه؟! ووتی: به‌ڵێ .. په‌له بكه، ئه‌مجار ده‌ستم كرد به كۆكرنه‌وه‌ی جل و به‌رگه‌كانم ئه‌ویش جانتاكه‌ی كرده‌وه‌و جل و به‌رگه‌كه‌ی گۆڕی و جل و به‌رگێكی نوێی له‌به‌ر كرد و عاباكه‌ی دا به سه‌ردا ... هه‌موو شته‌كانی خۆمان كۆ كرده‌وه و دابه‌زین وسواری ئۆتۆمبیلێك بووین ئه‌و به‌سته‌زمانه به په‌له خۆی هاویشته سه‌ر كورسی ئۆتۆمبیله‌كه .

بۆ فرۆكەخانە ...

كه سواری ئۆتۆمبیلەكه بووم به زمانی روسی به شۆفێرەكەم ووت: بۆ فرۆكەخانە (پێش ئەوه چەند وشەیەكی روسی فێر ببووم)، خێزانەكەم ووتی: نەخێر ناڕۆین بۆ فرۆكەخانە دەچین بۆ فلان گوند .. ووتم: بۆ؟! ئێمە دەمانەوێت هەڵبێین .. ووتی: راست دەكەیت .. بەڵام ئەگەر كەس و كارم به هەڵاتنم بزانن .. دەچن بۆ فرۆكەخانە و لەویَ به شوێنماندا دەگەڕێن.. بەڵام دەچین بۆ فلان گوند، كه گەیشتینە ئەویَ دابەزین .. ئەمجار سوار ئۆتۆمبیلێكی تر بووین بەرەو گوندێكی تر كەوتینە رِیَ ئەمجار بۆ گوندی سێیەم .. ئەمجار بۆ یەكێك لەو شارانەی كه فرۆكەخانەی نێو دەوڵەتی تیادایه كه گەیشتینە فرۆكەخانەكە.. جێگایەكمان گرت به مەبەستی گەڕانەوەمان بۆ وڵاتەكەمان بەڵام هێشتا كات مابوو بۆ سەفەركردن .. بۆیە ژوورێكمان به كریَ گرت ولەویَ ماینەوه كاتیَ له ژوورەكەدا جێگیر بووین هەستمان به ئارامی كرد خێزانەكەم عاباكەی لەسەر لادا ومنیش تەماشام كرد .. ئەی خوایە ! ! هیچ جێگایەكی نەماوه كه خوێناوی نەبێت .. پێستێكی بریندار.. خوێنێكی زۆری مەییو .. پرچێكی بڕاو .. لێوێكی شین ..

چیرۆكێكی ترسناك ...

پرسیارم كرد .. چی روویدا؟ ووتی: كاتیَ كه چوومە ژوورەوه .. لای كەس و كارم دانیشتم لێیان پرسیم: ئەم جل وبەرگە چییه؟ ووتم: ئەمە جل و بەرگی ئیسلامە.. ووتیان: ئەو پیاوه كێیه؟ ووتم: ئەوه هاوسەرمە.. من چوومەتە سەر دینی ئیسلام و شووم كردووه بەو پیاوه ..ووتیان: شتی وا نابێت .. ووتم: گویَ بگرن .. له سەرەتادا با چیرۆكەكەی خۆمتان بۆ باس بكەم (ئەمجار چیرۆكەكەم بۆ باس كردن) وه باسی ئەو بازرگانه روسییەم كرد كه ویستی بەرەو خراپەكاری بمبات وه چۆن له دەستی ئەو رزگار بووم وه چۆن لەگەڵ تۆدا به یەك گەیشتین .. ووتیان: خۆزگە رێگای خراپەكاری وبەدرەوشتیت بگرتایەتە بەر خۆشحاڵتر دەبووین لەوەی كه بویتە به موسڵمان .. ئەمجار ووتیان: لەم ماڵه دەرناچیت یان دەبێت بگەڕێیتەوه سەر دینی (ئارسەزۆكس) یان دەبیَ به مردوویەتی دەرچیت .. لەو كاتەدا به هەموویانەوه منیان گرت و توند بەستمیانەوه، ئەمجار هاتن بۆ لای تۆ و دەستیان كرد به لێدانت منیش گوێم لیَ بوو كه له تۆیان دەداو تۆیش هاوارت دەكردو داوای یارمەتیت دەكرد بەڵام من بەسترابوومەوه .. وه كاتیَ تۆ هەڵاتیت .. براكانم گەڕانەوه بۆ لام دەستیان كردەوه به جوێن دان پێم.. ئەمجار رۆیشتن و چەند زنجیرێكیان كڕی ومنیان پیَ بەستەوه ئەمجار دەستیان كرد به لێدانم .. لێدانێكی زۆر سەخت و به ئازار، هەموو رۆژێك به لێدان دەستی پیَ دەكرد له پاش عەسرەوه تاكو كاتی خەوتن بەڵام بەیانیان براكانم وباوكم دەچوون بۆ سەر كار دایكیشم له ماڵەوه بوو وه هیچ كەس لام نەبوو تەنها خوشكێكی بچوكم نەبێت كه تەمەنی پانزە ساڵ بوو دەهات بۆ لام و پێم پیَ دەكەنی كه تەماشای حاڵی منی دەكرد .. تەنها ئەم كاتە كاتی پشووی من بوو .. باوەڕ دەكەیت هەموو شەوێك من دەبورامەوه پاشان خەوم لیَ دەكەوت .. لێیان دەدام تاكو دەبورامەوه پاشان دەخەوتم ... وەتەنها داواكارییان ئەوه بوو كه له ئیسلام هەڵگەڕێمەوه منیش رازی نەدەبووم و ئارامم دەگرت، پاش ئەوه خوشكەكەم دەستی كرد به پرسیاركردن ..بۆ واز له دینەكەت دەهێنی؟ دینی دایكت..؟ دینی باوكت..؟ دینی باوك وباپیرت ..؟

خوای گەورە دەرگای لێ دەکاتەوە ....

ئەمجار منیش دەستم کرد بە وەڵامدانەوەی پرسیارەکەی و باسی دینی ئیسلامم بۆ کرد ویەکخواپەرستی خوام بۆی روون کردەوە ...ئەویش گوێی دەگرت و هەستم کرد کە دڵی نەرم بووە وباوەڕی زۆر بە قسەکانم کرد ئەمجار دینی ئیسلامی لا روون بووەوە بە جوانی، لە ناکاودا ووتی: تۆ لەسەر دینێکی راستی.. بە راستی ئەمە دینێکی راستە.. ئەمە ئەو دینەیە کە دەبێ منیش دەستی پێوە بگرم.. ئەمجار ووتی: من یارمەتیت دەدەم.. ووتم: ئەگەر دەتەوێت یارمەتیم بدەیت ...ئەوا رێگام بۆ خۆش بکە تاکو هاوسەرکەم ببینم .. ئەمجار ئەویش لەسەر بانەوە تەماشای دەکرد بۆ ئەوەی تۆ ببینی .. ئەو تۆی بینی کە لە شەقامەکەدا بە رێگادا دەڕۆیشتی .. ووتی: من کەسێك دەبینم سیفاتی بەم شێوەیە .. ووتم: بەڵێ ئەوە هاوسەرەکەمە ئەگەر بینیت دەرگاکەم بۆ بکەرەوە تاکو قسەی لە گەڵدا بکەم .. پاشان ئەوە بوو دەرگای بۆ کردمەوە وقسەم لە گەڵدا کردی .. بەڵام نەمدەتوانی دەرچمە دەرەوە چونکە من بە دوو زنجیر بەسترابوومەوە کە کلیلەکانی لای براکەم بوو .. وەزنجیری سێیەم بەسترابووە بە یەکێك لە کۆڵەکەکانی خانووەکەوە بۆ ئەوەی دەرنەچم کلیلەکەی لای خوشکەکەم بوو ... بۆ ئەوەی لە کاتی سەرئاودا بیکاتەوە، وە کاتێ لەگەڵ تۆدا قسەم کرد داوام لێ کردی کە لە جێگەی خۆت بمێنەوە تاکو دێم بۆ لات .. من بەسترابوومەوە بەو زنجیرانەوە ... پاشان هەوڵم دا لەگەڵ خوشکەکەمدا کە ببێتە موسڵمان .. لە کۆتاییدا بووە موسڵمان .. ئەو ویستی لە پێناوی مندا خۆی بەخت بکات وە بڕیاری دا کە کار ئاسانی بۆ هەڵاتنم بکات .. بەڵام کلیلەکان لای براکەم بوو ئەویش زۆر ئاگاداری کلیلەکان دەکات .. ئەو رۆژە خوشکەکەم مەیێکی قورس و تیژی ئامادە کرد.. ئەوان خواردیانەوە ... وەخواردیانەوە ... تاکو بە تەواوی سەرخۆش بوون و ئاگایان لە خۆیان نەما ... ئەمجار خوشکەکەم کلیلەکانی لە گیرفانی براکەم دەرهێنا و زنجیرەکانی کردەوە .. منیش بەو تاریکە شەوە هاتم بۆ لات .. ووتم: ئەی خوشکەکەت؟ ئێستا چی بەسەردێت؟ ووتی: داوام لێ کرد کە ئیسلام بوونی خۆی ئاشکرا نەکات تاکو مشورێکی دەخۆین .. ئەو شەوە خەوتین؟ بۆ سبەینێ گەڕاینەوە وڵاتەکەی خۆمان .. کە گەیشتینە ئەوێ سەرەتا خێزانەکەم برد بۆ نەخۆشخانەو لەوێ چەند رۆژێك مایەوە .. برینەکانیان بۆ چارەسەر کرد کە هەمووی شوێنەواری ئازار و لێدان بوو .. ئەوەتا ئێستا ئێمە ئەمڕۆ لە خوا دەپاڕێینەوە کە خوشکەکەی دامەزراو بکات لەسەر دینەکەی ..

ئەم چیرۆکە لە کاسێتێکەوە وەرگیراوە بە ناونیشانی (قصص مؤثرة) د.ابراهيم الفارس.

ئەی خوشکە بە نرخەکەم ....

ئەم چیرۆکەم بۆ باس نەکردی بۆ ئەوەی هەست و سۆزت بجولێنم .. یان فرمێسکەکانت پێ بڕێژم ... یان شتێکی تر .. نەخێر ... بەڵکو بۆ ئەوەی بزانیت .. ئیستایش کەسانی پاڵەوانی وا هەیە کە بتوانێت ئەم دینە هەڵگرێت .. خۆیان بەخت دەکەن لە پێناویدا .. وە لە پێناوی بە عیززەت راگردنیدا خوێنی خۆیان بڕێژن ... ئەگەر لاشەیانیش پارچە پارچە بکرێت ... ئەگەر کافرەکانی دوێنێ وەکو (ئەبو جەهل و ئومەیە) ئازاری (بیلال و سومەیە) یان دا ئەوا باش بزانە کافرەکانی ئەمڕۆیش هەوڵ دەدەن بۆ دژایەتی کردنی ئەم دینە و پیلان و نەخشە دادەنێن لەو پێناوەدا .. وریا بە نەبیتە نێچیری ئەوان .. بۆ ئەوەی هەردەم سەربەرز و بە عیززەت بیت ..

وە باش بزانە کە ....

یەکەم کەس لە شاری مەککەی پیرۆزدا نیشتەجێ بوو ئافرەت بوو .. لە کتێبی (صحيح البخاری)[1] دا ریوایەت کراوە ودەڵێت: ئیبراهیم ﷺ لە (شام) ەوە دەرچوو بۆ (بلد الحرام) لە نیمچە دورگەی عەرەب .. لەگەڵ (هاجرە) ی خێزانی و (ئیسماعیل) ی کوڕی کە هێشتا منداڵێکی شیرەخۆرە بوو لە بێشکەدا ... تاکو گەیشتە جێگەی کەعبەی پیرۆز (البيت)، وە لەو رۆژەدا کەس لە مەککەدا نەبوو وە ئاویشی تیادا نەبوو لەوێ بە جێی هێشتن وهەندێ ئاوی بە تەنیشتیانەوە دانا .. لەگەڵ هەندێ خورمادا... ئەمجار پشتی هەڵکرد بۆ ئەوەی بگەڕێتەوە بۆ شام .. بەڵام دایکی ئیسماعیل چاوی خولانەوە بەم لاو بەولای خۆیدا .. لەو بیابانە وشکەدا .. بینی تەنها چەند شاخێکی وشك و چەند بەردێکی رەش دیارە .. وە هیچ کەسێکی لەوێ نەبینی ئەویش ئافرەتێك بوو کە لە کۆشکەکانی میسردا گەورە بووە .. پاشان لە شامدا نیشتەجێ بووە کە هەموو باخ و باخات وسەوزەی لێیە .. زۆر سەرسام بوو.. لە دیمەنی دەوروبەری خۆی، دەترسا .. هەستا .. شوێنی پیاوەکەی کەوت .. ووتی: ئەی ئیبراهیم ﷺ بۆ کوێ دەڕۆیت؟! لەم دۆڵەدا بە تەنها بە جێمان دەهێڵی؟!... کەچی ئەو وەڵامی نەدایەوە و تەنانەت رووی لێ نەکرد .. دووبارە پرسیارەکەی لێ کردەوە ... کەچی وەڵامی نەدایەوە ... کاتێ بینی ئەو رووی تێ نەکرد .. ووتی: ئایە خوای گەورە فەرمانی پێ کردووی؟ ووتی: بەڵێ .. ووتی: کەواتە خوای گەورەم بەسە .. رازیم بە خوای گەورە .. چونکە ئەو ئێمە بزر ناکات ونامانفەوتێنێت .. ئەمجار گەڕایەوە .. ئیبراهیمی ریش سپی و بە تەمەن ﷺ گەڕایەوە بۆ شام .. خێزانەکەی ومنداڵەکەی بەجێهێشت .. بە تەنها ئەوانی بە جێهێشت .. تاکو گەیشتە سەر یەکێك لە شاخەکان.. کە ئەوانی لێوە دیار نەبوو .. رووی کردە کەعبە و دەستی بەرزکردەوە و بە پاڕانەوەوە فەرمووی: ﴿رَّبَّنَا إِنِّي أَسْكَنتُ مِن ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِندَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُواْ الصَّلاَةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُم مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ﴾ [إبراهيم: ٣٧].

واتە: ئەی پەروەردگار من نەوەکانم لە دۆڵێکی وشك جێگیر کرد لە مەککەی پیرۆز لەلای ماڵە پارێزراوەکەت بۆ ئەوەی نوێژی لێ بکەن، خوایە تۆیش دڵی خەڵکی راکێشە بۆ لای ئەوان تا خەڵکی تۆ بپەرستن وحەجی ماڵەکەت بکەن، وە لە بەروبوومەکان رۆزییان بدە بەڵکو شوکرانە بژێری تۆ بکەن وسوپاسگوزار بن.

---

(١) (انظر: صحيح السيرة النبوية: ص٤٠-٤١).

پاشان ئیبراهیم ﷺ ڕۆیشت بۆ شام، دایکی ئیسماعیلیش گەڕایەوە بۆ لای منداڵەکەی خۆی .. دەستی کرد بە شیردانی منداڵەکەی و لە ئاوەکەی دەخواردەوە .. پاش ماوەیەك ئاوەکەیان لیٚ بڕایەوە .. هاجرە تینوی بوو.. کۆرپەکەیشی تینوی بوو.. لە تینواندا ئەتلایەوە و بە زمانی لیوەکانی دەلیسایەوە .. وەبە دەستەکانی وپیێیەکانی دەیدا بە زەویدا ... دایکیشی تەماشای دەکرد و دەیبینی ئەم دیو وئەو دیو دەکات .. هەر دەڵێی لەگەڵ مردندا شەڕ دەکات ... سەری بەرز کردەوەو تەماشای دەورو پشتی خۆی کرد .. هیچ کەسێك ویارمەتیدەرێکی نەبینی ... هیچ فریادرەسێك نییە... هەستا ... حەزی ناکرد کۆرپەکەی ببینیٚ لە کاتی گیان دەرچونیدا .. بەڵام سەرسام بوو .. بۆ کویٚ بڕوات؟ چیای (صەفا) ی بینی کە نزیکترین چیا بوو لەوەوە ...بە ئەو لاوازییەی خۆیەوە سەرکەوتە سەر چیاکە .. بەڵکو خێڵە دەشتەکییەکان ببینیٚ .. یان کاروانێك لەوێوە بڕوات ... کاتیٚ گەیشتە سەر چیاکە تەماشایەکی دۆڵەکانی کرد ... هیچ کەسێکی نەبینی ..پاشان لە کێوی (صەفا) دابەزی، تاکو گەیشتە ناو دۆڵەکەو پاشان چووە سەر کێوی (مەروە) و بۆ ئەوەی کەسێك ببینیٚ ..بەڵام کەسی نەبینی .. دیسان گەڕایەوە سەر کێوی (صەفا) کەچی کەسی نەبینی ئەو کارەی حەوت جار ئەنجام دا ... لە جاری حەوتەمدا کە لە سەر کێوی (مەروە) بوو گوێی لە دەنگێك بوو .. لە بەرخۆیەوە ووتی: بیٚ دەنگ بە... پاشان گوێی بۆ شل کرد .. ووتی: خودایە، بیستومە، ئەگەر فریادرەسێك لە لایەن تۆوەیە ئەوا فریام بکەوە .. کەچی هیچ وەڵامێك نەبوو پاشان ڕووی کردە کوڕەکەی..بینی فریشتەیەك لە فریشتەکانی خوا لە جێگای (زەمزەم)ی ئێستا .. بە باڵەکانی دای بە زەویدا و تاکو لە زەوییەکەوە ئاو دەرچوو ... پاشان بە پەلە دابەزی بۆ لای ئاوەکە .. بە دەستەکانی کۆی کردەوە .. ئەو جەوەنەی کە پێی بوو لێی پڕ کرد تاکو لێی ڕژا ... جبریل ووتی: مەترسە ئەم ئاوە وشك ناکات .. لەم جێگایەدا ئەم منداڵە وباوکی ماڵی خوا دروست دەکەن .. ماشاء الله ... چەند ئارامگرە .. وە ئەم بەسەرهاتە چەند پێویستی بە سەرسوڕهێنانە ... بە راستی بەڵایەکی مەزنە ... ئەم هەواڵە هەواڵی (هاجرە)یە کە ئارامی گرت ... هەوڵی دا .. تاکو خوای گەورە لە ناو دێڕەکانی قورئاندا باسی کردووە .. وە پێغەمبەرانی کردووەتە کوڕی ئەو(صەڵات و سەلامی خوا لە هەموویان بێت) .. ئەو دایکی پێغەمبەرانە ... پێشەنگی خواناسانە... ئەمە حاڵی ئەو بوو . وە کۆتایی بەسەرهاتەکەی .. بەڵیٚ .. لە وڵاتی خۆی دوور کەوتەوە ..ترسا ... تینوی بوو ... برسی بوو .. بەڵام بە هەموو ئەوانە ڕازییە، چونکە ڕەزامەندی خوای گەورەی تیادایە .. لە پێناوی خوادا لە نامۆییدا ژیا تا لە کۆتاییدا خوای گەورە خۆشحاڵی پیٚ بەخشی .. وە موژدە بۆ نامۆکان ...ئایا نامۆکان کێن؟ ئەوان کەسانێکی چاکەکارن لە نێو خراپەکاراندا .. ئەوانە ژن و پیاون.. بەردەوامن لەسەر ئەو بەڵێنەی کە بە خوا داویانە .. پشکۆی ئاگریان بە دەستەوە گرتووە .. وە لەسەر بەردی ڕووت ریٚ دەکەن .. وە لەسەر خوڵەمێش دەنوون .. وە لە فەساد هەڵدێن .. زمانیان ڕاستگۆیە .. داوێنیان پاکە .. چاویان پارێزراوە .. وشەکانیان پاك و پاراوە .. دانیشتنەکانیان شەریفانەیە .. ئەگەر لەبەر دەستی خوادا لە ڕۆژی دواییدا بوەستن ... دەست و پێیەکانیان شایەتیان بۆ دەدەن .. چاوەکانیان وگوێیەکانیان قسەی باشیان بۆ دەکەن .. بۆیە ئەوانیش خۆشحاڵ دەبن .. چاوەکانیان شایەتی ئەوە نادەن کە تەماشای حەرامی کردبێت .. گوێیەکانیان شایەتی نادەن کە گوێبیستی گۆرانی بوون، بەڵکو شایەتی گریانی شەوان و پاراستنی چاوەکانیان لە ڕۆژاندا بۆ دەدەن، ئەوانە کەسانێکن گیانیان دەکەنە قوربانی دینەکەیان ..

مه نجه ڵیان پیٚ ده کوڵێنیێت ...

ئەو ئافرەتەی کە پرچی کچەکانی (فیرعەون) ی شانە دەکرد پێیان دەگوت (ماشطة) مێژوو ناوەکەی باس نەکردووە .. بەڵکو کردەوەکەی باس کردووە .. ئافرەتێکی چاکی لە خواترس .. خۆی وپیاوەکەی لەماڵی فیرعەونی پادشادا دەژیان .. پیاوەکەی یەکێك بوو لە نزیکەکانی فیرعەون .. خۆیشی خزمەتکار و پەروەردەکاری کچەکانی فیرعەون بوو .. خوای گەورە منەتی کردۆتە سەریان بە بەخشینی ئیمان پێیان .. هەر کە فیرعەون بە ئیمانی پیاوەکەی زانی بە بیٚ چەند و چوون کوشتی .. بەڵام ژنەکەی ئیمانەکەی خۆی بە نهێنی راگرت و لە ماڵی فیرعەوندا مایەوە خزمەتی کچەکانی دەکرد و قژی ئەوانی دادەهێنا .. هەر پێنج منداڵەکەی بەخێو دەکرد .. منداڵەکانی بەخێو دەکرد هەروەکو چۆن چۆلەکە بێچووەکانی خۆی بەخێو دەکات .. رۆژێك لە رۆژان لە کاتی شانە کردنی قژی یەکێك لە کچەکانی فیرعەون شانەکەی لە دەست کەوتە خوارەوە .. ووتی: بەناوی خوا (بسم الله) .. کچەکەی فیرعەون ووتی: خوا .!؟ مەبەستت باوکمە؟ ووتی: نەخێر ... بەڵکو خوا .. پەروەردگاری منە و پەروەردگاری باوکتە .. کچەکەی فیرعەون زۆر سەرسام بوو بەوەی کەسانێك هەن جگە لە باوکی کەسی تر دەپەرستن بۆیە هەواڵی گەیاندە باوکی .. ئەویش سەرسام بوو کە لە کۆشکەکەیدا کەسانێك هەن جگە لەو دەپەرستن .. فیرعەون بانگی کرد و لێی پرسی: کیٚ خوای تۆیە؟ ووتی: خوای من و خوای تۆ تەنها (الله)یە، فیرعەون فەرمانی پیٚ کرد کە لە دینەکەی بگەڕێتەوە .. پاشان بەندی کرد و ئازاری دا... کەچی ئەو لە دینەکەی نەگەڕایەوە... بۆیە فیرعەون فەرمانی کرد کە مەنجەڵێکی مس بهێنن و پڕی بکەن لە زەیت .. پاشان بیکوڵێنن ... تاکو سوور بووەوە .. ئافرەتەکەی لە بەردەم مەنجەڵەکەدا راوەستاند ...کاتیٚ کە ئەو سزایەی بینی ... دڵنیا بوو لەوەی کە تەنها یەك گیانی هەیە کە دەرچێت دەگاتە لای خوای پەروەردگار... فیرعەون زانی کە خۆشەویسترین کەس لای ئەو منداڵەکانییەتی .. هەتیوەکان .. کە ئەو لە پێناویاندا تێدەکۆشێت .. رزق و رۆزیان بۆ پەیدا دەکات ... فیرعەون ویستی سزاکەی زیاد بکات ...بۆیە هەر پێنج منداڵەکەی ئامادە کرد...منداڵەکان چاویان بەم لاو ئەو لادا دەسوڕانەوە و نەیاندەزانی بۆ کویٚ راپێچ دەکرێن ... کاتیٚ کە دایکیان بینی توند دەستیان بە دایکیانەوە گرت و دەستیان بە گریان کرد .. ئەویش باوشی بۆیان کردەوەو ماچی ئەوانی دەکرد و بۆنی دەکردن و دەگریا .. پاشان منداڵە بچوکەکەی هەڵگرت وتوند لە باوشی گرت...مەمکەکانی خستە دەمیەوە ...کاتیٚ فیرعەون ئەم دیمەنەی بینی .. فەرمانی کرد کە منداڵە گەورەکەی بهێنن .. سەربازەکان راپێچیان کردو بردیانە نزیکی مەنجەڵەکە و منداڵەکەیش هاواری دەکردو داوای یارمەتی لە دایکی دەکرد .. وە لە سەربازەکان دەپاڕایەوە .. وە تکای لە فیرعەون دەکرد ... وە هەوڵی دەدا کە خۆی دەرباز بکات.. بانگی برا بچوکەکەی دەکرد .. بە دەستە بچوکەکانی لە سەربازەکانی دەدا .. ئەوانیش لێیان دەدا و پاڵیان پێوە دەنا .. دایکەکەش تەماشای دەکرد و خواحافیزی لیٚ دەکرد .. چەند ساتێکی کەم بوو ..منداڵەکەیان خستە ناو مەنجەڵەکەوە کە پڕ بوو لە زەیتی کوڵاو .. وەدایکەکەیش تەماشای دەکرد و دەگریا ... براکانی بە دەستە بچوکەکانیان چاوی خۆیان دەگرت بۆ ئەوەی ئەو دیمەنە نەبینن ... پاش کەمێك هەموو گۆشتەکە لە لاشە لاوازەکەی بووەوە و تاوایەوە .. ئێسکە سپییەکانی کەوتە

سەر زەیتەکە .. پاشان فیرعەون تەماشای کردو فەرمانی کرد کە لە دینەکەی بگەڕێتەوە .. کەچی ڕازی نەبوو.. بۆیە فیرعەون تووڕە بوو .. فەرمانی کرد کوڕی دووەم بهێنن .. لە دەستی دایکیان سەندو ئەویش دەگریاو داوای یارمەتی لە دایکی دەکرد .. چەند ساتێکی کەم بوو ئەویش خرایە ناو زەیتەکەوە ... دایکەکەیش تەماشای دەکرد ... تاکو ئێسکەکەی کەوتە سەر مەنجەڵەکەو لەگەڵ ئێسکی براکەیدا تێکەڵ بوو .. دایکەکەیش سوورە لەسەر دینەکەی خۆی ... دڵنیا بوو کە دەگاتە خوای خۆی .. پاشان فیرعەون فەرمانی کرد کە منداڵی سێهەم بهێنن ... ئەویش ڕاپێچ کراو لە مەنجەڵەکە نزیك کرایەوە ... ئەویش لەناو زەیتەکەدا بزر کرا ... ئەوەی بەسەر براکانیدا هات بەسەر ئەویشدا هات .. وەدایکەکەیش دامەزراوە لەسەر دینەکەی خۆی .. پاشان فیرعەون فەرمانی کرد کە منداڵی چوارەم بهێنن ... سەربازەکان ڕوویان کردە لای منداڵی چوارەم .. ئەویش توند کراسەکەی دایکی گرتبوو .. کاتێ سەربازەکان ڕایان کێشا .. دەستی بە گریان کرد و خۆی خستە سەر پێی دایکی .. فرمێسکەکان دەڕژایە سەر پێیەکانی دایکی ... دایکیشی هەوڵی دەدا کە ئەویش لە ئامێز بگرێت .. دەیویست کە ماچی بکات و بۆنی بکات و خوا حافیزی لێ بکات پێش ئەوەی لە یەك جیا ببنەوە .. سەربازەکان نەیانهێشت و لە دایکەکەیان کرد بە دەستە بچوکەکانی بەرزیان کردەوە وئەویش دەگریا وداوای یارمەتی لە دایکی دەکرد .. بە چەند وشەیەکی نەزانراو تکای لەوان دەکرد .. کەچی ئەوان بەزەییان پیادا نەهاتەوە ... چەند ساتێکی کەم بوو ئەویش لەناو زەیتە کوڵاوەکەدا خنکا ... لاشەکەی دیار نەما ... دەنگی بڕا ... دایکەکە بۆنی گۆشتە سوتاوەکەی کرد .. ئێسکە سپییەکەی ئەویش کەوتە سەر زەیتەکە ... دایکەکە تەماشای ئێسکەکانی دەکرد .. منداڵەکانی کۆچیان کرد بۆ ژیانێکی تر .. دایکەکەیش هەر دەگریا بۆ جیا بوونەوەیان ... چەند جارێك بوو ئەو منداڵانەی لە ئامێز گرت بوو .. چەندەها جار بە مەمکەکانی شیری پێ دەدان .. چەندەها شەو شەونخونی لە پێناویاندا دەکرد .. دەگریا بۆ گریانیان .. چەندەها شەو لە باوشیاندا بوو .. چەند جارێك بە پرچی دایکیان یاریان دەکرد ... چەندەها جار دایکی یاری لەگەڵدا دەکردن .... جل و بەرگی لەبەر دەکردن .. بەڵام .. هەوڵی دەدا کە خۆراگر بێت .. سەربازەکان بە دەوری ئەودا دەسوڕانەوە و پاڵیان پێوە دەنا ...

منداڵە شیرەخۆرەکە .....

بە توندی منداڵی پێنجەمیان لەدەست دەرهێنا.. مەمکەکانی دایکی لە دەمدا بوو کە لە دەستیان دەرهێنا منداڵەکە دەستی بە گریان کرد ... ئەو بەستەزمانەیش دەستی بە گریان کرد .. کاتێ خوای پەروەردگار زەلیلی و بەڵای ئەو ئافرەتەی بینی ... بە فەرمانی خوای گەورە منداڵەکە دەستی بە قسە کردن کرد و بە دایکی ووت: دایە گیان ئارام بگرە ... دڵنیا بە کە تۆ لەسەر حەقی .. پاشان دەنگەکە بڕا .. ئەویش لە ناو مەنجەڵەکەدا بزر بوو .. چوو بۆ لای براکانی .. کاتێك کە خرایە ناو زەیتەکەوە هێشتا چەند چۆڕێکی شیری لە دەمدا مابوو .. چەند تەڵێك لە پرچی دایکی بە دەستیەوە بوو .. هەر پێنج منداڵەکە ڕۆیشتن .. ئا ئەوەتا ئێسکەکانیان کەوتوەتە سەر مەنجەڵەکە .. گۆشتەکانیان دەکوڵێت ... ئەو بەستە زمانە تەماشای ئەو ئێسکە بچوکانەی دەکرد .. ئەوانە ئێسکی کێن؟ هی منداڵەکانی ئەوە .. کە هەردەمماڵەکەیان پڕ کردبوو لە پێکەنین و گاڵتە کردن ...ئەوانە جگەر گۆشەی ئەون ..

وگوشراوی دڵی ئەون، ئەوان كاتێ كە لێی جیا بوونەوە دەتگوت دڵیان لە سنگی دەرهێنا .. چەندەها جار بوو رایان دەكرد بۆ لای .. كراسی لەبەر دەكردن .. بە پەنجەكانی فرمێسكی ئەوانی دەسڕی .. ئەوەتا ئێستا لە دەستیان سەندو بە بەرچاوی خۆیەوە كوشتنیان وبە تەنها بە جێیان هێشت .. بەڵام پاش كەمێكی تر ئەویش دەچێت بۆ لای ئەوان .. بەوان دەگات .. دەیتوانی نەیەڵێت ئەو كارەساتەی بەسەردا بێت .. بە وتنی یەك وشەی كوفر كە فیرعەون گوێبیستی بێت .. بەڵام دەیزانی ئەوەی كە لای خودایە باشتر و بەردەوامترە .. ئێستا كەس نەماوە تەنها ئەو نەبێت .. سەربازەكان وەكو سەگێ دڕ هێرشیان كردە سەر .. بەرەو لای مەنجەڵەكە راپێچیان كرد .. كاتێ كە بەرزیان كردەوە بۆ ئەوەی بخرێتە ناو زەیتەكەوە .. تەماشای ئێسكی منداڵەكانی دەكرد .. یادی ئەوەی دەكرد كە لە ژیاندا چەندەها جار كۆ دەبووەوە لە گەڵیاندا .. پاشان ڕووی كردە فیرعەون و ووتی: یەك كارم پێتە..! فیرعەون هاواری كرد و ووتی: چیت دەوێت؟ ئافرەتەكە ووتی: دەمەوێت ئێسكی من و منداڵەكانم كۆ بكەیتەوەو لە یەك گۆڕدا بینێژیت .. پاشان چاوەكانی لە یەك نا.. ئەویش خرایە ناو مەنجەڵەكەوە ... لاشەكەی سووتا و .. ئێسكەكەی ئەویش كەوتە سەر مەنجەڵەكە..

ئافەرین بۆ خۆی

چەند ئافرەتێكی دامەزراو بوو لەسەر دینەكەی! ! .. پاداشتی چەند زۆرە لای خوای گەورە ! ! پێغەمبەری خوا ﷺ لە شەوی ئیسرائدا هەندێ لە خۆشییەكانی ئەو ئافرەتەی بینی و باسی بۆ هاوەڵانی ﭫ كرد ..پێیانی فەرموو: ئەو شەوەی كە چووم بۆ ئیسراء بۆنێكی خۆشم بیست ..ووتم: ئەم بۆنە خۆشە چییە؟ پێیان ووتم: ئەمە بۆنی ئەو ئافرەتەیە كە پرچی كچەكانی فیرعەونی دادەهێنا:

(لما أسري بي مرت بي رائحة طيبة، فقلت ما هذه الرائحة؟ فقيل لي: هذه ماشطة بنت فرعون وأولادها)(٢)

الله أكبر .. چەند ساتێكی كەم ماندوو بوو .. بەڵام لە ژیانێكی خۆشدایە بە هەمیشەیی.. ئەم ئافرەتە لە خوا ترسە رۆیشت بۆ لای خوای خۆی .. چووە نزیكی خوای گەورە .. وە تكا دەكرێت كە ئێستا لە بەهەشتدا بە خۆشگوزەرانی بژێت .. لای خوای گەورەی باڵا دەست .. ئێستا ژیانی لە جاران خۆشترە .. وە خۆشگوزەرانتر و جوانترە .. لە (بوخاری)دا هاتووە كە پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمووێت:

(ولو أن امرأة من أهل الجنة اطلعت إلى أهل الأرض لأضاءت ما بينهما ولملأته ريحا ولنصيفها على رأسها خير من الدنيا وما فيها)(٣) .

واتە: ئەگەر ئافرەتێكی ئەهلی بەهەشت سەر لە ئەهلی زەوی بدات ئەوا هەموو زەوی روناك دەكاتەوە و بۆنی خۆشی هەموو سەر زەوی دەگرێتەوە .. وە لەچكەكەی سەری .. باشترە لە هەموو دونیاو ئەوەی كە لە دونیادا هەیە.

---

(٢) (رواه البيهقي، وضعفه الألباني في: ضعيف سنن ابن ماجة: ٤٠٣٠).

(٣) (رواه البخاري ومسلم وغيرهما، وانظر: صحيح الترغيب والترهيب: ١٢٦١).

وه له (صحیح مسلم) دا ریوایەت کراوه که پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: (من يدخل الجنة ينعم ولا يبأس لا تبلى ثيابه ولا يفنى شبابه، في الجنة ما لا عين رأت ولا أذن سمعت ولا خطر على قلب بشر)[٤].

واته: هەر کەسی بچێته بەهەشتەوه ئەوا له خۆشیدا دەبێت و هەرگیز نارەحەتی نابینێت .. جل و بەرگەکەی ناڕزێت وه گەنجێتی لەناو ناچێت .. وه له بەهەشتدا ئەوەی دەدرێتی که نه چاو بینیویەتی و نه گوێ بیستویەتی و نه به دڵی هیچ مرۆڤێکدا هاتووه.. وه ئەوەی بچێته بەهەشتەوه هەموو ئازارەکانی دونیای لەبیر دەچێتەوه ..

بەڵام ..کەس ناگاته بەهەشت تەنها به بەرگری ئارەزوو وشەهەوەتەکانی نەبێت .. بەهەشت دەور دراوه به ناخۆشی و مەینەتی .. ئاگریش دەور دراوه به ئارەزوو وشەهەوات .. وه شوێن کەوتنی شەهەوات له جل وبەرگدا .. له خواردندا .. له خواردنەوەدا .. له بازاڕەکاندا .. ڕێگایه بۆ دۆزەخ .. خۆشەویست ﷺ دەفەرمووێت: (حفت الجنة بالمكاره وحفت النار بالشهوات)[٥].

واته: بەهەشت دەور دراوه به ناخۆشی وه دۆزەخیش دەور دراوه به ئارەزوو شەهەوات.

خوشکی بەڕێزم .. ئەمڕۆ خۆت ماندوو بکه و ئارام بگره بۆ ئەوەی سبەینێ له خۆشیدا بژیت .. باش بزانه که له ڕۆژی دواییدا به ئەهلی بەهەشت دەووترێت:

﴿سَلاَمٌ عَلَيْكُم بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ﴾ [الرعد: ٢٤] .

واته: سەلامتان لێ بێت وپارێزراو بن له هەموو ناخۆشییەك به هۆی ئارامگرتنتان له دونیادا، پاداشتتان ئەم بەهەشتەیه که باشترین جێگاو شوێنه.

بەڵام به ئەهلی دۆزەخ دەوترێت:

﴿أَذْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُم بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ﴾ [الأحقاف: ٢٠] .

واته: له دونیادا ئێوه شوێنی هەواو ئارەزووەکانتان کەوتن وراتانبوارد له تاوان وسەرپێچیدا، بۆیه ئێستا سزای سەرشۆڕی خۆتان وەردەگرن .

پاره لەناو گۆڕدا

ئەو ئافرەتەی که پرچی کچەکانی (فیرعەون) شانه دەکرد ئارام گر بوو لەسەر دینەکەی خۆی هەرچەنده ئەو هەموو فیتنه مەزنانه دەوری دابوو .. سوێند به خوا کچانی ئەمڕۆ زۆر سەیرن .. ناتوانن ئارام بگرن تەنانەت لەسەر بەردەوام بوون لەسەر نوێژەکانیان .. زۆر جار سارد دەبێتەوه له ئەنجامدانی تاکو له دواییدا وازی لێ دەهێنێ .. تاکو توشی کوفر دەبێت ..پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمووێت:

(العهد الذي بيننا وبينهم الصلاة فمن تركها فقد كفر)[٦].

واته: ئەو پەیمانەی که له نێوان ئێمه وئەواندایه نوێژ کردنه هەرکەسێ وازی لێ هێنا ئەوا کوفری کردووه).

---

(٤) (رواه مسلم، وانظر: صحيح الترغيب والترهيب:٣٧٤٤).

(٥) (صحيح الجامع الصغير: ٣١٤٧).

(٦) (رواه الترمذي، وصححه الألباني في: صحيح الجامع الصغير: ٤١٤٣).

هەركەسێ بە ئەنقەست وازی لە نوێژكردن هێنا ئەوا خوای گەورە دەیكاتە دۆزەخەوە لەگەڵ شەیتاندا سزای دەدات وە لە خۆشی دووری دەخاتەوە وئاوی گەرمی دەرخوارد دەدا ... ئیمامی الذهبي لە كتێبی (الكبائر) دا باسی كردووە و دەڵێت: ئافرەتێك كۆچی دوایی كرد .. براكەی لە گۆڕی نا .. كیسەیەكی پارەی كەوتە ناو گۆڕەكەوە بەڵام ئاگای لێ نەبوو تاكو گەڕایەوە ماڵ و گۆڕەكەی بە جێهێشت .. پاشان كەوتە یادی كە ئەو پارەیە لەناو گۆڕەكەدایە .. بۆیە گەڕایەوە سەر گۆڕەكەو گڵەكەی لە سەر لادا كاتێ كە گەیشتە نزیكی خوشكەكەی .. بینی خوشكەكەی ئاگری تێ بەربووە .. بۆیە زۆر ترسا و گڵەكەی گەڕانەوە جێی خۆی وداپۆشی .. بە گریانەوە گەڕایەوە بۆ لای دایكی و بە دایكی ووت: دایە گیان پێم بڵێ خوشكەكەم چی كردووە؟ دایكی ووتی: كوڕم بۆ پرسیار دەكەی؟ كوڕەكە ووتی: دایە گیان من گۆڕەكەی ئەوم بینی پڕی ئاگر بوو .. دایكەكە دەستی بە گریان كردو ووتی: كوڕم خوشكەكەت لە نوێژەكانیدا سست و تەمەڵ بوو وە لە كاتی خۆیدا نەیدەكرد و دوای دەخست ... ئەمە حاڵی كەسێكە كە نوێژەكانی دوا دەخات ... نوێژی بەیانی ناكات تا ڕۆژ دەردەچێت وە یان نوێژەكانی تری دوا دەخات .. ئاخۆ حاڵی ئەو كەسە چۆن بێت كە نوێژ ناكات؟؟! ! پێغەمبەری خوا ﷺ باسی خەوێكی خۆی دەكات دەربارەی ئەوانەی كە نوێژەكانیان دوا دەخەن .. دەفەرموێت:

(إنه أتاني الليلة آتيان وإنهما ابتعثاني وإنهما قالا لي انطلق وإني انطلقت معهما وإنا أتينا على رجل مضطجع وإذا آخر قائم عليه بصخرة وإذا هو يهوي بالصخرة لرأسه فيثلغ رأسه فيتدهده الحجر فيأخذه فلا يرجع إليه حتى يصح رأسه كما كان ثم يعود عليه فيفعل به مثل ما فعل المرة الأولى قال قلت لهما سبحان الله ما هذا؟! .... قالا لي: فإنه الرجل يأخذ القرآن فيرفضه وينام عن الصلاة المكتوبة)(٧).

واتە: ئەمشەو دوو كەس هاتن بۆ لام و داوایان لێكردم بكەومە شوێنیان و پێیان ووتم: وەرە لە گەڵمان .. منیش لە گەڵیان ڕۆیشتم.. چووین بۆ لای كابرایەك پاڵ كەوتبوو .. وە یەكێكی تر لە تەنیشتییەوە ڕاوەستابوو بەردێكی گەورەی بە دەستەوە بوو .. بە توندی بەردەكەی دا بەسەر كابرادا كە پاڵ كەوتبوو .. ئەویش سەری پان دەبێ ...وە بەردەكەش خل دەبێتەوەو دوور دەكەوێتەوە پاشان دەكەوێتە شوێنی بەردەكە و هەڵی دەگرێت و نەدەگەڕایەوە بۆ لای تاكو سەری چاك نەبوایەتەوە .... كە سەری چاك دەبووەوە دیسان دەگەڕایەوە بۆ لای .. وەكو جاری یەكەم دیسان بەردەكەی دەدا بە سەریدا .. ووتم: سبحان الله .. ئەم دوو كەسە چین؟ دوو فریشتەكە ووتیان: ئەم كابرایە قورئانی پێ گەیشت و خوێندی بەڵام كاری پێ نەدەكرد و لەسەر نوێژە فەرزەكان دەنوست)..

﴿كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ [القلم: ٣٣] .

واتە: ئەمە سزای دونیایە، بەڵام سزای دوارۆژ زۆر گەورەتر وسەختترە ئەگەر بزانن.

شاژن (الملكة)..

ئایا دەیناسیت؟ ئەو شاژن بوو لەسەر عەرشی خۆی ..لە خێزانێكی دەوڵەمەند و خۆشگوزەران..فەرشی ڕاخراو ..لەنێو خزمەتكارەكاندا كە خزمەتیان دەكرد ... كەس وكارێك كە ڕێزیان لێ دەگرت .. بەڵام ئەو ئیمانی بە خوا هێنابوو .. وە ئیمانەكەی خۆی ئاشكرا نەدەكرد .. ئەوە ئاسیای خێزانی فیرعەونە .. ئەو لە خۆشگوزەرانیدا بوو ..

---

(٧) (صحيح الترغيب والترهيب: ٥٧٨).

بەڵام کە بینی کاروانی شەهیدان پێشبرکێ دەکەن بەرەو ئاسمان .. ئەمیش حەزی کرد کە لە خوای خۆی نزیك ببێتەوە وە حەزی لە نزیکی فیرعەون نەدەکرد .. کاتێ کە فیرعەون ئەو ئافرەتەی کوشت کە پرچی کچەکانی شانە دەکرد .. چووە ژوورەوە بۆ لای ژنەکەی (ئاسیا) بۆ ئەوەی لە پێش چاویدا خۆی بنوێنێ بۆیە ئاسیا بە دەنگی بەرز ووتی: تیاچوون بۆ تۆ چەند بە جورئەتی بەرامبەر بە خوای گەورە .. پاشان ئیمانەکەی خۆی ئاشکرا کرد .. بۆیە فیرعەون پەست بوو .. وە سوێندی خوارد دەبێ مردن بچێژی .. یان دەبێ کوفر بە خوا بکات.. پاشان فیرعەون فەرمانی کرد کە لە بەردەمیدا لەسەر تەختە دارێك رایان کشان وە هەردوو دەست و هەردوو پێی بە چەند مێخێکی ئاسنەوە بەستەوە .. وە فەرمانی کرد کە لێی بدەن ئەوانیش دەستیان کرد بە لێدانی .. تاکو هەموو لاشەی خوێناوی بوو .. گۆشتەکەی لە لاشەی بووەوە .. کاتێ کە سزاکەی توندتر بوو .. لە مردن نزیك بووەوە سەری بەرز کردەوە بۆ ئاسمان و ووتی:

﴿رَبِّ ابْنِ لِي عِندَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِن فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ [التحريم: ١١] .

واتە: ئەی پەروەردگار لای خۆتماڵێکم بۆ دروست بکە، وە رزگارم بکە لە فیرعەون وکردارەکانی، وەرزگارم بکە لە خەڵکانی ستەمکار.

وە نزاکەی بەرز بووەوە بۆ ئاسمان (ابن کثیر) دەفەرموێت: خوای گەورە ماڵەکەی لە بەهەشتدا نیشان دا.. پاشان ئەویش بە بزەوە گیانی سپارد[٨].. بەڵێ .. شاژن مرد... ئەو ئافرەتەی کە لە نێو بۆنی خۆشی بخوڕدا بوو .. لە نێو خۆشی و دڵخۆشیدا بوو .. بەڵێ کراسە رەنگاو رەنگەکانی بە جێهێشت .. بۆنە خۆشەکانی و خزمەتکارەکانی بە جێهێشت .. هاوڕێ خۆشەویستەکانی بە جێهێشت .. وە مردنی هەڵبژارد .. بەڵام ئەمڕۆ بە ئارەزووی خۆی لە نێو خۆشگوزەرانیدا دێت و دەچێت .. بەڵێ ئارامگرتنی لەسەر گوێڕایەڵی و بەرەنگاری شەهەوات سوود بەخش بوو بۆی .. ئەو ئافرەتە شاژنە چوو بۆ لای خوای خۆی .. ئێستایش بە باشترین ئافرەتانی دونیا دەژمێردرێت ...

یەکەم کەس کە موسڵمان بوو ئافرەت بوو..

ئیمامی بوخاری ریوایەتی کردووە و دەڵێت: پێغەمبەری خوا ﷺ پێش ئەوەی کە سروشی بۆ دابەزێت و ببێت بە پێغەمبەر ﷺ.. دەچوو بۆ ئەشکەوتی (حراء) کە نزیکی شار بوو لەوێ خواپەرستی دەکرد .. رۆژێك ئەو لە بێ دەنگی ناو ئەشکەوتەکەدا بوو لە ناکاو جبریل ﷺ هات بۆ لای و پێی ووت: بخوێنە .. پێغەمبەری خوا ﷺ زۆر ترساو .. ووتی: تا ئێستا هیچ پەرتوکێکم نەخوێندووە و خوێنەواریم نییە ونایشزانم بنوسم .. جبریل ﷺ لە ئامێزی گرت و توند رایکێشا پاشان وازی لێ هێنا و ووتی: بخوێنە .. پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: من خوێندەوار نیم .. بۆ جاری دووەم توند لە ئامێزی گرت وپاشان لێی گەڕاو ووتی: بخوێنە .. خۆشەویست ﷺ فەرمووی: من خوێندەوار نیم .. بۆ جاری سێیەم توند لە ئامێزی گرت و پاشان لێی گەڕا و ووتی:

﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾ [العلق: ١-٥] .

(٨) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٢٥٠٨).

واته: بخوێنه بەناوی ئەو پەروەردگارەتەوە کە دروستکارە، مرۆڤی دروست کردووە لە دڵۆپە ئاوێك پاشان لە دڵۆپە خوێنێکی مەییو، بخوێنە بەناوی پەروەردگاری هەرە بەڕێزتەوە، کە مرۆڤی فێر خوێندن ونوسین کردووە بەهۆی قەڵەمەوە، وەمرۆڤی فێری هەموو ئەو شتانە کردووە کە نایزانی.

کاتێ پێغەمبەری خوا ﷺ ئەم چەند ئایەتەی بیست وئەم دیمەنەی بینی .. ترسەکەی زیادی کردو دڵی دەلەرزی.. پاشان گەڕایەوە بۆ شارو چووە ژوورەوە بۆ لای دایکی ئیمانداران (خەدیجەی کچی خوەیلد) (خوای لێ ڕازی بێت) .. فەرمووی: دامپۆشن .. دامپۆشن .. پاشان ڕاکشاو دایان پۆشی .. دایکی ئیمانداران تەماشای دەکرد .. نازانێت چی شتێك بەو شێوەیە مێردەکەی ترساندووە .. پاش کەمێك پێغەمبەری خوا ﷺ هێور بووەوە و رووی کردە خەدیجەو هەواڵەکەی پێ ڕاگەیاندو پێی ووت: ئەی خەدیجە .. زۆر لە خۆم ترسام .. خەدیجە فەرمووی: نەخێر سوێند بە خوا هەرگیز خوای گەورە تۆ شەرمەزار ناکات.. تۆ کەسێکی سیلەی ڕەحم بە جێ دەهێنی (سەردانی خزم دەکەی) وە ڕێز لە میوان دەگری و پشتیوانی بێ کەسان دەبیت .. وە نان بە هەژاران دەدەیت.. پشتگیری لە حەق دەکەیت .. پاشان خەیرو چاکەی ئەو ئافرەتە نەبڕایەوە، سوور بوو لەسەر یارمەتی دانی پیاوەکەی ودەستی گرت وبردی بۆ لای (وەرەقەی کوڕی نەوفەل) کە کوڕی مامی خەدیجە بوو، ئەو کابرایە پیرەمێردێکی نابینا بوو ... کەسێك بوو لە سەردەمی نەفامیدا چوو بووە سەر دینی (نصرانی) و ئینجیلی بە جوانی دەخوێندو دەینوسییەوە.. وە هەواڵی پێغەمبەرانی دەزانی(صەلات و سەلامی خوایان لەسەر بێت) .. کاتێ خەدیجە چووە ژوورەوە بۆ لای لە نزیکی لەگەڵ پێغەمبەری خوادا ﷺ دانیشت و ووتی: ئەی ئامۆزا .. گوێ لە برازاکەت بگرە.. وەرەقە ووتی: ئەی برازا چیت بینیوە .. پێغەمبەری خوایش ﷺ هەواڵەکەی بۆ باس کرد .. وە باسی ئەو چەند ئایەتەی قورئانی بۆ کرد .. وەرەقە ووتی: سبوح .. سبوح.. موژدەو جارێکی تر موژدە ئەمە ئەو نیگایەیە (ناموس)ەیە (مەبەستی جبریلە) ﷺ کە دابەزییە سەر موسی ﷺ پاشان وەرەقە ووتی: خۆزگە منیش بە توانا و گەنج دەبووم کاتێ کە قەومەکەت لە شار دەرت دەکەن ..پێغەمبەری خوا ﷺ بە ترسەوە فەرمووی: بۆ قەومەکەم لە شار دەرم دەکەن؟! ووتی: بەڵێ .. ئەوەی کە تۆ هێناوتە هیچ کەسێك نەیهێناوە ئیللا دژایەتی کراوە ..وە ئەگەر من بگەمە ئەو ڕۆژە دەبێ پشتیوانییەکی باشت بکەم[٩] .. پاشان خۆشەویست ﷺ لەگەڵ خەدیجەدا دەرچوون .. خەدیجە دڵنیا بوو کە سەردەمی خەوتن بەسەر چوو وە دەبێ لەگەڵ مێردەکەیدا توشی بەڵا ببێ .. ڕەنگە لە ماڵەکەی دەربکرێت .. ڕەنگە توشی ئازاردان ببێت .. هەرچەندە ئەو ئافرەتێکی دەوڵەمەندو لە خۆشگوزەرانیدا دەژیا .. ڕێزدارو ناودارە ئەوەتا ئەو ئێستا بەرەنگاری بەڵا دەبێتەوە .. ئایا ئەو دوو دڵ بوو بۆ سەرخستنی دینەکە؟ یان گومان ودڵنیایی تێکەڵ کردبوو؟ نەخێر .. ئەو ئیمانی تەواوی بە خوای خۆی هێنا .. پیشتیوانی پێغەمبەرەکەی بوو ﷺ .. بە سەروەت و سامانەکەی .. بە بۆچونەکانی .. بە هەوڵ و تێکۆشانی .. ئەویش بەو شێوەیە مایەوە تاکو گەیشتە خوای خۆی .. ئیمامی مسلم ریوایەتی کردووە دەڵێت: جبریل ﷺ هات بۆ لای پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ .. ئەوە خەدیجەیە هات بۆ لات دەوری پێخۆرێك یان خواردن یان خواردنەوەی پێیە .. ئەگەر هات بۆ لات ئەوا سەلامی خوای گەورەی پێ بگەیەنە و سەلامی منیشی پێ بگەیەنە .. وە موژدەی خانویەکی

(٩) (متفق عليه، وانظر: مشكاة المصابيح: ٥٨٤١).

بدەرێ لە بەهەشتدا کە لە دووڕ ومرواری دروست کراوە نە دەنگە دەنگی تێدایە نە ماندوو بوون.. ئەمە هەواڵی خەدیجەیە .. یەکەم کەس بووە کە موسڵمان بوو .. خوا لە دایکمان رازی بێت .. خۆزگە کچان و خوشکانمان ئێستا شوێنی ئەو بکەون وبیکەنە پێشەنگی خۆیان .. خۆزگە تۆ شوێنی بکەویت وبیکەیتە پێشەنگی خۆت .. بۆ ئەوەی تۆیش ببیتە خاوەن ماڵێك لە بەهەشتدا لە دووڕ ومرواری دروست کرابێت نە دەنگە دەنگی تێدا بێت نە ماندوو بوون....

دوا خەنجەر لێدان ..

دایکی عەممار کە ناوی (سمیەی کچی خیاط) بوو (خوای لێ رازی بێت) .. بەندەیەك بوو لە بەندەکانی ئەبو جەهل .. کاتێ خوای گەورە دینی ئیسلامی رەوانەی مرۆڤایەتی کرد .. خۆی و مێردەکەی وکوڕەکەی موسڵمان بوون.. پاشان ئەبو جەهل توشی فیتنەی کردن و ئازاری ئەوانی دەداو لەبەر تیشکی گەرمی خۆر ئەوانی دەبەستەوە تاکو نزیکی مردن دەبوونەوە لە گەرمانداو لە تینواندا .. پێغەمبەری خوا ﷺ بە تەنیشتیانەوە تێدەپەڕی لەو کاتەی کە ئەوان ئازار دەدران .. کە خوێن بە لاشەیانەوە دەهاتە خوارەوە .. وە گڕی هەتاوەکە لە سەرەوە ئەوانی دەکوڵاند .. لێوەکانیان لە تینواندا هەموو شەق شەق بوو بوو .. پێستەکەیان هەموو توشی برین بوو بوو ..پێغەمبەری خوا ﷺ زۆر خەمی حاڵی ئەوانی دەخوارد .. وە دەیفەرموو: ئارام بگرن ئەی بنەماڵەی یاسر (آل یاسر) موژدە بێت بەهەشت هی ئێوەیە[١٠] .. ئەم چەند وشەیە بە جوانی بە گوێیاندا تێپەڕی .. بۆیە دڵەکانیان دەستی کرد بە سەما کردن .. دڵەکانیان لە خۆشیاندا دەفڕین .. زۆر خۆشحاڵ بوون بۆ ئەو موژدەیە .. لە ناکاودا .. فیرعەونی ئەم ئوممەتە کە ئەبو جەهلە هات بۆ لایان .. رق و کینەی زیادی کردبوو .. بە جۆرەها شێوە ئازاری ئەوانی دەدا ..بە ئەوانی دەووت: جوێن بە محمدو خواکەی بدەن .. کەچی ئەوان زیاتر دامەزراوتر دەبوون لەسەر دینەکەیان .. لەم کاتەدا ئەو کەسە ناپاکە .. هات بۆ لای (سمیە) پاشان خەنجەرەکەی دەرهێنا و بە توندی لە داوێنی دا .. گۆشتەکەی پارچە پارچە کرد و هەموو لاشەی خوێناوی بوو.. ئەویش هاواری دەکردو داوای یارمەتی دەکرد .. مێردەکەی و کوڕەکەی بە تەنیشتییەوە بوون .. ئەوانیش بە بەستراوی تەماشایان دەکرد .. (ئەبو جەهل) یش جوێنی دەداو کوفری دەکرد .. ئەویش واتە: (سمیە) بە دەم (الله أكبر)ەوە گیانی دەرچوو .. پاشان دەستی کرد بە پارچە کردنی لاشەکەی بە خەنجەرەکەی .. رەزای خوا لە سمیە بێت .. گیانی دەرچوو .. بەڵێ .. مرد .. ئافەرین بۆ خۆی چەند جوان وسەربەرزییە دیمەنی مردنەکەی .. مرد .. بەڵام خوای خۆی لە خۆی رازی کرد وە دامەزراو بوو لەسەر دینەکەی .. مرد .. سەری شۆڕ نەکرد و لە جەللادەکان نەترسا.. وگوێی پێ نەدان ..

لە ئاوی ئاسمان دەخواتەوە ..

بەڵی ئافرەتان ئارامیان دەگرت لەسەر ئەو هەموو بەڵایەی کە بە سەریاندا دەهات .. ئارامیان دەگرت لەسەر توندوتیژی ئازار کاتێ کە ئازار دەدران .. ئارامیان دەگرت کاتێ کە داخیان دەکردن بە ئاگر و ئاسن .. ئارامیان دەگرت بەرامبەر بە جیابوونەوە لە مێردو منداڵەکانیان .. ئارامیان دەگرت لەسەر هەموو ئەوانە چونکە دینەکەیان

(١٠)حسنه الألباني في (فقه السيرة: ص١٠٣).

خۆش دەویست وخوای هەموو جیهانیان بە عیززەت رادەگرت.. هیچ کەس لەوان لە هیچ شتێکی دینەکەی خۆیان پاشگەز نەدەبوونەوە .. وە حیجابەکەی خۆیان لەبەر دانەدەکەند .. شەرەفەکەی خۆیان دەپاراست .. هەر چەندە نرخەکەی هەموو ژیانیان بوایە ..(دایکی شریك) کە ناوی (غزية الأنصارية) بوو .. لەگەڵ یەکەم کەسەکاندا لە شاری مەککەی پیرۆز موسڵمان بوو.. کاتێ بینی کافرەکانی مەککە باڵا دەستن و موسڵمانەکان لاواز و بێ هێزن .. خەمی بانگەواز کردنی بۆ دینەکەی گرتە ئەستۆی خۆی .. بۆیە ئیمانەکەی بە هێز بوو .. وە ڕێز و قەدری خوای گەورەی زیاتر لا بەرز بووەوە .. پاشان بە نهێنی دەچوو بۆ لای ئافرەتەکانی قورەیش و بانگەوازی ئەوانی دەکرد بۆ سەر ئاینی پیرۆزی ئیسلام .. وە ئاگاداری دەکردنەوە کە دوور بکەونەوە لە بت پەرستی .. تاکو لای کافرەکانی مەککە ئاشکرا بوو کە ئەم ئافرەتە خەریکی چییە.. بۆیە بە توندی لێی پەست بوون .. وە لەبەر ئەوەی کە قورەیشی نەبوو کەس نەبوو بەرگری لێ بکات .. پاشان کافرەکان گرتیان و پێیان ووت: ئەگەر کەس وکارت هاوپەیمانی ئێمە نەبوایە ئەوا خۆمان دەمانزانی چیمان لێ دەکردی بەڵام لە مەککە دەرت دەکەین ودەتگەڕێنینەوە بۆ لای کەس وکاری خۆت .. دڵیان سەغڵەت کردو خەفەتیان داپێ ی .. پاشان سواری وشتریکیان کرد وهیچ شتێکیان نەخستە سەر وشترەکە بۆ ئەوەی ئازاری زیاتر بێت .. پاشان سێ ڕۆژ بەڕێوە بوون .. خواردن وخواردنەوەیان پێ نەدەدا .. تا نزیك بوو لە برس وتینواندا بمرێت .. وە هێندە رق و کینیان بەرامبەری زۆر بوو .. ئەگەر لە جێگایەکدا لایان بدایە بە مەبەستی پشوودان.. ئەوا ئەویان توند دەبەستەوە و دەیانخستە بەر گەرمی هەتاوەکەو.. خۆیان لە سێبەری دارەکاندا دادەنیشتن .. لەو کاتەدا کە ئەوان لە ڕێگا بوون .. لە جێگایەکدا لایان دا .. لە وشترەکەی هێنایانە خوارەوەو لەبەر هەتاوەکە بەستیانەوە .. داوای ئاوی لێ کردن کەچی ئەوان ئاویان پێ نەدا .. لەو کاتەدا کە ئەو لە تینواندا زمانی دەخشاند بە زەوییەکەدا .. هەستی کرد شتێکی سارد کەوتە سەر سنگی، دەستی بۆ ئەو شتە ساردە برد بینی ئەوە شەربەیەکی پڕ لە ئاوە .. پاشان کەمێکی لێ خواردەوە .. پاشان بەرز کرایەوە و لە دەستی سەنرا .. دیسان جارێکی تر ئاوەکە نزم بووەوە و لێی خواردەوە و دیسان بەرز کرایەوە .. چەند جارێك دووبارە بووەوە.. تاکو تینوێتی نەما .. پاشان لەو ئاوە رژا بەسەر پۆشاك و لاشەیدا .. کاتێ کە کافرەکان لەخەو هەستان و.. ویستیان بەڕێ بکەون .. هاتن بۆ لای ئەم ئافرەتە لە خواترسە .. بینیان وا شوێنەواری ئاو بە سەر پۆشاك و لاشەیەوە دیارە .. بینیان ئێستا حاڵی زۆر باش بووە .. سەرسام بوون.. چۆن گەیشتۆتە ئاوەکەو کەچی بەو شێوەیە بەستراوەتەوە .. پێیان ووت: ئایا کۆتەکانی خۆت کردۆتەوەو شەربەکانی ئێمەت بردووەو ئاوت خواردۆتەوە؟ ووتی: نەخێر سوێند بەخوا .. بەڵکو لە ئاسمانەوە شەربەیەکی پڕ لە ئاو دابەزی .. منیش ئاوم لێ خواردەوە تاکو تینوێتیم نەما .. بۆیە ئەوان بە سەرسامییەوە تەماشای یەکتریان دەکرد .. ووتیان: ئەگەر ئەم ئافرەتە راست بکات ئەوا دینەکەی ئەو لە دینەکەی ئێمە باشترە .. کاتێ چوون بۆ لای شەربەکانی خۆیان بینیان وەکو ئەو کاتەیە کە بە جێیان هێشتبوو هێچی لێ کەم نەبۆتەوە .. بۆیە هەموویان لەوێدا موسڵمان بوون .. کۆتەکەیان لێ کردەوەو بە باشی لە گەڵیدا دەجولانەوە .. هەموویان موسڵمان بوون بە هۆی ئارام گرتن و دامەزراوی ئەم ئافرەتە لەسەر دینەکەی .. دایکی شریك ڕۆژی قیامەت دێت و لە پەڕاوەکەیدا ناوی چەندەها ئافرەت و پیاوی تیادایە کە لەسەر دەستی ئەو موسڵمان بوون ..

ئافرەتێك لە ئەهلی بەهەشت ..

بەڵێ ... مێژوو (دایکی شريك) ی ناسیوه .. وه هەروەها (دایکی أنس ی کوڕی مالك) یشی ناسیوه.. که به (الغميصاء) ناسراو بوو .. پێغەمبەری خوا ﷺ دەربارەی ئەو هەروەکو ئیمامی بوخاری ریوایەتی کردووه دەفەرمووێت:

(دخلت الجنة فسمعت خشفة بين يدي فقلت ما هذه الخشفة فقيل الغميصاء بنت ملحان)[١١].

واته: چوومه ناو بەهەشتەوه گوێم له خشەیەك بوو لەبەر دەستمدا بینیم که (الغمیصاءی کچی ملحان) ه .. ئافرەتێك بوو لەسەرسورهێنەرترین ئافرەتەکان .. دەژیا هەروەکو چۆن کچانی تر له سەرەتای ژیانیانداو له سەردەمی نەفامیدا دەژیان.. شووی کرده کابرایەك به ناوی (مالك ی کوڕی نضر) کاتێ خوای گەوره ئیسلامی کرده خەڵاتی مرۆڤایەتی .. چەند وەفدێك له پشتیوانان وەڵامی بانگەوازەکەیان دایەوەو موسڵمان بوون.. دایکی سلیم لەگەڵ یەکەم کەسەکاندا موسڵمان بوو .. پاشان داوای له پیاوەکەی کرد که ببێته موسڵمان کەچی رازی نەبوو.. بەڵکو زۆر پەست بوو .. پاشان داوای لێ کرد که له شاری مەککەوه له گەڵیدا سەفەر بکات بۆ شام .. بەڵام دایکی سلیم رازی نەبوو .. کەچی ئەو سەفەری کرد و لەوێ کۆچی دوایی کرد .. دایکی سلیم ئافرەتێکی زۆر ژیرو داناو جوان بوو .. بۆیه چەند پیاوێك کێبەرکێیان بۆ دەکرد (ابو طلحة) که هێشتا موسڵمان نەببوو داوای لێ کرد که شووی پێ بکات .. ئەویش ووتی: به راستی من حەز دەکەم ببمه خێزانی تۆ.. چونکه کەسێکی وەك تۆ نابێت رەت بکرێتەوه .. بەڵام تۆ کەسێکی کافریت .. وه منیش ئافرەتێکی موسڵمانم .. ئەگەر ببیته موسڵمان ئەوه دەبێته مارەییەکەم و داوای هیچی تر ناکەم .. (ابو طلحة) ووتی: من لەسەر دینی خۆمم .. دایکی سلیم ووتی: ئەی (ابو طلحة) ئەی نازانیت ئەو خوایەی که تۆ دەیپەرستیت له دارێك دروست کراوه که لەو زەوییه سەوز بووه حەبەشییەکانی بەنی فلان بۆمانی دەیهێنن؟ ووتی: بەڵێ .. ووتی: ئەی شەرم ناکەیت دارێك دەپەرستیت که له زەوییدا سەوز دەبێت وحەبەشیەکانی بەنی فلان دەیهێنن؟ ئەی (ابو طلحة) ئەگەر تۆ موسڵمان بیت من هیچ شتێکم ناوێت وئەو ئیسلام بوونه دەبێته مارەیەکەم.. (ابو طلحة) ووتی: جارێ روخسەتم بده هەندێ بیر بکەمەوه ... پاشان رۆیشت.. پاش ماوەیەك هاتەوەو ووتی: أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله دایکی سلیم زۆر خۆشحاڵ بوو و ووتی: ئەی ئەنەس مارەم بکه له (أبو طلحة) .. شووی پێ کرد .. تاکو ئێستا هیچ مارەییەك نەبووه رێزدار تر بێت له مارەییەکەی دایکی سلیم .. که مارەییەکەی بریتی بوو له ئیسلام ..!! تەماشاکەن چۆن خۆی هەرزان کرد له پێناوی دینەکەیدا .. له پێناوی ئیسلامدا وازی له هەموو مافەکانی خۆی هێنا .. ئافرەتێك دەژێت له پێناوی یەك مەبەستدا ئەویش ئیسلامه .. ئاخۆ چۆن رێزی بەرز دەبێتەوه.. به راستی به نرختر دەبێت .. خەڵکی بانگ دەکات بۆ لای خوا بەڵکو ..کاتێ که پێغەمبەری خوا ﷺ چوو بۆ شاری مەدینه .. هەموو کۆچکەران وپشتیوانان به خۆشحاڵییەوه پێشوازیان لێ کرد .. پێغەمبەری خوا ﷺ له ماڵ (ئەبو ئەیوب) دابەزی.. چەندەها کۆمەڵ چون بۆ سەردانی ..(دایکی سەلیم ی ئەنصاری) له ماڵ دەرچوو بۆ ناو ئەو هەموو خەڵکەو حەزی کرد دیارییەکی به نرخ

---

(١١) (صحيح الجامع الصغير: ٣٣٦٨).

ببات بۆ پێغەمبەری خوا ﷺ هیچ شتێكی نەدۆزییەوە بە نرختر بێت لای لە جگەر گۆشەكەی بۆیە (أنس) كوڕی لەگەڵ خۆی بردو چوو بۆ لای پێغەمبەری خوا ﷺ لەبەر دەستیدا راوەستاو ووتی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ ئەمە (أنس) ە حەز دەكەم هەردەم لەگەڵ تۆدا بێت و خزمەتت بكات .. پاشان گەڕایەوەو أنس لەگەڵ پێغەمبەری خوادا ﷺ چەند ساڵێك مایەوە بە شەو و بە رۆژ خزمەتی ئەوی دەكرد ..

شەوێك لەگەڵ (دایكی سلیم) دا ..

دایكی سلیم كەسێك نەبوو تەنها لە پێش چاوی خەڵكیدا كۆششكار بێت و لە ناخی خۆیدا خۆی بیر بچێتەوە بەڵكو سەرسام بوون لە رەوشتی ئەودایە لەماڵەوە .. لە كاتی خزمەت كردنی پیاوەكەیدا .. وە رازی بوون بەو بەشەی كە خوای گەورە پێی دەبەخشێت .. دایكی سلیم شووی كردە (ابو طلحة)ﷺ .. وە خوای گەورە كوڕێكی روو گەشی پێ بەخشی بە ناوی (ابو عمیر) .. وە (ابو طلحة)ﷺ ئەم منداڵەی زۆر خۆش دەویست .. بەڵكو تەنانەت پێغەمبەری خوایشﷺ ئەو منداڵەی خۆش دەویست .. جارێكیان پێغەمبەری خوا ﷺ بە تەنیشتییەوە تێ پەڕی بینی بە باڵندەیەك یاری دەكات .. ناوی (النغیر) بوو .. خۆشەویست ﷺ گاڵتەی لە گەڵدا دەكرد و دەیفەرموو: (یا أبا عمیر ما فعل النغیر)[١٢].

واتە: ئەی ابی عمیر باڵندەكە (نغیر) چی كرد؟ ئەم منداڵە نەخۆش كەوت .. بۆیە (ابو طلحة)ﷺ زۆر غەمبار بوو .. رۆژێك نەخۆشییەكەی سەخت بوو .. لەو كاتەدا (ابو طلحة)ﷺ بۆ كارێكی پێغەمبەری خوا ﷺ سەفەری كردبوو .. لەوێ هەندێ دواكەوت.. نەخۆشی كوڕەكە زیادی كردو كۆچی دوایی كرد .. دایكیشی لە گەڵدایە .. هەندێ لە كەسوكاری دەستیان بە گریان كرد .. دایكەكە ئەوانی هێور كردەوە و ووتی: هیچ كەس لە ئێوە قسە بۆ (ابو طلحة) ﷺنەكات بە مردنی كوڕەكەی تاكو خۆم قسەی بۆ دەكەم .. پاشان لە گۆشەیەكی ماڵەكە منداڵەكەی داپۆشی .. پاشان چوو خواردنی بۆ مێردەكەی ئامادە كرد .. كاتێ (ابو طلحة)ﷺ گەڕایەوە ماڵ وپرسیاری كرد: منداڵەكەمان چۆنە؟ خێزانەكەی ووتی: ئێستا هێور بووەتەوە .. وە بە ئومێدم كە پشوی دابێت .. پیاوەكە بەرەو لای منداڵەكەی رۆیشت بە مەبەستی بینینی .. كەچی دایكەكە رازی نەبوو و ووتی: ئەو بێدەنگە مەیجوڵێنە .. پاشان خواردن وخواردنەوەی بۆ ئامادە كرد و ئەویش تێر بوو پاشان ئەو شەوە چووە لای خێزانییەوە .. كاتێ هەموو شتێك تەواو بوو .. خێزانەكەی ووتی: ئەی (ابو طلحة) ﷺ ئەگەر كەسێك شتێك بە ئەمانەت بدات بە كەسێكی تر پاش ماوەیەك داوای ئەمانەتەكەی لێ كرد ئایا بۆی هەیە رێگەی لێ بگرێت و نەیداتەوە؟ ووتی: نەخێر .. ووتی: ئایا سەرسام نابێت بۆ كاری دراوسێكەمان؟ ووتی: چی بووە (چییان كردووە)؟ ووتی: قەومێك ئەمانەتێكیان لا دانا بوو .. ماوەیەكە لایان ماوەتەوەو تاكو خۆیان كردۆتە خاوەنی .. كاتێ خاوەنەكەی هاتووەو داوای كردۆتەوە كەچی ئەمان پێیان ناخۆشە بۆیان بگەڕێننەوە، ووتی: بەراستی كارێكی خراپیان كردووە .. ئەویش ووتی: ئەوە كوڕەكەی تۆیە .. كە ئەمانەتی خوای گەورە بوو .. ئێستا ئەمانەتەكەی خۆی بردەوە .. بۆیە ئارام بگرە و كوڕەكەت ئێستا لای خوای گەورەیە .. (ابو طلحة)ﷺ راچڵەكی .. پاشان ووتی: ئەمشەو چەند زاڵ بووم بەسەر ئارام گرتندا پاشان هەستاو منداڵەكەی ئامادە كرد .. كە رۆژ بووەوە چووە خزمەتی پێغەمبەری خوا ﷺ .. و

(١٢) (صحیح الجامع الصغیر: ٨٧٣٠).

پێی ڕاگەیاند کە خێزانەکەی چۆن هەڵسوکەوتی لەگەڵدا کردووە .. خۆشەویستﷺ دوعای بەرکەتی بۆ هەردوکیان کرد لەو شەوەیاندا .. ئەو کەسەی کە فەرموودەکەی ریوایەت کردووە دەڵێت: پاش ئەوە من حەوت کوڕی ئەوانم لە مزگەوتدا بینی کە هەموویان قورئانیان لەبەر کردبوو .. خوشکی بەڕێزم تەماشاکە چۆن بە هۆی دینەکەیەوە ڕێزدار بوو خۆی پاراست لە یەخەی خۆ دادڕین .. لە رووی خۆ رنین وقسەی خراپ کە هەندێ جار هەندێ خوشکی موسڵمان دەیکەن لە کاتی مردنی کەسێکیاندا .. ئایا تاکو ئێستا بینیوتانە ئافرەتێك کوڕەکەی لەبەر دەستیدا بمرێت .. کەچی خەریکی خزمەتکردنی پیاوەکەی بێت .. وە خۆی بۆ ئامادە بکات .. بەڵکو تاکو ئێستا بینیوتانە ئافرەتێك بەو شێوە نەرم ونیان بێت لە رەوشتیداو لە رێگای باسکردنی مردنی کوڕەکەی بۆ مێردەکەی ..

ئافرەتێك مێردەکەی پەروەردە دەکات ..

ئافرەتێك کە خاوەنی ئەو ئیمان و دینە بێت .. خاوەنی راستگۆیی ودڵنیایی بێت .. دەبێ خەیرو چاکەی بڵاو ببێتەوە .. بە هۆی کارەکانیانەوە بەرکەت دەڕژێت بە سەریاندا .. بەسەر کەس و کاریدا .. منداڵەکانی دەبێ پیاو چاك دەر بچن .. کچەکانی رێگای راست بگرن .. وە دەبێتە پێشەنگی پیاوەکەی وکارەکانی دەکات .. چیتر پێویست بە سەرسام بوون ناکات ئەگەر پیاوەکەی رێزی بەرز ببێتەوە پاش خواستنی ئەو ئافرەتە دایکی سلیم زۆر جار هانی پیاوەکەی دەدا بۆ بانگەوازو جیهاد کردن و گوێڕایەڵی فەرمانەکانی خوای پەروەردگار .. تاکو شەڕی (أحد) روویدا .. (ابو طلحة)﵁ لەگەڵ هاوەڵانی تردا ﵃ دەرچوو ..شەڕەکە گەرم بوو .. حاڵی موسڵمانان زۆر سەخت بوو .. موسڵمانان وەزعیان تێك چوو .. لێیان کوژرا ..پەرت وبڵاو بوون .. پاشان موشریکەکان هێرشیان بردە سەر پێغەمبەری خوا ﷺ بۆ ئەوەی بیکوژن .. بەڵام هاوەڵەکان﵃ روویان کردە پێغەمبەری خوا ﷺ بە مەبەستی پاراستنی .. هەندێکیان بریندار بوون .. برسی بوون ... لاشەیان خوێناوی بوو .. لە لاشەیان گۆشت دەکەوتە خوارەوە .. چوونە نزیك پێغەمبەری خوا ﷺ .. بۆ پاراستنی لە هێرشی دوژمنان .. خۆیان دەخستە بەر ئەو شمشێرو تیرانەی کە دەیانهاویشتە گیانی پێغەمبەری خوا ﷺ .. (ابو طلحة)﵁ یەکێك بوو لەوانەی کە خۆی کردبووە قەڵغانێك.. بۆ پاراستنی خۆشەویستەکەی و سنگی خۆی بەرز کرد بووەوە و دەیفەرموو: (ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ نابێت هیچ تیرێك لێت بدات، گەردنم لە پێش گەردنی تۆیە) .. کافرەکان لە (ابو طلحة) یان﵁ دەدا یەکێکیان تیرێکی بۆ هاویشت.. ئەوی تر شمشێرێکی لێ دەدا .. سێیەمیان خەنجەری بەکار دەهێنا بۆ کوشتنی .. تاکو .. بێ هێز بوو پاشان کەوتە سەر زەوی .. (ابو عبیدە)﵁ بە توندی رای کرد بۆ لای (ابو طلحة)﵁ بینی (ابو طلحة)﵁ پێکراوە .. پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: (دونكم اخاكم فقد اوجب) .. واتە: براکەتان هەڵگرن، چونکە بەدڵنیاییەوە بەهەشت بۆ ئەو پێویست بووە.

پاشان (ابو طلحة) یان﵁ هەڵگرت .. بینیان کە زیاتر لە دە جێگەیەوە پێکراوە .. بەڵێ .. (ابو طلحة)﵁ یەکێك بوو کە ئالای ئەم دینەی هەڵدەگرت .. خۆشەویست ﷺ هەردەم دەیفەرموو: (لصوت أبي طلحة في الجيش خير من فئة)[١٣].

---

(١٣) (صحيح الجامع الصغير: ٥٠٨٢).

واته: دەنگی (ابو طلحة)ﷺ لەناو لەشکردا باشترە لە کۆمەڵە چەکدارێك.

ئەمە دەنگی ئەو بوو لەناو لەشکردا .. ئەی چی دەڵێت دەربارەی هێزو شەڕ کردنی..؟؟!!

له نه‌رویجه‌وه بۆ کیشوه‌ری ئه‌فریقیا ..

چۆن کچەکانی ئەمڕۆ تەمەڵی دەکەن لەسەرخستنی دینەکەیان .. بەڵێ... چۆن؟؟! بەو شێوەیە خراپەکاری بە ئاشکرا دەبینێ .. پەیوەندی ناشەرعی دەبینێ .. شێوەی جل وبەرگی حەرام دەبینێ .. کە هەموویان خۆی لە خۆیدا هەڕەشەی دابەزینی سزایەکی سەخت دەکەن لە لایەن خوای گەورەوە .. ئەم هەموو خراپەکارییانە دەبینێ لە نێوان نزیکەکانی .. خوشکەکانی .. هاوڕێکانی .. کەچی هەوڵ نادات بۆ چاکسازی وە زۆر باش دەزانێت کە خۆشەویست ﷺ فەرموویەتی:

(من رأى منكم منكرا فليغيره...)[١٤].

واتە: هەر کەسێك لە ئێوە خراپەیەکی بینی ئەوا با بیگۆڕێت ......) ئایا تۆ هیچ خراپەیەکت گۆڕیوە؟..(بە گوێرەی توانای خۆت) خۆزگە! .. ئایا حاڵی تۆ چۆن دەبێت لە ڕۆژی قیامەتدا .. لە کاتێکدا ئەگەر هاوڕێیەکت یان خۆشەویستێکت یان کەسێکی نزیکت توند دەستی تۆیان گرت ودەستیان بە گریان کرد؟ پێت دەڵێت: کاتێ تۆ ئێمەت دەبینی خەریکی خراپەکاری بووین ..خەریکی ئەنجامدانی کاری حەرام بووین .. بۆ ئامۆژگاری ئێمەت نەدەکردو بەرهەڵستیت لێمان نەدەکرد؟ بۆ یادمانت نەدەخستەوە؟ تەماشای ئافرەتە کافرەکان بکە بزانە ئەوان چۆن لە پێناوی دینەکەیاندا هەوڵ دەدەن و خۆیان دەکەنە قوربانی دینەکەیان .. یەکێك لە بانگەواز کاران دەڵێت:

بە مەبەستی بانگەواز کردن بۆ دینی خوا چووم بۆ سەردانی پەناهەندەکان لە کیشوەری ئەفریقیا .. ڕێگاکە زۆر سەخت وترسناك بوو لە ڕێگادا زۆر ماندوو بووین .. لە پێشمانەوە جگە لە شەپۆلی بەرزی لم هیچی تر دیار نەبوو .. هەر کاتێك دەگەیشتینە هەر گوندێك لە گوندەکان ئاگاداریان دەکردینەوە کە وریای جەردەو ڕێگر بین .. خوای گەورە بۆی ئاسان کردین و گەیشتینە لای پەناهەندەکان لە کاتی شەودا.. ئەوان زۆر خۆشحاڵ بوون بە چوونی من بۆ ئەوێ .. خەیمەیەکیان بۆ ئامادە کردم جێگەی خەوتنی تیادا بوو .. منیش چونکە زۆر ماندوو بووم یەکسەر خۆم خستە سەر جێگەکە .. پاشان بیرم دەکردەوە لە سەفەرەکەی خۆم .. ئایا دەزانی چی دەهاتە مێشکمدا؟ هەندێ هەستم بە شانازی و فەخر کرد .. بەڵکو هەستم بە سەرسام بوون وخۆ بە زلزانی کرد .. ئاخۆ کێ پێش من گەیشتۆتە ئەم جێگە دوورە؟ ئاخۆ کێ دەتوانێت ئەو کارە بکات کە من کردوومە؟ بەڵکو کێ دەتوانێت بەرگەی ئەو هەموو مەینەتی وماندوو بوونە بگرێت؟ ئیتر نزیك بوو شەیتان فریوم بدات وتوشی فیز زلی ولە خۆبایی بوونم بکات .. بۆ سبەینێ دەرچووین و دەستمان کرد بە گەڕان لە ناوچەکەدا تاکو گەیشتینە نزیکی بیرێکی ئاو کە لە ماڵی پەناهەندەکانەوە دوور بوو .. کۆمەڵێك ئافرەتم بینی هەریەکەو مەنجەڵێکی بەسەر هەڵگرتبوو .. بەڵام شتێك سەرنجی ڕاکێشام .. ئافرەتێکی سپی پێستم بینی لەنێو ئەو ئافرەتە ڕەش پێستانەدا.. لە سەرەتادا وام زانی یەکێکە لەوان بەڵام توشی نەخۆشی بەڵەکی بووە.. بۆیە لە هاورێکەم پرسی کە ئەو ئافرەتە کێیە؟ ووتی: ئەو

(١٤) (صحيح الجامع الصغير: ٦٢٥٠).

ئافرەتە (بە گاور کارە) واتە هاتووە بۆ ئەوەی خەڵکی بکات بە گاور .. خەڵکی وڵاتی نەرویجە ..تەمەنی سی ساڵە .. بۆ ماوەی شەش مانگە نیشتەجێ بووە لە گەڵماندا .. وەکو ئێمە جل وبەرگ لەبەر دەکات .. وە ئەوەی کە ئێمە دەیخۆین ئەویش دەیخوات .. لە کارەکانماندا یارمەتیمان دەدات .. وە هەموو شەوێك لە جێگایەکدا کچەکانمان کۆ دەکاتەوە و قسەیان بۆ دەکات وخوێندن ونوسینیان فێر دەکات .. وە هەندێ جار ئەوان فێری سەما کردن دەکات.. وە دەست دەهێنی بەسەر هەتیوەکاندا.. سەردانی نەخۆشەکانمان دەکات ولە ئازارەکانیان کەم دەکاتەوە .. تەماشای حاڵی ئەو ئافرەتە بکەن .. ئایە چی وای کردووە لەو کچە بچێت بۆ ئەو جێگەیە بێ ئاو و دوور و وشکە.. کەچی ئەو ل سەر گومڕاییە؟ ئایا چی پاڵی پێوە ناوە کە شارستانی ئەوروپا و باخچە سەوزەکانی بە جێ بهێڵێ؟ ئایا چی شتێك ورەی بەرز کردۆتەوە کە لەگەڵ ئەو پیر و پەککەوتانەدا بمێنێتەوە کەچی ئەو هێشتا لە لوتکەی گەنجێتیدایە؟ ئایا خۆت بە بچوك نازانیت؟ ئەوە کچێکی گاوری گومڕایە .. ئارام دەگرێ و هەوڵ دەدا .. کەچی لە سەر بەتاڵە .. بەڵکو لەناو دارستان وگژو گیای ئەفریقیادا ..نەك تەنها ئەو بەڵکو چەندەها کچی تری گاور لە ئەمریکاو بەریتانیاو فەرەنساوە دێن .. بۆ ئەوەی لە خانویەکی بچوکی لە دار دروستکراودا یان لە خانویەکی لە قوڕ دروستکراودا بژێت و لە خواردنە خراپەکەی ئەوان بخوات هەروەکو چۆن ئەوان دەیخۆن .. وە لە ئاوی روبارەکان دەخواتەوە هەروەکو چۆن ئەوان دەیخۆن .. منداڵەکانیان بە خێودەکات.. ئافرەتەکانیان بۆن خۆش دەکات .. ئەگەر لە پاش گەڕانەوەی بۆ وڵاتەکەی خۆی ئەو ببینیت .. دەبینی رەنگی زەرد بۆتەوەو پێستی رەق بووەو لاشەی لاواز بووە .. بەڵام هەموو ئەو ماندوو بوونەی لەبیر دەچێتەوە لە پێناوی خزمەت کردنی دینەکەیدا .. بە راستی شتێکی سەرسوڕهێنەرە!! ئەوانەی کە ئەو ئافرەتە گاورە کافرانە دەیکەن بۆ ئەوەی کە خەڵکی جگە لە خوا بپەرستن:

﴿إِن تَكُونُواْ تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللّهِ مَا لاَ يَرْجُونَ﴾

[النساء: ١٠٤].

واتە: ئەگەر ئێوە ئازارتان دەبێت ئەوا ئەوانیش(کافران) ئازاریان دەبێت هەروەکو چۆن ئێوە ئازارتان دەبێت، بەڵام ئێوە بە ئومێدی پاداشتی خوای گەورەن کە ئەوان بە ئومێدی نین چونکە باوەڕیان بە ڕۆژی دوایی نییە.

یەکێکی تر دەڵێت:

لە وڵاتی ئەڵمانیا بووم .. یەکێك لە دەرگای دا ..گوێم لێ بوو دەنگی ئافرەتێکە لە پشتی دەرگاکەوە بانگم دەکات ..ووتم: چیت دەوێت؟ ووتی: دەرگاکە بکەرەوە.. ووتم: من کابرایەکی موسڵمانم وە کەسیش لەماڵەوە نییەو دروست نییە کە بێیتە ژوورەوە .. کەچی ئەو سوور بوو کە دەرگاکەی بۆ بکەمەوەو منیش دەرگام بۆ نەکردەوە .. پاشان ئەو ئافرەتە لەو دیوی دەرگاکەوە ووتی: من لە کۆمەڵی (شهود یهود)م کە کۆمەڵەیەکی دینی جولەکەیە ..دەرگاکە بکەرەوە و ئەم کتێب و بڵاوکراوانە بگرە .. ووتم: من هیچ شتێکم ناوێت ..پاشان دەستی کرد بە پاڕانەوە .. منیش پشتم لە دەرگاکە کردوو و بەرەو ژوورەکەی خۆم ڕۆیشتم .. پاشان ئەو کە زانی دەرگای بۆ ناکەمەوە بۆیە دەمی خستە سەر کونی دەرگاکە و پاشان دەستی کرد بە قسە کردن دەربارەی ڕێنمایی دینەکەی خۆی و بیرو باوەڕەکەی بۆ ماوەی دە دەقیقە.. کاتێ لە قسەکانی بووەوە رووم کردە دەرگاکەو ووتم: بۆ خۆت

ماندوو دەكەیت بەم شێوەیە؟ ووتی: ئێستا هەست بە پشو دەكەم، چونكە ئەوەی كە لە توانامدا بوو لە پێناوی خزمەتكردنی دینەكەمدا كردم:

﴿إِن تَكُونُواْ تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللّهِ مَا لاَ يَرْجُونَ﴾ [النساء: ١٠٤].

واتە: ئەگەر ئێوە ئازارتان دەبێت ئەوا ئەوانیش(كافران) ئازاریان دەبێت هەروەكو چۆن ئێوە ئازارتان دەبێت، بەڵام ئێوە بە ئومێدی پاداشتی خوای گەورەن كە ئەوان بە ئومێدی نین چونكە باوەڕیان بە ڕۆژی دوایی نییە.

ئەی تۆ ..ئایا ڕۆژێك پرسیارت لە خۆت كردووە ..

ئایا چیت پێشكەش كردووە بە ئیسلام؟ چەند كچ لەسەر دەستی تۆ تەوبەیان كردووە؟ ئایا چەند خەرج دەكەیت لە پێناوی ڕێ نیشاندانی خوشكەكانت بۆ سەر دینی خوا؟ هەندێ خوشكی لە خوا ترس دەڵێن: ئێمە دەترسین بانگەواز بكەین یان شەرم دەكەین كاتێ بە خراپەكاران دەڵێین خراپە مەكە . . بە راستی ئەم قسەیە قسەیەكی سەرسوڕهێنەرە ! ! ئەی باشە ئەو ئافرەتە گۆرانی بێژە بۆ شەرم ناكات و ناترسێت؟ لە پێش دەیان هەزار كەس گۆرانی دەڵێت وئەوانیش بە چاوەكانیان خەریكن وەكو گورگ هاشاوڵی دەدەن پێش ئەوەی بە گوێیان ببیسن .. كەچی هەرگیز ناڵێت من دەترسم یان شەرم دەكەم .. ئەی باشە ئافرەتێكی سەماكار چۆن دەوێرێت لە پێش هەزاران كەسدا لاشەی خۆی نمایش بكات! ! ؟ وە هەرگیز شەرم ناكات وناترسێت .. كەچی تۆ كاتێ داوات لێ دەكرێت كە ئامۆژگاری یان بانگەواز بكەی بۆ دینی خوا .. شەیتان توشی تەمبەڵیت دەكات .. یان هەندێ هاوڕێی خۆت خراپەكانت لا جوان دەكەن .. دەست دەكەن بە گۆڕینەوەی گۆڤاری خراپ وكاسێتی گۆرانی یان بانگهێشتی یەكتر دەكەن بۆ مەجلیسی خراپەكاری .. وە ئەمەیش جۆرێكە لە هاوكاری كردن لەسەر خراپەكاری ودژایەتی .. وە چوونە ناو كۆمەڵی شەیتانەوە .. كە پاش ماوەیەك ئەو خۆشەویستییە دەبێتە دوژمنایەتی ورق و كینە .. خوای باڵا دەست دەفەرموێت:

﴿الأخلاء يومئذ بعضهم لبعض عدو إلا المتقين﴾ [الزخرف: ٦٧].

واتە: دۆست وخۆشەویستانی دونیا لە ڕۆژی قیامەتدا هەندێكیان دەبن بە دوژمنی هەندێكی تریان تەنها خواپەرستان نەبێت كە لە ڕۆژی قیامەتیشدا دۆست وخۆشەویستی یەكترین.

ئەمە حاڵی ئەوانە لە گۆڕەپانی ڕۆژی قیامەتدا كە جلی شەرمەزاری و پەشیمانی لەبەر دەكەن .. بەڵام لە ئاگردا حاڵیان بەو شێوە دەبێت كە خوای گەورە باسی كۆمەڵێك لەسەر پێچی كەران دەكات و دەفەرمێت:

﴿ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن نَّاصِرِينَ﴾ [العنكبوت: ٢٥] .

واتە: پاشان ئێوەی بێباوەڕ لە ڕۆژی قیامەتدا هەندێكتان بەرائەت لە هەندێكی ترتان دەكەن ونەفرەت لە یەكتری دەكەن، وەشوێنتان دۆزەخە، وەكەسیش نییە لەو ڕۆژەدا كە پشتیوان ویارمەتیدەرتان بێت.

بەڵێ .. نەفرەت لە یەكتر دەكەن .. ڕۆژی قیامەت بە هاوڕێكانیان دەڵێن: (كە لە دونیادا پێكەوە دادەنیشتن وپێكەوە پێدەكەنین وهەردەم پێكەوە بوون): نەفرەتی خواتان لێ بێت تۆ بوی بویتە هۆی ئەوەی كە توشی تاوان ببم .. ئەویش هاوار دەكات و دەڵێت: بەڵكو نەفرەتی خوا لە تۆ بێت تۆ بوی كە كاسێتی گۆرانیت پێ دەدام ..

ئەویتر دەڵێت: بەڵکو نەفرەتی خوا لە تۆ بێت تۆ بویت سفوری و بەرەڵاییت لا جوان کردم .. ئەویش وەڵامی دەداتەوە و دەڵێت: بەڵکو نەفرەتی خوا لە تۆ بێت تۆ بوی ڕێگاکانی خراپەکاریت پێ نیشاندام .. بە ڕاستی سەیرە ئەو هەموو پێکەنین وگاڵتە و چپە وگەڕان بە نێو بازاڕەکاندا وئەو هەموو خۆشەویستییە ..ئەمڕۆ هەموویان نکوڵی دەکەن و نەفرەت لە یەکتر دەکەن .. بەڵێ .. دەزانن بۆ؟ چونکە ڕۆژێك لە ڕۆژان لە سەر چاکەو ئامۆژگاری بە یەك نەدەگەیشتن .. بۆیە لە قیامەتدا بە یەك دەگەن .. بەڵام لە کوێ؟ لە ئاگردا .. کە هەرگیز کڵپەی دانامرکێتەوە و هەرگیز تینی گەرماکەی سارد نابێتەوە .. وە بڵێسەی کەم نابێتەوە ئیللا مەگەر خوای گەورە خۆی بیەوێت ..

ئەی ئەمڕۆ ئافرەتەکانمان لە کوێن؟؟

کوان ئەو ئافرەتانەی کە لەسەر ڕێگای ئەو ئافرەتە چاکانە بڕۆن؟ بە داخەوە ئەگەر یەکێك لەو ئافرەتانە توشی سەرپێچی کردنێکی شەرعی ببێت لە جل و بەرگەکەیدا یان لە تەماشا کردندا یان گفتوگۆکەی پاشان یەکێك لە دەستە خوشکانی ئامۆژگاری بکات دەڵێت: هەموو ئافرەتان وا دەکەن .. من ناتوانم جیاواز هەڵسوکەوت بکەم لەناو کۆمەڵگادا .. سبحان الله .. کوا دامەزراو بوون لەسەر بیروباوەر؟ کوا هێزی ئیمانەکەت؟ ئەگەر کچێك لە بچوکترین فیتنەدا تێبکەوێت و گوێڕایەڵی شەیتان ببێت و واز لە گوێڕایەڵی پەروەردگار بهێنێ .. کەواتە کوا ملکەچ بوون بۆ فەرمانەکانی خوا؟ خوای گەورە دەفەرموێت:

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَن يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا﴾ [الأحزاب: ٣٦] .

واتە: هەڵبژاردن وسەرپشك بوون بۆ هیچ باوەڕدارێکی پیاوو ژن نییە ئەگەر خواو پێغەمبەری خوا ﷺ بڕیار بدەن، بەڵکە دەبێت بە بڕیاری خواو پێغەمبەری خوا ﷺ ڕازی بن، وەهەرکەسێك سەرپێچی فەرمانی خواو پێغەمبەری خوا ﷺ بکات ئەوا گومڕا بوونێکی ئاشکرا گومڕا بووە.

کوا ئەو ئافرەتانە کە خۆیان توشی نەفرەتی خوای خۆیان دەکەن؟.. جاری وا هەیە عابایەك دەدا بەسەر شانیدا و هەموو خەڵکی لاشەو شانی دەبینن جگە لەوەی کە لەیەکچوونە لەگەڵ جل وبەرگی پیاواندا چونکە پیاوان عابا دەدەن بەسەر شانیاندا .. وە هەر کەسێك شێوەی جل وبەرگەکەی لە پیاوان بچێت ئەوا نەفرەتی لێ کراوە کوا ئەو ئافرەتانە کە خاڵ لەسەر ڕوومەتیان دەکوتن بە شێوەی خاڵ خاڵ یان لەسەر لاشەیان وێنەی جیاواز دەکێشن کە ئەمەیش ڕەوشتی داوێن پیسەکانە، پێغەمبەری خوا ﷺ نەفرەتی کردووە لەو ئافرەتانەی کە خاڵ دەکوتن ولەوانەیش کە بۆیان دەکوترێت: (لعن رسول الله ﷺ الواشمة والمستوشمة)[١٥].

بەڵکو کوا ئەو ئافرەتانەی کە پرچی دروستکراو دەکەنە سەر (باروکە)؟ چونکە خوای پەروەردگار نەفرەتی کردووە لە (الواصلة والمستوصلة)[١٦] ئەو ئافرەتانە نەفرەتیان لێ کراوە .. دەزانیت مانای (نەفرەت لێ کراو) چییە؟ واتە لە ڕەحمەتی خوا دوور خراوەتەوە .. دوور خراوەتەوە لە ڕێگای بەهەشت .. ئایا تۆ ڕازی دەبیت لە بەهەشت دوور

---

(١٥) (رواه البخاري وأبو داود، وانظر: صحيح الترغيب والترهيب: ١٨٤٩).

(١٦) (صحيح الجامع الصغير: ٥١٠٥).

بخرێیتەوە؟ بە هۆی هەڵکێشانی چەند تەڵە موویەك لەسەر برۆکانت؟ یان بە هۆی جل وبەرگێکەوە کە خوای گەورە پێی ناخۆشە؟ یان بە هۆی عابایەکەوە دەیدەیت بەسەر شاندا؟! یا بە هۆی کوتانی خاڵێك بەسەر لاشەتەوە؟

بێ بەشەکان..

یەکێك لە شێوازی شوێن کەوتنی ئارەزوو و شەیتان .. خۆ جوان کردنی ئافرەتانە بە شێوەیەکی رادەبەر .. هەرچەند بزانێت کە توشی نەفرەتی خوا دەبێت، وە یەکێك لەو شێوازە .. لابردنی ئەو تەڵە موانەیە کە بەسەر برۆکانەوەیەو رێکخستنی ..یان هەڵکێشانی، یا بە هەر شێوازێکی تر .. کە ئەوەیش جێ بەجێکردنی بەڵێنەکەی شەیتانە کە بە خوای گەورەی ووت:

﴿وَلآمُرَنَّهُمْ فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ اللّهِ وَمَن يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّن دُونِ اللّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا﴾ [النساء: ١١٩] .

واتە: دەبێت فەرمانیان پێ بکەم تا دروستکراوی تۆ بگۆڕن، وەهەرکەسێك شەیتان بکات بە دۆست وپشتیوانی خۆی جگە لەخوای گەورە ئەوا زەرەرمەندبوونێکی ئاشکرا زەرەرمەند بووە.

وە لادانی ئەو موانە نەفرەتی خوای گەورەی بە دواوەیە .. لە فەرموودەیەکی (صحيح) دا هاتووە کە ابو داود ریوایەتی کردووە لە ابن مسعودەوە دەڵێت:

(لعن رسول الله ﷺ الواشمة والمستوشمة والنامصة والمتنمصة المغيرات لخلق الله)[١٧].

واتە: پێغەمبەری خوا ﷺ نەفرەتی کردووە لەو ئافرەتانەی کە خاڵ دەکوتن بۆ خەڵکی ولەوانەیش کە خاڵیان بۆ دەکوترێت، وەلەو ئافرەتانەی کە برۆ هەڵدەگرن ولەوانەیش کە برۆیان بۆ هەڵدەگیرێت، چونکە ئەوانە دروستکراوی خوای گەورە دەگۆڕن.

سبحان الله..! چۆن کارێك ئەنجام دەدەیت بەرەو لەعنەتی خوات ببات؟!.. کەچی لە لایەکی ترەوە داوا لە خوا دەکەیت کە لە تاوانەکانت خۆش بێ ورەحمت پێ بکات لە نوێژەکانتدا و لە دەرەوەی نوێژەکانتدا .. ئایا ئەمە جیاوازی نییە لە نێوان وتە و کردەوەکەتدا؟ داوای رەحمەت دەکەیت بەڵام کارێك ئەنجام دەدەیت کە لە رەحمەت دوورت بکاتەوە؟ بە راستی ئەمە شتێکی سەرسوڕهێنەرە ..!! زانا لە خواترسەکان فەتوایان داوە کە ئەو کارە حەرامە .. ئێستا زیاتر لە بیست فەتوای زانایان لەبەر دەستمدایە کە ئەو کارە بە حەرام دەزانن .. یەکێك لە بنەماکانی باوەڕ بوونت بە خوا ئەوەیە کە گوێڕایەڵی فەرمانەکان بکەیت و دوور بکەوێتەوە لەوەی کە نەهی لێ کراوە.. بەڵکو لادانی ئەو موانە لە خۆچواندنە بە ئافرەتە کافرەکان .. وە هەر کەسێك خۆی بە کۆمەڵێك بچوێنێت ئەوا لەوانە .. خوای گەورە لە رۆژی قیامەتدا دەفەرمووێت: ﴿احْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ﴾ [الصافات: ٢٢].

واتە: ستەمکاران وهاوشێوەکانیان پێکەوە حەشر بکەن وسزا بدەن.

واتە: هاوشێوەکانیان، وە هەرکەسێ کۆمەڵێکی خۆش بوێت ئەوا لەگەڵ ئەواندا حەشر دەکرێت .. هەرگیز مەڵێ زۆر ئافرەت ئەو کارە ئەنجام دەدەن .. خۆ خەڵکێکی زۆر هەن بت دەپەرستن .. ئایا تۆیش لەگەڵ ئەواندا بت دەپەرستیت؟ وە خەڵکێکی زۆر هەن کە (خاچ) هەڵدەواسن، ئایا تۆیش وەکو ئەوان دەکەیت؟ زۆری سەرپێچی کاران نابێتە بیانوویەك بۆ تۆ لای پەروەردگار .. تۆ بەرپرسیاری لەسەر کردەوەکانت چۆن لە پشتی باوکی خۆتدا

(١٧) (صحيح الجامع الصغير: ٥١٠٤).

تەنها بوی .. پاشان بە تەنها بووی لە سکی دایکتدا .. پاشان بە تەنها لە دایك بووی .. بەو شێوە بە تەنها دەمریت .. وە لەرۆژی قیامەتدا بە تەنها زیندوو دەکرێیتەوەو بە تەنها بەسەر پردی (صراط) دا تێ دەپەڕیت وە بە تەنها کتێبەکەت وەردەگریت ولەبەر دەستی خوادا بە تەنها پرسیارت لێ دەکرێت، خوای گەورە دەفەرمووێت:

﴿إِن كُلُّ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا﴾ [مريم: ٩٣-٩٥].

واتە: لەرۆژی قیامەتدا هەرچی لە ئاسمانەکان وزەویدایە دان بە بەندایەتی وملکەچی خۆیان دەنێت بۆ پەروەردگار، وەخوای گەورە هەموویانی ژماردووە وکەس لە خوای گەورە شاراوە نابێت، وەهەموو کەسێك لە رۆژی قیامەتدا بەتەنها ئامادە دەبێت وهیچی لەگەڵدا نابێت.

لەسەر شەپۆلی دەریا..

چەندەها ئافرەتی ئیماندار .. لەگەڵ شەپۆلی دەریادا دەڕوات .. لە سەرەتاوە تەمەڵی دەکات لە لەبەر کردنی حیجاب و عابادا .. وە رازی دەبێت بەو جل و بەرگەی کە خراپەکاران دروستی دەکەن .. بەڵکو کافر وداوێن پیسەکان شێوازەکەی دادەهێنن.. لە جۆرە جل وبەرگێك کە ئافرەتەکە زیاتر دەردەخات لە جیاتی ئەوەی دایپۆشێ .. بە راستی سەیرە!.. چۆن رازی دەبیت ببیتە بوکەڵەیەك بە دەستی ئەوانەوە بە ئارەزووی خۆیان یاریت پێ بکەن .. ئەم خوشکەمان جل وبەرگەکەی نەخشدارە، ئەویتر جل وبەرگێکی تەسك وتەنگ ..ئەویتر عابایەکی لەسەر شان داناوە.. ئەویتر جل وبەرگێکی قۆڵ بڵاو لەبەر دەکات .. تەنانەت جاری وا هەیە ئەو عابایەی کە بەکاری دەهێنن بە مەبەستی خۆ داپۆشین خۆی پێویستی بەوە هەیە کە بە عابایەك داپۆشرێت .. حیجاب .. خوای گەورە بە مەبەستی داپۆشینی جوانی ئافرەتان فەرزی کردووە .. ئەی ئەگەر حیجابەکە خۆی لە خۆیدا (زینه)و جوانی بێت ئیتر بۆچی پێویست دەبێت؟ ئیمامی مسلم ریوایەتی کردووە کە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: (صنفان من أهل النار لم أرهما .. رجال معهم سياط كأذناب البقر يضربون بها الناس .. ونساء كاسيات عاريات مائلات مميلات رؤوسهن كأسنمة البخت المائلة لايدخلن الجنة ولا يجدن ريحها وإن ريحها ليوجد من مسيرة كذا وكذا...)[١٨].

واتە: دوو پۆل هەن دۆزەخین من نەیانم بینیووە، پیاوانێك قامچییان پێیە وەکو کلکی مانگا لە خەڵکی پێ دەدەن، وە ئافرەتانێکی پۆشتەی رووت بەلارو لەنجە بەڕێگادا دەڕۆن وسەرەنجی پیاوان بۆلای خۆیان رادەکێشن، قژەکانیان لەبان سەریان خڕ دەکەن وەکو بان پشتی وشتر، ئەمانە ناچنە بەهەشتەوەو بۆنی بەهەشتیش ناکەن، هەرچەندە بۆنی بەهەشت لە دووری ئەوەندە وئەوەندەوە دێت.

ئایا ئەو ئافرەتە کێیە کە بەهەشت و بۆنی بەهەشتی ناوێ؟ ئایا دەزانیت .. تۆ بە خۆ دانەپۆشینت وحیجاب لەبەر نەکردنت، دەبیتە هۆکارێك لە هۆکارەکانی شەیتان؟ ئایا رازی دەبیت ببیتە هۆیەك بە چوونی موسڵمانان بەرەو حەرام؟ ئایا دەزانی ئەگەر تۆ جل وبەرگێکی خراپ لەبەربکەیت وپاشان کچێکی تر تۆی بینی ولەو جل وبەرگە

(١٨) (صحيح الجامع الصغير: ٣٧٩٩).

بكرێت و لەبەری بكات ئەوا تاوانی ئەو و تاوانی ئەوانەی كە شوێنی دەكەون و لاسایی دەكەنەوە تا ڕۆژی قیامەت لەسەر تۆیە؟ .. ئایا پێت خۆشە ببیتە پێشەنگی خراپەكاران؟ .

بۆ كێ خۆت جوان دەكەیت ..؟

ئەگەر ئافرەتێكت بینی لەو جل وبەرگەی پۆشیوە، پرسیارت لێ كرد بۆ ئەو جل و بەرگە لەبەر دەكەیت؟ دەڵێت: ئەمە جوانترە .. بڵێ: بۆ كێ خۆت جوان دەكەیت؟ بەڵێ .. بۆ كێ خۆت دەڕازێنیتەوە؟ بۆ داواكارێكی شەریف؟ یان بۆ پیاوێكی داوێن پاك؟ نەخێر .. خۆی جوان دەكات بۆ ئەوەی خراپترین خەڵكی تەماشای بكەن، ئەو كەسانەی كە گوێ نادەنە چاودێری خوای گەورە بە سەریانەوە .. كە هیچ بایەخ بە شەرەفت نادەن .. وە هەرگیز بیر لە پاك وبێ گەردی وكەرامەت ناكەنەوە، بەڵكو هەركەسێ لەوانە تەنها هەوڵ دەدات بۆ ڕازی كردنی ئارەزووە بێ شەرعییەكەی خۆی.. بە تەماشا كردنی هەموو ئەندامەكانت .. چاوەكانت.. كاتێ كە كارەكەی خۆی ئەنجام دا چیتر پێویستی بە تۆ نامێنی وبە شوێن نێچیرێكی تردا دەگەڕێت .. ئایا ڕۆژێك بیرت كردۆتەوە بۆ خوای گەورە فەرمانی بە حیجاب كردووە؟.. بەڵێ بۆ خوای گەورە دەفەرمێت: ﴿وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ﴾ [النور: ٣١]؟

بۆ خوای گەورە فەرمانی كردووە بە داپۆشینی جوانییەكەت؟ ڕووت ....پرچت .... هەموو لاشەت .... بۆ خوای گەورە فەرمانی پێت كردووە؟ ئایا هیچ دوژمنایەتییەك هەیە لە نێوان تۆ و خوای گەورەدا؟ یان دەیەوێت تۆڵەی شتێكت لێ بسێنێتەوە؟ نەخێر ... ئەو زۆر دەوڵەمەندەو هیچ پێویستی بە بەندەكانی خۆی نییە ... ئەو خودایە كە یەك زەڕرە ستەم لە كەس ناكات ... بەڵام ئەوە سوننەتێكی خواییەو دەبێ هەر بمێنێتەوە ... شەریعەتێكی بەردەوامە .... وە قسەی ئەو هیچ گۆڕانكاری بەسەردا نایەت .... وە حوكمی ئەو پێویستی بە چاك كردنەوە نییە، چونكە هیچ كەم و كوڕییەكی تیادا نییە ... چەند حوكمێكی بەسەر پیاواندا فەرز كردووەو....چەند حوكمێكیش بەسەر ئافرەتاندا... وە ئەم دونیایە چاك نابێت ئیللا بە گوێڕایەڵی فەرمانەكانی ئەو نەبێت ...وە ئافرەتی باش ئەو ئافرەتەیە كە ملكەچی فەرمانەكانی خوای خۆی دەبێت ... وە ئەو كەسانەی كە ملكەچی فەرمانەكانی خوای پەروەردگارن بە ڕاستی ئەوانە براوەن ... بەڵام جگە لەوان هەوڵ دەدەن و كۆشش دەكەن بۆ ئەوەی ئەو عابایە لەسەرت بهێننە خوارەوە .... بۆ ئەوەی حیجابەكەت پێ فڕێ بدەن .... هەوڵ دەدەن بۆ بە جێهێنانی مەبەستەكانیان ... پارەیەكی زۆر لەو پێناوەدا خەرج دەكەن .... وە كاتێكی زۆری پێوە بەسەر دەبەن .... ئەمە گۆڤارێكی ڕووتە ... ئەوە بابەتێكی داوێن پیسییە .... ئەوە بەرنامەیەكە گومان دەخاتە دڵی خوشكەكانمانەوە دەربارەی حیجابەكەیان ... هەوڵ دەدەن بۆ بڵاو كردنەوەی پڕوپاگەندە دەربارەی ئیمانداران .... دەیانەوێت لە بازاڕەكاندا لەزەت لە جوانییەكەت وەرگرن ... تام وچێژ لە سەما كردنی تۆ لەسەر شانۆكان وەرگرن .... لەزەت لە لاشەت وەرگرن لەسەر جێگەی خەوتنیان دەیانەوێ لە فڕۆكەخانەكاندا بتكەن بە خزمەتكار ... بە ڕاستی ئەوان داوای مافی خۆیان دەكەن نەك مافی تۆ .... بە ڕاستی زۆر سەیرە !!! هیچ مافێكی ئافرەت نازانن تەنها مافی فڕێ دانی حیجاب نەبێت... مافی لێخوڕینی سەیارە .... مافی سەفەر كردن بە بێ (مەحرەم) ... مافی كاركردنت و تێكەڵ بوونت لەگەڵ پیاواندا ... مافی دەرچوون و خۆنیشاندانت لە دەزگاكانی ڕاگەیاندن .... تا كۆتایی ئەو قسە هیچ و

پووچانەی کە ناوی دەنێن ماف... مردن بۆ ئەوان .... نەمانبیست ڕۆژێك داوای ماف بێوەژنەکان بکەن .... یان مافی کەمئەندامەکان ... یان داوا لە منداڵەکان بکەن کە مافی دایکەکانیان بپارێزن .... بەڵکو داوای فەساد کردن دەکەن وبڵاوی دەکەنەوە ...ئەوان خۆشگوزەرانی کۆمەڵگەیان دەوێت؟ ... ئەمەیشە حاڵی دووڕووەکانە .... ئەوانە کوڕەزای (عبدالله بن ابی بن سلول) ن سەرۆکی دووڕووەکان لە سەردەمی پێغەمبەردا ﷺ ئەی نابینی ئەوان عائیشەی خێزانی پێغەمبەریان ﷺ تۆمەتبار کرد بە زینا ...؟؟؟ ئەو ئەو قسەیەی لەناو خەڵکیدا بڵاو کردەوەو خەڵکیش دووبارەیان دەکردەوە .... کەچی دەیووت مەبەستم بڵاوکرنەوەی داوێن پاکییە ... کەچی لە ڕاستیدا ئەو مامۆستای داوێن پیسی بوو ... ئەو ئاگری ئەو فیتنەیەی هەڵگیرساند ... ئایا دەزانیت ئەو کەنیزە جوانەکانی دەکڕی وپاشان فەرمانی پێ دەکردن وزۆری لێ دەکردن کە زیناو لەش فرۆشی بکەن؟... بۆ ئەوەی پارەیان پێ کۆبکاتەوە ... تاکو خوای گەورە لە قورئاندا ئابڕوی برد ... خوای گەورە دەفەرمووێت:

﴿وَلَا تُكْرِهُوا فَتَيَاتِكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ إِنْ أَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِّتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ [النور: ٣٣] واتە: بەزۆر داوێن پیسی بە کەنیزەکانتان مەکەن بۆ دەستخستنی هەندێك پارەو پول لە کاتێکدا ئەوان خۆیان داوێن پاکن.

ئەوان دووبارەی دەکەنەوەو دەڵێن: ئەگەر عابا بە سەرتەوە بێت ئەوا بێزارت دەکات... ئەو پۆشاکە شۆڕە بە ڕاستی قورسە؟... بەڵام پانتۆڵ سوکترە بۆ ڕێ کردن.... ئەی نازانی ڕوو داپۆشین بۆ هەناسەدان خراپە ....ئەوانە کۆمەڵێکن شارستانییەتی کافرانیان بە دڵە ... وا دەزانن ڕۆیشتن بەرەو ئەو شارستانییەتە بە فڕێدانی حیجاب دەبێت ..... وە کورت کردنی جل وبەرگ .... بەڵام ئەگەر یەکێك بە شارەکانی ئەواندا بگەڕێت ئەو ڕاستییەی بۆ دەردەکەوێت .... ئافرەت لای ئەوان حەمباڵی جانتایە لە فرۆکەخانەکاندا وە لە ڕێگاکاندا کرێکاری پاککرنەوەن یان پاککەرەوەی ئاودەست لە کۆمپانیا .... بەڵام ئەگەر جوان بوو ئەوا لە بارەکاندا یان لە جێگای سەماکردن کار دەکات .... ئەوە سەرخۆشێکە گاڵتەی پێ دەکات .... ئەوە داوێن پیسێکە بە لاشەی یاری دەکات..... وە ئەویتر ئافرەتی کردۆتە کەرەستەیەك بۆ پەیداکردنی پارەو پول ... وە ئەگەر کارەکەی خۆیان ئەنجامدا دەست دەکەن بە لێدانی ..وە ئەگەر پیر بوو ئەوا دەینێرن بۆ خانەی پەککەوتووەکان کە لە بەندیخانە دەچێت .. بەڵکو لە گۆڕستان دەچێ ... سەیرە!!! ئەمە ئەو ئازادییەیە کە بانگەوازی بۆ دەکەن ...؟ سوێند بە خوا ئێمە خەم دەخۆین بۆ خوشکەکانمان لە فلیپین یا لە کشمیر، چونکە ئافرەتی موسڵمان لەوێ کەس نییە خەم بۆ ئازارەکانی بخوات ..

به راستی تۆ شاژنی ..... شاژن ..

یەکێك لە پزیشکەکان دەڵێت:

لە وڵاتی بەریتانیا خەریکی خوێندن بووم... ئافرەتێکی دراوسێمان هەبوو تەمەنی لە حەفتا ساڵ زیاتر بوو ... هەرکەسێ ئەوی ببینیایە بەزەیی پێدا دەهاتەوە .... پشتی چەما بووەوە .... ئێسکی نەرم ببوو.... وە پێستەکەی وشك بووە .... لەگەڵ ئەوەیشدا کەسێکی بە تەنهاو لە نێوان چوار دیواردا بوو .... لە ماڵ دەردەچوو و دەهاتەوە ژوورەوە بە تەنها هیچ کەسێکی لەگەڵدا نەبوو ... نەکوڕ نەپیاو .... چێشتەکەی خۆی لێ دەناو .... جل وبەرگەکەی خۆی دەشوشت .. ماڵەکەی لە گۆڕستان دەچوو .... هیچ کەسی تیادا نەبوو تەنها خۆی نەبێت .... وە

هیچ كەس لە دەرگای ئەوی نەدەدا .... ڕۆژێك خێزانەكەم بانگی كرد بۆ سەردانمان ...... پاشان خێزانەكەم باسی ئیسلامی بۆ كرد و ووتی: ئیسلام وا لە پیاو دەكات كە ببێتە بەرپرسیاری خێزانەكەی .... لە پێناوی ئەودا كار دەكات .... خواردن وجل وبەرگی بۆ دەكڕێ وئەگەر نەخۆش كەوت ئەوا چارەسەری دەكات .... وە ئەگەر داوای شتێكی كرد ئەوا یارمەتی دەدات .... ئەویش (واتە: ژنەكە) لەماڵەوە دادەنیشێت.... هەموو بەرپرسیارێتی وخەرجی لەسەر ئەوە بەڵكو پاراستنی شەرەف وناموسی لەسەر ئەوە ... وە ئەگەر بوو بە خاوەن منداڵ ..... دەبێت منداڵەكانیش لەگەڵ دایكیاندا باش بن .... وە بە زەلیلی لەبەر دەستیدا راوەستن ... وە ئەگەر یەكێك لەو منداڵانە لەگەڵ دایكیاندا خراپ بێت ئەوا لەناو خەڵكیدا بە چاوێكی سووك تەماشا دەكرێت و لەگەڵیدا قسە ناكرێت تاكو لەگەڵ دایكیدا باش نەبێت ...... وە ئەگەر ئەو ئافرەتە پیاوی نەبوو ئەوا لەسەر باوكی یان براكەی یان خاوەنەكەیەتی كە بیپارێزی و بەخێوی بكات .... ئەم پیرەژنە بە وردی گوێبیستی خێزانەكەم بوو .... زۆر بە سەرسوڕمانەوە .... بەڵكو دەنگی بەرزو نزمی دەكرد كاتێ باسی منداڵەكانی و كوڕەزاكانی دەكرد كە چەند ساڵێكە یەكتریان نەبینیوە ...... وە هیچ لەوان سەردانی ناكەن ..... بەڵكو نازانێ لە كوێن ...... رەنگە بمرێت وبینێژن یا بسوتێنرێت كەچی ئەوان نازانن چونكە هیچ نرخێكی لای ئەوان نییە ...... كاتێ خێزانەكەم لە قسەكانی بووەوە ..... پیرەژنەكە هەندێ بێ دەنگ بوو پاشان ووتی: **لە راستیدا ئافرەت لە وڵاتی ئێوە شاژنە شاژن** ..... بەڵێ سوێند بە خوا .... ئەی خوشكی بەڕێزم تۆ لای ئێمە وەكو شاژنی .... بەڵێ شاژنێك كە لە پێناوی ئەودا خوێن دەڕێژین .... وە هەر كەسێ لە پێناوی ناموسیدا بكوژرێت ئەوا شەهیدە، لە پێناوی تۆدا روح وگیان هەرزان دەبێت .... پارە خەرج دەكرێت ... چونكە تۆ شاژنێكی پارێزراوی و فەرمان كراوە بە پیاوانی دەوروبەری كە بیپارێزن ....

ئاواز و خەم و پەژارە .....

رەنگە شەیتان هەندێ لە كچان بەرەو سوكایەتی ببات .....بە گوێ گرتن لە گۆرانی و شوێن كەوتنی خراپەكاری ... خوای گەورە دەفەرموێت:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ﴾ [لقمان: ٦]
.

واتە: لەناو خەڵكیدا كەسانێك هەن كە گۆرانی دەڵێن یان گوێی لێ دەگرن بۆ ئەوەی خەڵكی گومڕا بكەن بە بێ زانیاری، وە دەیكەن بە گاڵتەجاڕی، ئا ئەو كەسانە سزایەكی سەرشۆڕییان بۆ هەیە لە رۆژی قیامەتدا.

ابن مسعودرضي الله عنه سوێندی دەخوارد كە مەبەستی ئەو ئایەتە (گۆرانییە) وە لە فەرموودەیەكی (صحیح) دا هاتووە كە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

(ليكونن من أمتي أقوام يستحلون الحر والحرير والخمر والمعازف)(١٩).

واتە: لە ئوممەتی من كەسانێك پەیدا دەبن كە زیناو ئاوریشم ومەی ومۆسیقا حەڵاڵ دەكەن.

---

(١٩) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٩١).

وه هەروەها له فەرموودەیەكی تردا كه ئیمامی (الترمذي) ریوایەتی كردووه پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرموێت: (ليكونن في هذه الأمة خسف وقذف ومسخ وذلك اذا شربوا الخمور وأتخذوا القينات وضربوا بالمعازف)[٢٠].

واته: خوای گەوره سزای ئەم ئوممەته دەدات به ڕۆچوون به ناخی زەویداو بەردباران له ئاسمانەوه بەسەریانداو گۆڕینی شێوەیان ئەویش ئەگەر مەییان خواردەوەو ئافرەتان گۆرانییان ووت ومۆسیقایان لێدا.

وەزانایان بڕیاریان داوه كه كەرەستەكانی مۆسیقا حەرامه .... وه تاوانەكه گەورەتر دەبێت ئەگەر لەگەڵ مۆسیقادا گۆرانی وترا .... وەخراپەكەی گەورەتر دەبێت ئەگەر وشەكانی گۆرانییەكه باسی عیشق وخۆشەویستی ووەسفی ئافرەتی تێدا بێت .... بەڵكو ئەوه زوڕنای شەیتانه كه كاتێ لێ دەدرێت ... شوێن كەوتوانی شوێنی دەكەون..

خوای گەوره دەفەرموێت:

﴿وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِم بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ﴾ [الإسراء: ٦٤] .

واته: به دەنگت بیان ترسێنەو بانگیان بكه بۆ تاوان وسەرپێچی، وه بەسوارو پیادەوه بده بەسەریاندا.

ابن مسعود رضي الله عنه دەفەرموێت: گۆرانی ڕێگایەكه یان هۆكارێكه بەرەو زینا كردن.... سەیره..!!! ئەمه كه ابن مسعود رضي الله عنه دەفەرموێت لەو كاتەدا بوو كه خەڵكی گۆرانی به بالآی كەنیزەو خزمەتكارەكاندا دەووت ...... له ڕۆژێكدا كه گۆرانی به دەف و شیعرێكی پاراو بوو .... دەڵێت ئەوه ڕێگایەكه بۆ زینا كردن ...... ئایا ابن مسعود چی دەڵێت... ئەگەر ئەم سەردەمەی ئێمەی ببینایه له كاتێكدا كه ئاوازەكان ڕەنگاو ڕەنگ وجۆراو جۆرن؟؟!!....

وه یاریدەدەرانی شەیتان زۆر بوون ....وای لێ هاتووه لەناو ئۆتۆمبیل وفڕۆكەدا به ئاسانی گوێ بیستی جۆرەها گۆرانی دەبین .... له وشكانیدا .... له دەریادا .... بەڵكو كاتژمێر و زەنگەكان و یاری منداڵان و كۆمپیوتەر و ئامێرەكانی تەلەفون ... هەموو جۆره مۆسیقایەكی تێدا بەشداره ....

هۆكاری زیناكردن ...

گۆرانی ڕێگایەكه بۆ بڵاو بونەوەی خراپەكاری ..... بۆ هەڵگیرساندنی غەریزەكان ... وای لێ هاتووه گۆرانییەكان باسی هیچ شتێك ناكات تەنها باسی خۆشەویستی و عەشق و ئافرەت نەبێت .... توخوا تاكو ئیستا هیچ گۆرانییەكت بیستووه كه باسی خۆپاراستن له زینا بكات؟ یان خۆپاراستن له تەماشا كردنی ئافرەت؟ یان پاراستنی شەرەف وناموسی موسڵمانان؟ یان هاندانی خەڵكی بۆ ڕۆژوو گرتن؟ یان گریان له شەو نوێژدا؟ نەخێر .... هیچ شتێكمان لەو بارەوه نەبیستووه .... بەڵكو زۆربەیان بانگەواز دەكەن بۆ عەشقی حەرام .....وه پەیوەست بوونی دڵەكان به غەیری خوداوه... بەڵكو جاری وا هەیه دەیانبات بۆ دۆڵێكی خراپتر ئەویش خۆشەویستی كچێك بۆ كچێكی تر!!! وه هاوڕێتی كردن وشانازی كردن به ئەوەوه ... بەڵێ خۆشی دەوێت .... نەك لەبەر ئەوەی ئەو كچه شەو نوێژ دەكات ...یان به ڕۆژ بەڕۆژوو دەبێت .... نەخێر .... بەڵكو لەبەر ئەوەی كچێكی جوانه ...... بزەی سەر لێوەكانی جوانتره .... زۆر سەرسام دەبێت به جوڵانەوەی ... پێكەنینەكانی كاری لێ دەكات .... به بزەكانی توشی فیتنه دەبێت ..... حەز دەكات كه لەگەڵیدا دانیشێت... بەڵكو هەر شتێك لەوەوه بوەشێتەوه جوانه هەر چەنده ناشیرین بێت.... هەندێ له كچەكان ئەو كاره به ئاسان دەزانن .... بەڵكو هەندێ له كچەكان خۆیان به

(٢٠) (صحيح الجامع الصغير: ٥٤٦٧).

شێوەیەك دەردەخەن كە بانگی هاوڕێكانی دەكات بۆ لای خۆی ... چەندەها جار كچان دەبینین لە پێكەنین و ڕێكردنیاندا لەنجە دەكەن ونازدەكەن .... بەڵكو لە شێوازی قسەكردنیاندا .... شێوەی ڕێكردنی ..... لە سەرووی هەموویانەوە ئەو جل وبەرگە تەسكەی كە لەبەری دەكەن ... یان گۆڕینەوەی نامەی دڵداری ..... وە ناردنی دیاری بۆ یەكتر .... ئەم دیاردەیە بە زۆری لە قوتابخانەكان وكۆلێژەكاندا دەبینین .... ئایا بۆ كچان ئەو شتانە دەكەن؟ بە هۆی سەرسام بونیان بە یەكتر و عەشق و خۆشەویستی .... ئەمەیش ئەو دەرچونەیە لە فیترەت كە پێشەكییەكە بۆ دابەزینی سزای خوا بە سەرمانەوە وەكو ئەو سزایەی كە بەسەر قەومی (لوط) ﷺ دا دابەزی ....ئایا قەومی (لوط)ﷺ چییان دەكرد؟ پیاوان خەریكی پیاوان دەبوون وە ئافرەتانیش خەریكی ئافرەتان ... وە خوای گەورە باسی ئەو خەڵكە خراپەی لە قورئاندا كردووە ... كاتێ كە پێغەمبەر (لوط) ﷺ بانگی ئەوانی كرد وفەرمووی:

﴿وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُم بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّن الْعَالَمِينَ﴾ [الأعراف: ٨٠]. واتە: (لوط) ﷺ بەرهەڵستی لە نەتەوەكەی كردو فەرمووی: ئایا ئێوە بەدرەوشتییەك دەكەن (نێربازی) كە هیچ كەسێك لەنەتەوەكانی تر لە پێش ئێوەدا نەیكردووە؟!.

ئەگەر ئەم خراپەیە ڕوو بدات ئەوا زۆر نزیكە كە زەوی بلەرزێ ... وە چیاكان لە جێگەی خۆیاندا بتوێنەوە ... هیچ میللەتێك خوای گەورە ئەو سزایەی نەداوە كە چۆن سزای میللەتەكەی (لوط) یﷺ داوە .... ئەوان لە پێشدا چاوەكانیان كوێر بوو ... پاشان ڕوویان ڕەش هەڵگەڕا .... وە فەرمان كرا بە (جبریل) كە گوندەكەیان لە بنەڕەتدا دەربهێنی پاشان سەرەوژێری بكات لەسەریان .... پاشان لە جێگای خۆیاندا چوونە ژێر زەویدا .... پاشان خوای گەورە بەردی بەسەریاندا باران .... خوای گەورە دەفەرمووێت: ﴿فَلَمَّا جَاء أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ مَّنضُودٍ﴾ [هود: ٨٢] .

واتە: كاتێك فەرمانی ئێمە هات بەسزادانی نەتەوەكەی(لوط) ﷺ شارەكەیانمان ئەمدیو دیو كرد، وەلە ئاسمانەوە بەردبارانمان كردن.

بەڵام پێغەمبەری خوا ﷺ لە فەرموودەیەكی صحیح دا كە (ئیمامی الترمذي) ڕیوایەتی كردووە دەفەرمووێت: (إن أخوف ما أخاف على أمتي من عمل قوم لوط)[٢١].

واتە: زۆرترین شتێ كە لێی دەترسم لەم ئوممەتەمدا ڕوو بدات كردارەكانی قەومی (لوط)ە.

وابن حبان لە فەرموودەیەكی صحیح دا ڕیوایەتی كردووە دەفەرمووێت:

(ولعن الله من عمل عمل قوم لوط قالها ثلاثا)[٢٢].

واتە: خوای گەورە نەفرەتی كردووە لەو كەسەی كردارەكانی قەومی لوط ئەنجام دەدات، خوای گەورە نەفرەتی كردووە لەو كەسەی كردارەكانی قەومی لوط ئەنجام دەدات، خوای گەورە نەفرەتی كردووە لەو كەسەی كردارەكانی قەومی لوط ئەنجام دەدات.

(٢١) (رواه الترمذي وابن ماجة، وصححه الألباني في: صحيح الجامع الصغير: ١٥٥٢، وصحيح الترغيب والترهيب: ٢٤١٧).

(٢٢) (رواه ابن حبان والبيهقي، وصححه الألباني في: صحيح الترغيب والترهيب: ٢٤٢١).

وه له (مسند احمد) دا فه‌رمووده‌یه‌کی صحیح ریوایه‌ت کراوه له پێغه‌مبه‌ری خواوه ﷺ ده‌فه‌رمێت: (**من وجدتموه يعمل عمل قوم لوط فاقتلوا الفاعل والمفعول به**)[٢٣].

واته: ئه‌گه‌ر هه‌ر که‌سێکتان بینی که کرداری قه‌ومی لوط ئه‌نجام ده‌دات ئه‌وا هه‌ردووکیان بکوژن–بکه‌ر وله‌گه‌ڵدا کراو– (فاعل ومفعول به).

وه ئه‌گه‌ر که‌سێك ئه‌و کاره‌ی ئه‌نجام بدایه ئه‌وا هاوه‌ڵانﷺ ده‌یانسوتاند ... ابن عباس رضي الله عنه ده‌فه‌رمووێت: ئه‌گه‌ر که‌سێکی نێرباز بمرێت وته‌وبه‌ی نه‌کردبێت ئه‌وا له گۆڕه‌که‌یدا ده‌بێته به‌راز) وه هه‌رکه‌سێ ئه‌گه‌ر له ژیانیدا توشی یه‌کێك له‌و تاوانانه بوو ئه‌وا با په‌له بکات به ته‌وبه کردن و داوای لێخۆش بوون کردن و گه‌ڕانه‌وه بۆ لای خوای گه‌وره، چونکه هه‌ر ئه‌و باڵاده‌ست ولێخۆشبووه، به‌ڵی ... ته‌وبه بکه و بگه‌ڕێره‌وه بۆ لای خوا .... هه‌موو نامه‌کان وژماره ته‌له‌فونه‌کان بدڕێنه... وه هه‌موو ئه‌و وێنه‌و کاسێت وفلیمانه له‌ناو بده .... بیسه‌لمێنه که تۆ خوای گه‌وره‌ت خۆشده‌وێت خۆشه‌ویستییه‌کی زۆر مه‌زن... بیسه‌لمێنه که تۆ گوێڕایه‌ڵی خوای گه‌وره‌ی پێش گوێڕایه‌ڵی شه‌یتان و ئاره‌زووه‌کانت..

بکوژ و کوژراو (القاتل والمقتول)

ده‌مه‌وێت تۆ ببیته که‌سێکی بانگه‌وازکار بۆ که‌سانی تر..... فه‌رمان به چاکه بکه‌یت..... وقه‌ده‌غه بکه‌یت له خراپه..... ببه به که‌سێکی چاونه‌ترس...... به‌ڵێ چاونه‌ترس و زیره‌ك..... وریابه شه‌یتان نه‌تخه‌ڵه‌تێنێ .....(صفیه‌ی کچی عبدالمطلب) (خوای لێ رازی بێت).... پووری پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ پیره‌ژنێك بوو ته‌مه‌نی له شه‌ست ساڵ تێپه‌ڕی بوو .... به‌ڵام چه‌ند کارێکی سه‌یرو چه‌ند پاڵه‌وانێتییه‌کی هه‌بوو ... کاتێك که بێ باوه‌ڕانی قوره‌یش و خه‌ڵکی تر .. پیلانیان دانا بوو بۆ داگیر کردنی شاری (مه‌دینه) موسڵمانان له لایه‌کی شاره‌وه چاڵێکی گه‌وره‌یان به درێژی هه‌ڵکه‌ند وه چه‌ند چیایه‌ك ده‌وری شاری له زۆربه‌ی لاکانه‌وه دابوو ... وه ژماره‌ی موسڵمانان که‌م بوو .....پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ داوای لێ کردن که له پێش ئه‌و (خه‌نده‌قه‌وه) خۆیان ئاماده بکه‌ن بۆ ئه‌وه‌ی رووبه‌ڕووی هه‌ر که‌سێکی بێ باوه‌ڕ ببنه‌وه که له خه‌نده‌قه‌که ده‌هاته ئه‌مبه‌ره‌وه ..... به‌ڵام منداڵ و ئافره‌ته‌کانی له قه‌ڵایه‌کدا کۆ کردبووه‌وه .... وه هیچ که‌سێکی بۆ پاسه‌وان کردنی ئه‌وان به جێ نه‌هێشتبوو له‌به‌ر که‌می موسڵمانان و زۆری بێ باوه‌ڕان له کاتێکدا که پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ له‌گه‌ڵ موسڵماناندا له نزیکی خه‌نده‌قه‌که خه‌ریك بوون . کۆمه‌ڵێکی جوله‌که دزه‌یان کردو گه‌یشتنه نزیکی قه‌ڵاکه به‌ڵام که‌س نه‌یده‌وێرا بچێته ناو قه‌ڵاکه‌وه چونکه ده‌ترسان نه‌وه‌ك موسڵمانێکی تێدا بێت .... خۆیان له ده‌ره‌وه‌ی قه‌ڵاکه ئاماده‌کردو یه‌کێکیان نارد بۆ ئه‌وه‌ی هه‌واڵیان بۆ بهێنێ ئه‌و جوله‌که‌یه له ده‌وری قه‌ڵاکه ده‌سوڕایه‌وه ... تاکو که‌لێنێکی دۆزییه‌وه ... چووه ژووره‌وه پاشان ته‌ماشای ده‌کردو ده‌گه‌ڕا .... له‌و کاته‌دا صه‌فییه‌(خوای لێ رازی بێت) ئه‌وی بینی و ترساو له دڵی خۆیدا ووتی: ئه‌م جوله‌که‌یه‌ی به ده‌وری قه‌ڵاکه دا ده‌سوڕێته‌وه ... سوێند به خوا من ده‌ترسم له پشته‌وه جێگامان بۆ جوله‌که‌کان دیاری بکات ... له‌م کاته‌یشدا پێغه‌مبه‌رﷺ و هاوه‌ڵانیﷺ سه‌رقاڵن .. وه ئه‌گه‌ر هاوار بکه‌م ئه‌وا

(٢٣) (رواه الترمذي وابن ماجة، وحسنه الألباني في: مشكاة المصابيح: ٣٥٧٥).

ئافرەت و منداڵەکان دەست دەکەن بە گریان و دەترسن و جولەکەکانیش بۆیان دەردەکەوێت کە پیاو لە قەڵاکەدا نییە .... چەقۆیەکی هەڵگرت و توند لە پشتی خۆی بەست .... پاشان دارێکی هەڵگرت و لە قەڵاکە دابەزی بۆ لای کابرای جولەکە لە پشتەوە بە بێ دەنگ ڕۆیشت بەرەو لای ...... تا نزیك بووەوە پاشان بە توندی دارەکەی دا بە سەریدا .... تا کوشتی .... ئافەرین بۆ صفیە .... بە ڕاستی ئەو یەکێکە لە بەندە لە خواترسەکان؟.. تەماشای جورئەت و هەوڵدانەکەی بکەن لە پێناوی خزمەت کردنی ئەم دینەدا .....ئایا تۆ چەند هەوڵت داوە بۆ فەرمان کردن بە چاکە ونەهی کردن لە خراپە ..... ڕۆژانە چەند کەس دەبینیت لە مەجلیسەکاندا کە برۆیان هەڵدەگرن؟ ئەی لە بازاڕەکاندا چەند ئافرەت دەبینی کە حیجابی لە بەردا نییە؟ ئەی لە شایی وزەماوەندەکاندا چەند ئافرەتی بێ شەرم دەبینی؟ ئایا چیت کردووە بەرامبەر بەوان؟؟؟ ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاء بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلاَةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللّهَ وَرَسُولَهُ أُوْلَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّهُ إِنَّ اللّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ [التوبة: ٧١] .

واتە: باوەڕدارانی پیاوو ئافرەت هەندێکیان دۆست ویارمەتیدەرو پشتیوانی هەندێکی تریانن، فەرمان دەکەن بەچاکە وقەدەغەی خراپە دەکەن، نوێژەکانیان ئەنجام دەدەن وزەکاتی ماڵەکانیان دەدەن وگوێڕایەڵی خوای گەورەو پێغەمبەرەکەی ﷺ دەکەن، ئا ئەوانە خوای گەورە ڕەحمیان پێ دەکات وبەسۆز دەبێت لەگەڵیاندا، بەڕاستی خوای گەورە باڵادەست وکاربەجێیە.

وە هەرکەسێ وازی هێنا لە فەرمان کردن بە چاکە و نەهی کردن لە خراپە ئەوا شایەنی نەفرەتە:

﴿لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُواْ مِن بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُودَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوا وَّكَانُواْ يَعْتَدُونَ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾ [المائدة: ٧٨-٧٩].

واتە: نەفرەت کرا لە کافرانی بەنی ئیسرائیل لەسەر زمانی داود وعیسی(عليهما الصلاة والسلام) لە زەبور وئینجیلدا، بەهۆی ئەو تاوان وسەرپێچی ودەست درێژییانەی کە ئەیانکردە سەر سنورەکانی خوای گەورە، وەبەهۆی ئەوەی کە قەدەغەی خراپەیان ناکرد کە بکرایا، کە ئەمەیش خراپترین کارێکە کە ئەنجامیان دەدا.

شەرم مەکە لە بانگەواز کردن ...بانگەواز لە سەرەتادا پێویستی بە جورئەت هەیە ... بەڵام کۆتاییەکەی دڵخۆشی و سەرفرازییە ...

بووك ...

ئافرەتی باش ئەوەیە کە ئەسکڵی بە دەستەوە گرتووە .. ئەگەر فەرمانێکی پێ گەیشت لە لایەن شەرعی خواوە .... گوێڕایەڵ دەبێت ... ملکەچ دەبێت .... سەری بۆ دادەنوێنێت .... وە بە هیچ شێوەیەك نەیاری ئەو فەرمانە نابێت .... یان سەرپێچی ناکات .... یان بە شوێن کەلێنێکدا بگەڕێت تا لێوەی دەرباز بێت .... وە گوێ بگرە بۆ باسی ئەو کچە پاکە ... بە شەرەفە .... بووکە .... کابرایەك هەبوو لە هاوەڵانی پێغەمبەری خوا ﷺ ناوی (جولەیبیب) بوو رضي الله عنه.. دیمەنی ناشیرین بوو .... پێغەمبەری ئازیز ﷺ پێشنیاری کرد کە ژن بهێنی .. ئەویش ووتی: بەڵام من کەسێکم بازاڕم کزە (واتە: کەس پێم ڕازی نابێت) .. پێغەمبەری خوا فەرمووی ﷺ: بەڵام لای خودا بازاڕ کز نیت .. پێغەمبەری خوا ﷺ بە دوای هەلێکدا دەگەڕا کە کەسێکی شیاوی بۆ بدۆزێتەوە ... تاکو ڕۆژێك پیاوێکی

(انصار) ی هات بۆ لای پێغەمبەری خوا ﷺ و کچێکی بێوەژنی هەبوو پێشکەشی پێغەمبەری خوای کرد ﷺ بۆ ئەوەی بۆ خۆی مارەی بکات، پێغەمبەر ﷺ فەرمووی: بەڵی ئەی فلان من ئەو کچەی تۆم دەوێت، کابرا فەرمووی: بەڵێ ودوو بەڵێ ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ ..... خۆشەویست ﷺ فەرمووی: من نامەوێ بۆ خۆم، ووتی: ئەی بۆ کێ؟ فەرمووی: بۆ جولەیبیب رضي الله عنه ووتی: جولەیبیب رضي الله عنه!! ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ!، با پرسێ دایکی بکەم...پاشان ئەو کابرایە چوو بۆ لای ژنەکەی خۆی و ووتی: ئەوا پێغەمبەری خوا ﷺ داوای کچەکەی کردووە ئەویش ووتی: بەڵێ و دوو بەڵێ خێزانی پێغەمبەری خوا ﷺ ووتی: ئەو بۆ خۆی نایەوێت. ووتی: ئەی بۆ کێ؟ ووتی: بۆ جولەیبیب رضي الله عنه. ووتی: بێفەر لە جولەیبیب رضي الله عنه نەخێر سوێند بە خودا نایدەم بە جولەیبیب .ئێمە کەسانێك وەك فلان وفلان هاتنە خوازبێنی کچەکەمان کەچی بەوانمان نەدا، پیاوەکە بێ تاقەت بوو بەو قسەیە پاشان هەستا بۆ ئەوەی بچێت بۆ خزمەتی پێغەمبەر ﷺ کچەکە لە ماڵەوە هاواری کردوو بە باوك و دایکی ووت: کێ داوای منی کردوو؟ ووتیان پێغەمبەری خوا ﷺ بۆ کەسێکی تر ووتی: ئایا فەرمانی پێغەمبەری خودا ﷺ ڕەت دەکەنەوە؟ ئێوە بمنێرن بۆ لای پێغەمبەری خودا ﷺ دڵنیابن ئەو من نافەوتێنێت، وەکو بڵێی ئیشەکەی لێیان گەورە کردەوە، پاشان باوکی ڕۆیشت بۆ لای پێغەمبەری خوا ﷺ ووتی: ئەی پێغەمبەری خودا ﷺ خۆت باشتری لێ دەزانی ..بیدە بە جولەیبیب رضي الله عنه.. پێغەمبەری خودا ﷺ لە جولەیبیبی رضي الله عنه مارە کرد ودوعای بۆیان کردوو فەرمووی: ئەی خودایە ..خەیر بڕژێنە بە سەریاندا.. وەژیانیان ناخۆش مەکە ..پاش چەند ڕۆژێك پێغەمبەری خوا ﷺ بۆ غەزایەك دەرچوو ..وە(جولەیبیب) یش رضي الله عنه لە گەڵیاندا دەرچوو ..کاتێك کە شەڕەکە کۆتایی پێهات.......پاشان هاوەڵان رضي الله عنهم دەگەڕان بۆ ئەوەی بزانن کێ کوژراوە و کێ ماوە پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی:

(هل تفقدون من أحد؟) قالوا: نعم فلانا وفلانا وفلانا . ثم قال: (هل تفقدون من أحد؟) قالوا: لا . قال: (لكني أفقد جليبيب فاطلبوه) . فطلب في القتلى فوجدوه إلى جنب سبعة قتلهم ثم قتلوه فأتي النبي ﷺ فوقف عليه فقال: (قتل سبعة ثم قتلوه هذه مني وأنا منه هذا مني وأنا منه) [قالها مرتين أو ثلاثا] [ثم قال بذراعيه هكذا فبسطهما] قال: فوضعه على ساعديه ليس له سرير إلا ساعدي النبي ﷺ قال: فحفر له ووضع في قبره)[٢٤].

واتە: ئایا کەستان بزر کردووە؟ ووتیان: ئێمە فلان و فلانمان بزر کردووە دیسان فەرمووی: ئایا کەستان بزر کردووە؟ ئەوانیش فەرموویان: فلان وفلانمان بزر کردووە بۆ جاری سێیەم فەرمووی: کەستان بزر کردووە؟ ووتیان: فلان و فلانمان بزر کردووە.. پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: بەڵام من جولەیبیبم رضي الله عنه بزر کردووە .. پاشان هاوەڵان رضي الله عنهم هەستان و بە شوێنیدا گەڕان .. لە نێو کوژراوەکاندا .. کەچی لە گۆڕەپانی شەڕدا نەیانبینییەوە ... لە جێگایەکی نزیك دۆزییانەوە .. بە کوژراوی و لە تەنیشتی حەوت کەس لە بێ باوەڕان کوژراوە ... کە جولەیبیب رضي الله عنه هەموویانی کوشتبوو ... پێغەمبەری خودا ﷺ لەسەر لاشەکەی وەستاو تەماشای دەکرد ... پاشان فەرمووی: حەوت کەسی کوشتووە پاشان کوشتوویانە حەوت کەسی کوشتووە پاشان کوشتوویانە ئەمە لەمنەو منیش لەوم ... پاشان پێغەمبەری خوا ﷺ بە دەستی پیرۆزی خۆی هەڵیگرت و .. فەرمانی کرد کە گۆڕێکی بۆ بکەن .. أنس

(٢٤) (صححه الألباني في: تلخيص أحكام الجنائز: ص٣٢-٣٣).

ﷺ دەفەرمێت: ئێمە لەو کاتەدا خەریکی گۆڕ هەڵکەندن بووین.. جولەیبیبﷺ هیچ جێگەیەکی نەبوو تەنها دەستەکانی پێغەمبەرﷺ نەبێت... تا گۆڕەکەی بۆ کراو پاشان خرایە ناو گۆڕەکەوە ..

ئەنەس ﷺ دەفەرمێت: سوێند بە خوا لە ئەنصاردا ژنێك نەبوو کە بەو شێوەیە بازاڕی گەرم بێت وەکو خێزانەکەی جولەیبیبﷺ.. هەموو پیاوان پێشبڕکێیان دەکرد بە مەبەستی خوازبێنی لە پاش جولەیبیب ﷺ:

﴿ومن يطع الله ورسوله ويخشى الله ويتقه فأولئك هم الفائزون﴾ [النور: ٥٢] .

واتە: هەرکەسێك گوێڕایەڵی خواو پێغەمبەری خوا ﷺ بکات ولەخوا بترسێت بە زانیارییەوەو تەقوای خوا بکات ئەوا ئەو کەسانە سەرکەوتوو سەرفرازن.

وە پێغەمبەری خوا ﷺ لە فەرموودەیەکی (صحيح)دا فەرموویەتی:

(كل أمتي يدخلون الجنة إلا من أبى . قيل ومن أبى ؟ قال من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد أبى)[٢٥].

واتە: هەموو ئوممەتەکەم دەچنە بەهەشتەوە ئیللا کەسێك نەبێت کە خۆی نایەوێ.. ووتیان: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ کێ بەهەشتی ناوێ؟ فەرمووی: کێ گوێڕایەڵیم بکات ئەوا دەچێتە بەهەشتەوەو کێ سەرپێچی فەرمانەکانم بکات ئەوا خۆی بەهەشتی ناوێ ..

لە گۆڕەپانی پێشبڕکێدا ...

ئافرەتانی ئیمانداران ....پێشبڕکێ دەکەن بۆ کاری چاکە .... بچووك و گەورە .... تەنانەت خۆتیش نازانیت چی کارێك دەبێتە هۆی چوونە ناو بەهەشتەوە ..... ڕەنگە کاسێتێك بێت کە لە قوتابخانەدا بڵاوی دەکەیتەوە .... یا ئامۆژگارییەك بە هاوەڵانی خۆتی بگەیەنیت .... خوای گەورە لێبوردن ورەزامەندی خۆیت بۆ دەنوسێت ... لە فەرموودەیەکی صحيح دا کە ئیمامی بوخاری ومسلم ریوایەتیان کردووە خۆشەویست ﷺ باسمان بۆ دەکات ودەفەرمووێت: ئافرەتێکی داوێن پیسی (بنی اسرائیل)ی لە بیابانێکدا رێی دەکرد ... لەو بیابەنەدا سەگێکی بینی لە نزیك بیرێك ... جار جار دەچێتە سەر بیرەکەو جار جار بە دەوریدا دەسوڕێتەوە ... لە رۆژێکی گەرمدا ... زمانی لە تینواندا دەردەهێنا .. نزیك بوو تینیوتی ئەو سەگە بکوژێت ... کاتێك ئەو ئافرەتە داوێن پیسە ئەوەی بینی ... ئەو ئافرەتە کە چەندەها جار سەرپێچی فەرمانەکانی خوای گەورەی کردووە ... خەڵکی تری لە رێگا لاداوە و کەوتووەتە ناو داوێن پیسی و تاوانەوە ... کاتێك ئەو سەگەی بینی ... باڵاکەی خۆی یان پێڵاوەکەی لە پێ داکەند ... لە بیرەکە پڕی لە ئاو کرد و دای بە سەگەکە .... تینیوتی شکاند .. خوای گەورە بە هۆی ئەوەوە لە تاوانەکانی خۆش بوو .... الله أكبر .... خوا لە تاوانەکانی خۆش بوو! ! بۆ؟؟؟ ئایا ئەو شەونوێژی دەکرد؟ یان رۆژووی دەگرت؟ ئایا هەرگیز لە پێناوی خوادا کوشتاری کردووە؟ نەخێر بەڵکو قومێك ئاوی داوە بە سەگێکی تینوو .. خوای گەورە لێی خۆش بوو ...

(٢٥) (رواه البخاري، وانظر: مشكاة المصابيح: ١٤٣).

ئیمامی مسلم له (عائیشه) وه(خوای لێ رازی بێت) ریوایه‌تی کردووه‌و ده‌فه‌رمێت: (جاءتني مسكينة تحمل ابنتين لها فأطعمتها ثلاث تمرات فأعطت كل واحدة منهما تمرة ورفعت إلى فيها تمرة لتأكلها فاستطعمتها ابنتاها فشقت التمرة التي كانت تريد أن تأكلها بينهما فأعجبني شأنها فذكرت الذي صنعت لرسول الله ﷺ فقال: إن الله قد أوجب لها بهما الجنة أو أعتقها بهما من النار)(٢٦).

واته: ئافره‌تێکی هه‌ژار هات بۆ لای عائیشه (خوای لێ رازی بێت) و دوو منداڵی کچی پێ بوو ... ووتی: ئه‌ی دایکی ئیمانداران ... سوێند به خوا بۆ ماوه‌ی سێ رۆژه هیچ شتێکمان نه‌خواردووه .... پاشان دایکی ئیمانداران هه‌ستاو له ماڵه‌که‌ی پێغه‌مبه‌ردا ﷺ گه‌ڕا بۆ ئه‌وه‌ی شتێك بدۆزێته‌وه ... که‌چی ته‌نها سێ خورمای دۆزییه‌وه ... هه‌ر سێ خورماکه‌ی دا به ئافره‌ته‌که ... ئه‌و ئافره‌ته هه‌ژاره دڵخۆش بوو ... هه‌ر یه‌که خورمایه‌کی دا به منداڵه‌کان .. و خورمای سێیه‌می برد بۆ ده‌می خۆی ... به‌ڵام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی منداڵه‌کان زۆر برسیان بوو .... خورماکه‌ی خۆیانیان خواردو پاشان ده‌ستیان برد بۆ خورماکه‌ی دایکیان .... دایکه‌که‌یش ته‌ماشای ئه‌وانی کرد و ..خورماکه‌ی کرده دوو له‌ته‌وه و هه‌ریه‌که له‌تێکی پێدان ....عائیشه(خوای لێ رازی بێت) فه‌رمووی: زۆر سه‌رسام بووم بۆ سۆزی ئه‌و دایکه ... منیش ئه‌و رووداوه‌م بۆ پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ گێڕایه‌وه ئه‌ویش فه‌رمووی: خوای گه‌وره به‌هه‌شتی بۆ دابین کردووه ... یان خوای گه‌وره له ئاگر ده‌یپارێزێ ...

ئه‌و ئافره‌تانه‌مان که خه‌ڵوزیان به ده‌سته‌وه گرتووه پێشبڕکێ ده‌که‌ن بۆ گوێڕایه‌ڵی فه‌رمانه‌کانی خوا .... هه‌رچه‌نده که‌م وبچووك بێت .. له‌وه‌یش گه‌وره‌تر ئه‌وه‌یه که خۆیان له‌سه‌رپێچی فه‌رمانه‌کانی خوا بپارێزن ...وه به بچووکی نه‌زانن ... خوای گه‌وره ده‌رباره‌ی ئه‌و که‌سانه که تاوانه‌کانیان به بچووك ده‌زانن ده‌فه‌رمووێ: ﴿وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِندَ اللَّهِ عَظِيمٌ﴾ [النور: ١٥] .

واته: واده‌زانن کارێکی ساده‌و ئاسایی وبچوکه، به‌ڵام لای خوای گه‌وره زۆر تاوانێکی گه‌وره‌یه. وه له هه‌ردوو کتێبی صحیح دا خۆشه‌ویست ﷺ باسی بۆ کردووین و ده‌فه‌رمێت: (عذبت امرأة في هرة سجنتها حتى ماتت فدخلت فيها النار لا هي أطعمتها وسقتها إذ حبستها ولا هي تركتها تأكل من خشاش الأرض)(٢٧).

واته: (ئافره‌تێکم بینی له‌ناو ئاگردا سزا ده‌درا) ئایا ئه‌و ئافره‌ته چی کردووه؟ که ببێته هۆی ئه‌وه‌ی بخرێته ناو ئاگره‌وه ... ئایا سوجده‌ی بۆ بت بردووه؟ ئایا پێغه‌مبه‌رێکی کوشتووه؟ ئایا پاره و ماڵی خه‌ڵکی دزیوه؟ نه‌خێر... ئه‌و ئافره‌ته خرایه ناو ئاگره‌وه به هۆی پشیله‌یه‌که‌وه ... به‌ندی کرد بوو... ئه‌و ئافره‌ته نه‌ده‌چوو خواردنی پێ بدات ... وه ئازادیشی نه‌ده‌کرد تاکو بچێت شتێك بۆ خۆی په‌یدا بکات.... تاکو له برسا (تۆپی) ... پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمووێت: (ئه‌و ئافره‌ته‌م بینی له ئاگردا پشیله‌که رووی هه‌ڵده‌کڕاند).

وه ئیمامی بوخاری ریوایه‌تی کردوو و ده‌فه‌رمێت: (قيل للنبي ﷺ يا رسول الله إن فلانة تقوم الليل وتصوم النهار وتفعل وتصدق وتؤذي جيرانها بلسانها فقال رسول الله ﷺ: لا خير فيها هي من أهل النار . قال وفلانة تصلي المكتوبة وتصدق بأثوار (من الأقط) ولا تؤذي أحدا، فقال رسول الله ﷺ: هي من أهل الجنة)(٢٨).

---

(٢٦) (رواه مسلم، وانظر: صحيح الترغيب والترهيب: ١٩٦٩).

(٢٧) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٢٨).

واته: (پرسیاریان له پێغەمبەری خوا ﷺ كردو فەرموویان: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ فلان ئافرەت شەونوێژ دەكات ... و به ڕۆژیش به ڕۆژوو دەبێت... وه كرداری چاكه دەكات ... و پاره دەكات به خەیر و صەدەقه ... بەڵام.... به زمانی ئازاری دراوسێكانی دەدات ... پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: ئەو ئافرەته خەیری تێدا نییه.. ئەو كەسێكه له ئەهلی ئاگر ... فەرموویان: ئەی فلان ئافرەت تەنها نوێژه فەرزەكان دەكات و كەمێك خەیر دەكات(كەشك دەكات به خێر) و ئازاری كەس نادات... پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: ئەو كەسێكه له ئەهلی بەهەشت ...

جەنگ ....!!

ئایا دەزانی ئەو جەنگەی كه بەرپا بووه دژی تۆیه و دەیانەوێت بتكەنه كۆیله؟ دەیانەوێ شەرەفت بشكێنن؟ به ناوی ئازادی و..یەكسانی.. ئایا مانای ئەو ئازادییه چییه كه ئەو خراپەكارانه دەیانەوێت؟ ئەی باشه بۆ بانگەواز ناكەن بۆ ئازاد كردنی كرێكاره ستەم لێكراوەكان؟ بۆ قوربانیان ولێقەوماوان؟ وه بۆ هەتیوه بێ كەسەكان؟ بۆ سوورن لەسەر ئەوەی كه ئەو ئافرەته پاك و بێ گەردە كه له سێبەری كەس و كاریدا دەژێت ... كه ئەگەر كەسێكی ناپاك بیەوێت دەستی بۆ ببات ئەوا جارێكی تر دەستی بۆ ناگەڕێتەوه ... بۆ هەردەم سوورن لەسەر ئەوەی كه ئەو ئافرەته پێویستی به ئازاد كردنه؟ ئایا خۆداپۆشینی ئافرەتان بەو حیجابه ڕێك وپێكەوه بۆ ئەوەی خۆی بپارێزی له چاوی ناكەسان ... به كۆیلایەتی دەژمێردرێت و پێویست دەكات ئازاد بكرێت؟ ئایا تایبەتمەند كردنی جێگایەك بۆ كاركردنی ئافرەتان و دوور كەوتنەوه له تێكەڵ بوونی پیاوان .. كۆیلایەتی وزەلیلی ئافرەت نیشان دەدات؟ ئایا پەروەردە كردنی ئافرەتان بۆ كوڕەكانیان و سۆز نواندن بەرامبەر به كچەكانیان و مانەوەی له ماڵەكەی خۆیدا .. كۆیلایەتییەو پێویستی به ئازاد كردنه؟ باشه بۆ زۆربەی ئەوانەی كه بانگەواز دەكەن بۆ ئازادی ئافرەتان و فڕێدانی پۆشاكەكەی ... وای نیشان دەدەن كه حیجاب كۆت و زنجیره و دەبێ لێی ئازاد بكرێت ... بۆ دەبینین ئەوانه زۆربەیان له زانایان و چاكسازان نین؟ بەڵكو زۆربەیان زیناكار ومەی خۆرن، كەسانێكن كه به شوێن شەهەوات وئارەزوودا دەگەڕێن؟ باشه ئەوانه بۆ بانگەوازی ئازادكردنی ئافرەت دەكەن؟ بۆدەیانەوێ ئەو ئافرەته داوێن پاك و بێگەردە له ماڵی خۆی دەربهێننه دەرەوه؟ بۆ؟وەڵامی روون و ئاشكرایه.....دەیانەوێ ئەوان بتبین به رووتی و به سەماكردن، بۆیه سەمایان لات جوان كردووه كاتێكیش ئەو ئافرەته رووتكرایەوه پاشان له شانۆكاندا دەستی كرد بەسەماكردن و یاریكردن...ئارەزووی خۆیانیان پێ تێر دەكەن ...هاوار دەكەن و پێیان دەڵێن: ئێمه تۆمان ئازاد كردووه..له هەركاتێكدا ئارەزوویان بوو ئەوا شەهواتی خۆیان پێ ڕازی دەكەن ..بۆیه تیكەڵ بوون و هاوڕێتی پیاوانیان لا جوان كردوونه تاكو وای لێ دەكەن كه ئافرەت دەبێته یاری دەستی ئەوان له چی كاتێكدا ئارەزوویان بوو بەكاری دەهێنن، لەسەر جێگای خەوتنیان ...له باخچەكانیان....له سەماخانەكانیان.. له باڕەكانیان ..كاتێكیش كه مەرازیان جێبەجێ بوو ئافرەتەكەیش شەرەفی شكا و پیس بوو هاوار دەكەن ودەڵێن ئێمه تۆمان ئازاد كردووه

---

(٢٨) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ١٩٠).

خدعوها بقولهم حسناء والغواني يغرهن الثناء

پێیان خۆشه كه ئەو ئافرەتانه ببینن بەرووتی لەسەر كەناری دەریاكان ...یان مەیگێڕ بێت لەبارەكاندا یان خزمەتكار بێت لەناو فرۆكەكاندا.. هاوڕێ داوێن پیسەكانی ئەو هەموو كردارەی لا جوان دەكەن و بەو كرداره لەخشتەی دەبەن ... كاتێكیش كه نوقمی خراپەكاری دەبێت ..پێی پێ دەكەنن و دەڵێن: ئەو ئافرەته ئازاد كراوه ... له چی ئازادیان كردووه؟ سەیره ..! ! ئایا ئەو ئافرەته له بەندیخانەدا بووەو ئێستا دەرچووه بۆ ئازادی؟ ئایا ئازادی له جل وبەرگی كورت دایه؟ یان له فڕێدانی حیجاب دایه؟ یان له پیاسه كردنی ناو بازاڕەكان و خەوتن لەگەڵ برادەرەكانیدایه؟ ئایا ئازادی ئەوەیه كه هاوڕێتی گەنجێكی خراپ بكەیت؟ یان دوو به دوو بوونەوه لەگەڵ گەنجێكی ستەمكاردا؟ ئایا ئازادی راستەقینەو سەرۆكایەتی پاك ئەوه نییه كه تۆ به پاكی و داپۆشراوی بمێنیتەوەو باوكت لەگەڵدا سۆزدار بێت ... پیاوەكەت چاكەت لەگەڵدا بكات؟ براكەت لەبەر دەستت دا خزمەتت دەكات وپاسەوانی تۆیه ... وه كوڕەكەت خۆی دەدا بەسەر پێڵاوەكانتدا ... به راستی ئەمه ئەو كەرامەته مەزنەیه كه خوای گەوره بۆ تۆی دەوێت ...

باڵوێزی ئافرەتان ....

كۆمەڵگا دوو بەشن .... ناوخۆ و دەرەوه ... پیاوان بەشی دەرەوەیان كەوتۆته ئەستۆ، بۆیه كار دەكات و خانوو دروست دەكات ... وەنەخۆش چاره دەكات .. وه هەژاران تێر دەكات .. ئۆتۆمبیل لێ دەخوڕێ .. وه دەكڕێ ودەفرۆشێت .. وه ئافرەتیش منداڵ پەروەردە دەكات .. كاروباریماڵ جێ بەجێ دەكات .. وه نابێت ئەو دووانه تێكەڵ بكرێت بەڵكو دەبێت هەریەكەو خەریكی كاری خۆی بێت .. ئایا ئەو فەرموودەیەت نەبیستووه كه (البیهقی) ریوایەتی كردووه و دەڵێت:

(ئەسمائی كچی یزید) (خوای لێ رازی بێت) هات بۆ لای پێغەمبەری خواﷺ كه ئەویش له نێو هاوەڵانیدا بووﭫ، ووتی: تۆ به باوك و دایكەوه بەقوربانت بم .. من نوێنەری ئافرەتانم و هاتووم بۆ لات ... وه بزانه (گیانم به فیدات بێت) هیچ ئافرەتێك له رۆژ هەڵات و رۆژ ئاوادا ... بیستبێتی به هاتنم بۆ لات یان نەیبیستبێت .... بزانه كه ئەو لەسەر بۆچوونی منه .. خوای گەوره تۆی ناردووه بۆ پیاوان و ژنان ... ئێمه باوەڕمان پێت هێناوەو باوەڕمان بەو خوایەیش هێناوه كه تۆی ناردووه .... ئێمەی ئافرەتان بوار تەسكین ..... دانیشتووین له ماڵەكانتاندا ... وه شەهوەتەكانتان به جێ دەگەیەنین وه منداڵەكانتان له سكدا بۆ هەڵدەگرین .... وه ئێوەی پیاوان خوای گەوره فەزڵی ئێوەی داوه به سەرماندا به ئەنجامدانی نوێژی هەینی ونوێژی جەماعەت وسەردانی نەخۆش وشوێن كەوتنی جەنازەو حەج كردن له پاش حەج كردن ...وه له هەمووی باشتر جیهاد كردنه له پێناوی خوادا .. وەئەگەر یەكێك

له ئێوه له ماڵ دەرچێت به مەبەستی حەج کردن یان عومره کردن یان جیهاد کردن ... ئەوا ئێمه ماڵەکانتان بۆ دەپارێزین وجل وبەرگتان بۆ دەدورین و منداڵەکانتان بۆ پەروەردە دەکەین ... کەچی بەشدارتان نابین له پاداشتدا .. ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ؟ پاشان پێغەمبەری خوا ﷺ رووی کردە هاوەڵانی ﷺ و فەرمووی: ئایا تاکو ئیستا هیچ وتاری ئافرەتێکتان بیستووه دەربارەی دینەکەی پرسیاری کردبێت وەکو ئەم ئافرەتە؟ فەرموویان: نەخێر ... پاشان پێغەمبەری خوا ﷺ رووی کردە ئافرەتەکەو پێی فەرموو: بڕۆرەوە ئەی ئافرەت، وه باش بزانه و به ئافرەتانی تری بگەیەنه که ئەگەر یەکێکتان به باشی ورێك وپێکی هەڵسوکەوت بکات لەگەڵ پیاوەکەیدا وه داواکارییەکانی جێ بەجێ بکات وله خۆی رازی بکات وه شوێنی بکەوێت له بۆچوونەکانیدا ئەوا یەکسانه لەگەڵ هەموو ئەوانەی که باست کرد ... پاشان ئافرەتەکه گەڕایەوه و لەبەر خۆیەوه (لا اله الا الله) و (الله اکبر) ی دەکرد له خۆشی و شادیدا .... بەڵێ هەرکەسێك له بواری خۆیدا .... ئافرەت ماڵەکەی خۆی مەملەکەتەکەیەتی ... ئەو له ماڵدا شاژنه .... وه پیاوەکەیش پادشایه .... وه منداڵەکانیشیان گەلەکەن بەڵام جاری وا هەیە ئەم یاسایه دەشکێ، ئەویش له کاتی پێویست دا ...

چەند به نرخی لای ئێمه ....!

بەڵێ .... چونکه خۆت به نرخیت ... خوای گەورە وەصێتی دایکان وباوکانی کردووه دەربارەی تۆ ... له فەرموودەیەکدا که ئیمامی مسلم ریوایەتی کردووه پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمووێت:

(من عال جاريتين حتى تبلغا جاء يوم القيامة أنا وهو هكذا وضم أصابعه)[٢٩].

واته: هەر کەسێ دوو کچ به خێو بکات تاکو پێدەگەن ئەوا له ڕۆژی قیامەت دا لەگەڵ مندا وەکو ئەو دوو پەنجەیه وایه .(پاشان پەنجەکانی توند به یەکتر جووت کرد). پاشان خوای گەورە داوای کردووه له منداڵەکانت که رێزت لێ بگرن .... له فەرموودەیەکدا که ئیمامی بوخاری و مسلم ریوایەتیان کردووه: (قال رجل يا رسول الله ﷺ من أحق بحسن صحابتي؟ قال أمك . قال ثم من؟ قال أمك . قال ثم من؟ قال أمك . قال ثم من؟ قال أبوك . وفي رواية قال أمك ثم أمك ثم أمك ثم أباك)[٣٠].

واته: کابرایەك پرسیاری له پێغەمبەری خوا ﷺ لێ کردو فەرمووی: چی کەسێك شایەنی ئەوەیه که زیاتر له گەڵیدا باش بین و زیاتر مافی به سەرمانەوه هەیە؟ پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: دایکت پاشان دایکت پاشان باوکت .... بەڵکو پێغەمبەری خوا ﷺ داوای کردووه له پیاوان که لەگەڵ ژنەکانیاندا باش بن و لێیان توڕه نەبن و لەگەڵیاندا به خراپی هەڵسوکەوت نەکەن . له مسلم و ترمذي دا ریوایەت کراوه که پێغەمبەری خوا ﷺ له حەجی ماڵئاواییدا که زیاتر له سەد هەزار حاجی راوەستا بوو ... سپی پێست و رەش پێست ... گەورەو بچووك

(٢٩) (مشكاة المصابيح: ٤٩٥٠).

(٣٠) (مشكاة المصابيح: ٤٩١١).

... دەوڵەمەند و هەژار ....پێغەمبەری خوا ﷺ به ئەوانی ڕاگەیاندو فەرمووی: وەصیێتتان دەکەم که لەگەڵ خێزانەکانتان دا باش بن وەصیێتتان دەکەم که لەگەڵ خێزانەکانتان دا باش بن وئامۆژگاری یەکتری بکەن به باش بوون لەگەڵ خێزانەکانتاندا:

(ألا وأستوصوا بالنساء خيرا)(٣١) .

وه هەروەها ابو داود و چەند کەسێکی تر ریوایەتیان کردووه و دەڵێن:

(أطاف بآل رسول الله ﷺ نساء كثير يشكون أزواجهن، فقال النبي ﷺ: لقد طاف بآل محمد نساء كثير يشكون أزواجهن ليس أولئك بخياركم)(٣٢).

واته: ڕۆژێك چەند ئافرەتێك هاتبوون بۆ لای خێزانەکانی پێغەمبەرﷺ و شکاتیان له پیاوەکانیان دەکرد.. کاتێ که پێغەمبەری خوا ﷺ بەمەی زانی هەستا و به خەڵکەکەی فەرموو: چەند ئافرەتێك هاتوون بۆ لای بنەماڵەی محمدﷺ و شکات دەکەن له پیاوەکانیان .. باش بزانن که ئەوانه له پیاوچاکەکانتان نین .

وه هەروەها ترمذي وابن ماجة له فەرموودەیەکی صحیح دا ریوایەتیان کردووه که پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمێت:

(خيركم خيركم لأهله وأنا خيركم لأهلي)(٣٣).

واته: باشترینتان ئەو کەسەیه کەلەگەڵ خێزانەکەیدا باش بێت .. وەمنیش باشترین کەسی ئێوەم که لەگەڵ خێزانەکەی خۆمدا باش بم .

له پێناوی پاراستنی تۆدا هەموو شتێك دەکەین .....

له ئیسلامدا ڕێزی ئافرەت هێندە بەرزه که له پێناوی ئەودا چەندەها شەڕ بەرپا بووه و چەندەها کەلله سەریان له پێناوی شەرەفی یەك ئافرەتدا تێك و پێك شکاندووه .... له کتێبەکانی (سیر) ەدا هاتووه:

جولەکەکان له شاری مەدینه لەگەڵ موسڵماناندا نیشتەجێ بوو بوون ... وه زۆر پێیان ناخۆش بوو کاتێ فەرمان کرا به خۆداپۆشینی ئافرەتان وحیجاب لەبەر کردن ... ئەوان هەوڵیان دەدا که لەناو موسڵماناندا فیتنه بڵاو ببێتەوه و ئافرەتانی موسڵمانان چیتر خۆیان دانەپۆشن ... کەچی نەیان دەتوانی ... ڕۆژێك له ڕۆژان ئافرەتێکی موسڵمان چوو بۆ بازاڕی جولەکەکانی (بنى قينقاع) .. که ئافرەتێکی به حەیا و شەرم بوو وه خۆی داپۆشی بوو .. لای زەرەنگەرێکی جولەکه دانیشت ... جولەکەکان داپۆشینی ئەو ئافرەتەیان پێ ناخۆش بوو وحەزیان دەکرد که ئافرەت خۆی دانەپۆشێت بۆ ئەوەی به چاوەکانیان .. به ئارەزووی خۆیان تەماشای بکەن .. حەزیان دەکرد دەستی لێ بدەن و گاڵتەی پێ بکەن ... چۆن له پێش هاتنی ئایینی ئیسلام گاڵتەیان پێ دەکردو یاریان پێ دەکرد دەیانویست ئێستایش بەو شێوە گاڵتەی پێ بکەن .. داوایان لێ کرد که پێچەکەی لا بدات و هەوڵیان دا که حیجابەکەی پێ فڕێ بدەن کەچی ئەو ڕازی نەبوو ... لەو کاتەدا که دانیشتبوو و بێ ئاگا بوو له کرداری جولەکەکه

(٣١) (صحيح الجامع الصغير: ٧٨٨٠).

(٣٢) (صحيح سنن أبي داود: ٢١٤٦).

(٣٣) (صحيح الجامع الصغير: ٣٣١٤).

... جولەکەکە لە پشتەوە چمکی کراسەکەی لە خوارەوە بەستە سەرپۆشەکەیەوە .. کاتیٚ ئافرەتەکە هەستا کراسەکەی بەرز بووەوە ..چەند جێگەیەك لە لاشەی بە دیارکەوت و جولەکەکان دەستیان کرد بە پێکەنین بۆیە ئەو ئافرەتە بە دەنگی بەرز هاواری کردو خۆزگەی دەخواست کە ئەوان بیانکوشتایە بەڵام لاشەی بە دیار نەکەوتایە .... پیاوێکی موسڵمان ئەم ڕووداوەی بینی .... شمشێرەکەی دەرهێنا وبەرەو کابرای زەرەنگەر ڕۆیشت وکوشتی .. پاشان جولەکەکان لە دەوری کابرا کۆبوونەوەو کابرای موسڵمانیان کوشت ... کاتیٚ پێغەمبەری خوا ﷺ ئەم هەواڵەی پیٚ گەیشت وئاشکرا بوو کە جولەکەکان ئەو پەیمانەی لە نێوانیاندا بوو شکاندوویانەو ڕێگایان لە ئافرەتی موسڵمان گرتووە .. ئابڵوقەی ئەوانیداو تاکو ملکەچی ئەو بوون کاتیٚ کە پێغەمبەری خوا ﷺ ویستی تۆڵەی ئەو ئافرەتە داوێن پاکە بسێنیٚ سەربازێك لە سەربازەکانی (شەیتان) هەستا .. کە شەرەفی موسڵمانانی لا گرنگ نەبووو گوێی نەدەدایە پاراستنی کەرامەتی ئافرەتانی موسڵمانان ... بەڵکو ئامانجی ئەو تەنها تێرکردنی سك وئارەزووەکانی بوو ... سەرۆکی دوو ڕوەکان کە ناوی (عبدالله بن ابی بن سلول) بوو .. ووتی: ئەی محمد ﷺ لەگەڵ جولەکەکاندا باش بە ودەست مەهێنە ڕێگایان (چونکە جولەکەکان لە سەردەمی نەفامیدا پشتیوانی ئەو بوون) کەچی پێغەمبەری خوا ﷺ پشتی لیٚ کردوو ڕازی نەبوو بە قسەکەی ... چۆن داوا دەکرێت لە کۆمەڵە کەسێك خۆش بێت کە دەیانەویٚ خراپەکاری وفاحشە لەناو موسڵماناندا بڵاو ببێتەوە ... کابرای دووڕوو جارێکی تر هەستا و ووتی: ئەی محمد ﷺ چاکەیان لەگەڵدا بکە و لێیان خۆش بە ... جارێکی تر پێغەمبەری خوا ﷺ پشتی لیٚ کرد لە پێناو پاراستنی کەرامەت و شەرەفی ئافرەتانی موسڵمانان وەکو غیرەتێك بۆ ئیمانداران کە شەرەفی خۆیان پاراستووە .... کابرای دووڕوو تووڕە بوو دەستی کردە ناو گیرفانی قەڵغانەکەی پێغەمبەری خوا ﷺ و ڕایکێشاو ووتی: لە گەڵیاندا چاك بە ... لە گەڵیاندا چاك بە ... بۆیە پێغەمبەری خوا ﷺ تورە بوو و ڕووی تیٚ کرد و فەرمووی: لێم گەڕیٚ ... کەچی کابرای دووڕوو ڕازی نەبوو... پاشان داوای کرد لە پێغەمبەری خوا ﷺ و لێی دەپاڕایەوە بۆ ئەوەی لە بڕیاری کوشتنی ئەوان پەشیمان ببێتەوەو نەیانکوژێت ... پاشان پێغەمبەری خوا ﷺ ڕووی تێکرد و ووتی: ئەوان بۆ تۆ ... پاشان لە بڕیاری کوشتنیان گەڕایەوە .. بەڵام بڕیاری دا کە لە شاری مەدینە دەربکرێن و ئەوانیش دەرکران ...

تەنانەت لە پاش مردنیش ......

زانای پایەدار (ابن عبدالبر) لە کتێبی (الإستعاب) دا باس دەکات و دەڵێت:

فاطمەی کچی پێغەمبەری خوا ﷺ هەردەم خۆی پۆشتە کردبوو و خۆی دەپاراست... کاتیٚ کە مردنی نزیك بووەوە .. بیری لە حاڵی خۆی دەکردەوە کاتیٚ لەسەر تابوت هەڵدەگیرێت وتەنها پارچە قوماشێك بە سەریدا دەدەن ... ڕووی کردە (ئەسمائی کچی عمیس) و فەرمووی: ئەی ئەسماء بە ڕاستی بەو شێوەیە کە ئافرەتان بەرەو گۆڕستان دەبرێت شتێکی ناشیرینە ... ئەوان تەنها کراسێك دەدەن بەسەر لاشەی ئەو ئافرەتەدا، هەندیٚ جار وەسفی لاشەی دەکات وخەڵکی دەیبینن! ! .. ئەسماء فەرمووی: ئەی کچی پێغەمبەری خوا ﷺ من ڕێگایەکت پیٚ نیشان دەدەم کە لە وڵاتی حەبەشە بینیومە .. فەرمووی: چیت بینیوە؟ پاشان ئەسماء داوای کرد کە هەندیٚ لە پەلی دار

خورمای بۆ بهێنن ئەویش ئەو دارانەی لار کردەوە تاکو وەکو کەوانی لێ هات .. پاشان کراسێکی دا بە سەردا وەکو شێوەی قوببەی لێ هات ... فاطمة فەرمووی: بە راستی ئەم شێوەیە زۆر جوانە و شتێکی باشە چیتر دەتوانرێت جەنازەی پیاوان لە ژنان جیا بکرێتەوە، کاتێ فاطمة کۆچی دوایی کرد بەو شێوەیە وەکو کەژاوەی بووکی بۆ کرا .... ئەمە سوور بوونی فاطمة بوو بۆ خۆ داپۆشین لە کاتێکدا ئەو لاشەیەکی بێ گیانە .. ئەی ئاخۆ لە کاتی ژیانیدا چۆن خۆی داپۆشیبێت؟؟؟ سبحان الله .... کوان ئەو ئافرەتە موسڵمانانە؟ ....کە دەزانین ئەوان خواو پێغەمبەرکەیانﷺ خۆش دەوێت، وە دڵەکانیان تامەزرۆی بەهەشت دەکات ... بەڵام لەگەڵ ئەوەیشدا ئافرەتی وا هەیە دەچێت بۆ ئارایشتگا و لەبەر دەستی ئافرەتێکی تردا حیجابەکەی فڕێ دەداو ئەویش دەست دەکات بەلادان و هەڵگرتنی مووی دەم و چاوی، پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرموێت:

(ما من امرأة تضع ثيابها في غير بيت زوجها إلا هتكت الستر بينها وبين ربها)(٣٤).

واتە: هیچ ئافرەتێك نییە کە پۆشاکەکەی لەماڵی جگە لە هاوسەرەکەی دابکەنێت ئیللا پەردەی لە نێوان خۆی وخوای گەورەدا رامالیوە.

وە دەفەرمێت:

(وشر نسائكم المتبرجات المتخيلات وهن المنافقات لا يدخل الجنة منهن إلا مثل الغراب الأعصم)(٣٥).

واتە: خراپترینی ئافرەتانتان ئەوانەن کە رووتن وجوانی خۆیان دەردەخەن کە ئەوانەن دووڕووەکان، کەس لەوانە ناچێتە بەهەشتەوە ئیللا مەگەر وەکو قەلەڕەشی قەش.

بەڵکو کوان ئەو کچانە کە هیوایان پشتیوانی کردنی ئیسلامە؟ وەئامادەن گیان و نەفسی خۆیان بەخت بکەن لەو رێگایەدا کەچی دەبینین یەکێك لەوان جل و بەرگێکی رەنگاو رەنگی لەبەر کردووە پێڵاوێکی بەرزی لە پێ کردووەو دەچێت بەرەو بازار یان باخچە ... یان کچی وا هەیە پانتۆڵ لە پێ دەکات و دەڵێت: کەس نامبینێ تەنها براکانم نەبێت یا دەڵێت: من تەنها لەناو ئافرەتاندا لە پێی دەکەم ... هەموو ئەوانە دروست نییە .. هەروەکو چۆن زانایان فەتوایان داوە ... بەڵکو جاری وا هەیە چەندەها کچ بە تاوانەکانی خۆیەوە ناوەستێتەوە بەڵکو کچانی تریش بەرەو لای خۆی رادەکێشی .. دەست دەکات بە بڵاو کردنەوەی وێنەی حەرام یان ژمارە تەلەفونی گومان لێ کراو یان گۆڤارێك کە پڕە لە خراپەکاری و فەساد، وە خوای گەورە دەفەرمووێت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَن تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ [النور: ١٩] .

واتە: ئەو کەسانەی کە پێیان خۆشە داوێن پیسی لەناو ئافرەتانی باوەڕداردا بڵاوبێتەوە ئەوا سزایەکی بە ئێش وئازاریان بۆ هەیە لە دونیاو دوارۆژدا، وەخوای گەورە خۆی باش دەزانێت وئێوە نایزانن.

چەندە هەژارە ....

(٣٤) (صحيح الترغيب والترهيب: ١٧٠).

(٣٥) (صحيح الجامع الصغير: ٣٣٣٠).

به کەم زانینی فرێدانی حیجاب له لایەن ئافرەتانەوه دەبیات بەرەوه تێکدانی ژیانی ... وه دەبێته یەکێك لەوانەی که خەڵکی رقی لێ دەبێتەوه ... پرسیارم کرد له چەند گەنجێك لەوانەی که له بازاڕەکاندا و له دەرگای قوتابخانەکاندا شوێن کچان دەکەون چۆن تەماشای ئەو کچانه دەکەن که وەڵامتان دەدەنەوه؟ هەموو ووتیان: والله ... ئێمه رقمان لێیەو یاری پێ دەکەین ..به خۆی و به ئەقڵیشی کاتێك لێی تێر بووین ئەوا شەقێکی لێ دەدەین ... بەڵکو یەکێك لەوان ووتی: والله .. ئەی مامۆستا .. من ئەگەر بڕۆم بۆ بازارو کچێکی حیجاب ببینم که خۆی به شێوەیەکی رێك وپێك داپۆشیوه ..ئەوا له پێش چاوم زۆر گەوره دەبێتەوه وجورئەت ناکەم که لێی نزیك ببمەوه بەڵکو والله ... ئەگەر ببینم کەسێك نزیکی دەکەوێت ئەوا ئامادەم شەڕی له گەڵدا بکەم، بەڵکو تەماشای ئەو وڵاتانه بکه که دەڵێن ئازادی تیادایه ...

- له وڵاتی ئەمریکا رۆژانه هەزار و نۆ سەد کچ دەست درێژیان دەکرێته سەر .. له (٢٠٪) ئەوان لەلایەن باوکی خۆیانەوەیه .
- وه هەروەها له ئەمریکا ساڵانه یەك ملیون منداڵ دەکوژرێت چ له رێگای له بار بردن بێت یان له کاتی له دایك بووندا بێت .
- وه رێژەی جیابوونەوه له ئەمریکا گەیشتووەته شەش له سەدی ژمارەی جووت بوونەکان .
- وه له بەریتانیا سەد و حەفتا کچی گەنج به نا شەرعی سکی پڕ دەبێت له هەموو هەفتەیەکدا .

چەندەها ئافرەت هەیه له وڵاتی ئەوان خۆزگه به داپۆشینەکەت دەخوازن ... وه هەرکەسێك شەیتان بیخەڵەتێنی و شەهواتی خۆی پێش هەموو شتێك بخات و شوێنی مۆدیل بکەوێت و له جل و بەرگ و کراس و هەڵگرتنی روومەت و خاڵ کوتان و گۆرانی و فیلم وگۆڤار، تاکو وای لێ دێت که ئەو جۆره شەهواتانه پێش بخات بەسەر شوێن کەوتنی شەریعەتی خوای پەروەردگار .ئەوا سەرپێچیکاره ... ئاگریش دروست کراوه تەنها بۆ تەمێ کردنی سەرپێچی کاران، له مسلم دا ریوایەت کراوه له (ابو هريره) وه ﵁ دەفەرمێت:

(كنا عند النبي ﷺ فسمعنا وجبة، فقال النبي ﷺ: أتدرون ما هذا؟ قلنا: الله ورسوله أعلم. قال: هذا حجر أرسله الله في جهنم منذ سبعين خريفا فالآن حين انتهى إلى قعرها)[٣٦] .

واته: رۆژێك له خزمەتی پێغەمبەری خوادا ﷺ دانیشتبووین له ناکاو گوێمان له دەنگێکی بەرز بوو، پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: دەزانن ئەوه چی بوو؟ ووتمان: خوا و پێغەمبەرەکەی ﷺ باشتر دەزانن.. فەرمووی: (ئەوه بەردێك بوو له پێش حەفتا ساڵ خرایه ناو دۆزەخەوه ئەوا ئێستا گەیشته بن دۆزەخ).

ئەمه حاڵی ئەو کەسانەیه که سەرپێچی فەرمانەکانی خوا دەکەن و دوا رۆژی پشت گوێ خستووه و ئەگەر کەسێك بخرێته ناو ئاگرەوه و پاشان دەربکرێت بۆ سەر زەوی ئەوا خەڵکی سەر زەوی هەموو دەمرن، چونکه هێنده بۆنی پیس بووەو جەستەی تێك چوه

.

خەم و پەژارەی گەوره ......

(٣٦) (صحيح الترغيب والترهيب: ٣٦٧٣).

تەنها بۆ خۆت مەژی بەڵکو ببە بە کەسێکی هەڵگری ئەم دینە .. با خەم و پەژارەت تەنها جل و بەرگ و پێڵاو و ڕێکخستنی پرچەکەت نەبێت، بەڵکو خەم و پەژارەی گەورەت ئەوە بێت کە چۆن خزمەتی ئەم دینە بکەیت .... ئەگەر کەسێکی سەرپێچی کارت بینی چۆن ئامۆژگاری دەکەیت .. ببە کەسێکی بە بەرەکەت لە هەر کوێ بویت ... با سوودت بۆ ئافرەتان هەبێت لە مەجلیسەکاندا ... کاسێتی سوودمەند دابەش بکە بە سەریاندا ..... ئەم خوشکە ئامۆژگاری بکە ... ئەویتر بە بەزەیی بە لە گەڵیدا .. ئەوا تۆ دەبیتە کەسێك کە لە هەموو کەس قسەکانی باشترە ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّن دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ [فصلت: ٣٣] .

واتە: ووتەی کێ لە ووتەی ئەو کەسە باشترە کە بانگەوازی خەڵکی دەکات بۆ لای خوای گەورەو کرداری چاك ئەنجام دەدات ودەڵێت من یەکێکم لە موسڵمانان.

ئێمە تۆ بە کەسێکی باش دەزانین .. کەسانێك کە چاوی خۆیان لە تەماشا کردنی پیاوان دەپارێزن ... بەڵکو چاوی خۆت دەپارێزی لە هەموو فیتنەیەك کە ئافرەتانی تری تێ کەوتوون .. وە هەر کەسێ تەماشا کردن و دوو بە دوو بوونەوەی لەگەڵ پیاواندا بە کەم زانی ..ئەوا دەیبات بەرەو تاوانێکی گەورەتر کە ئەویش زینا یان مێ بازییە خوا پەنا بدات ﴿وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً﴾ [الإسراء: ٣٢] .

واتە: نزیکی زینا مەکەونەوە، چونکە کارێکی خراپ وناشیرینە وخراپترین ڕێگایەو بەرەو دۆزەختان دەبات.

وە لە (بوخاری)دا هاتووە کە پێغەمبەری خوا ﷺ چەندەها ژن و پیاوی بینی بە رووتی لە: (بيت مبني على بناء التنور أعلاه ضيق وأسفله واسع يوقد تحته نار فيه رجال ونساء عراة فإذا أوقدت ارتفعوا حتى يكادوا أن يخرجوا فإذا أخمدت رجعوا فيها فقلت ما هذا؟ قالا: وأما الذي رأيت في التنور فهم الزناة)[٣٧].

واتە: لە جێگایەکی تەنگدا وەکو تەنوور وایە لە خوارەوە بلاوەو لە سەرەوە تەسکە.. ئەوانیش هاوار دەکەن و دەگرین و بانگ دەکەن و جار لە خوارەوە گڕی ئاگرێك دێت بۆیان ... وە ئەگەر ئەو گڕە بێت ئەوا هاوار دەکەن لە گەرمی ئەو گڕەدا .. پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی .. ووتم: ئەوانە کێن ئەی جبریل؟ ووتی: ئەوانە ئەو ژن و پیاوانەن کە زینایان دەکرد و داوێن پیس بوون ..

ئەمە سزای ئەوانە تاکو ڕۆژی قیامەت، وە سزای ڕۆژی دوایی سەختتر و بەردەوامترە. داوا لە خوا دەکەین بمانپارێزێ و لێمان خۆش بێت وە هەر کەسێك لە پێناوی خوادا واز لە شتێك بهێنێ ئەوا خوای گەورە بۆی قەرەبوو دەکاتەوە .. کە لەوە باشتر بێت...

چیرۆك ......

الدمشقی لە کتێبی (مطالع البدور) دا لە ئەمیری قاهیرەی سەردەمی خۆیدا کە ناوی (شجاع الدین الشرزی) بوو دەگێڕێتەوەو دەڵێت:

(٣٧) (صحيح الجامع الصغير: ٣٤٦٢).

من له (الصعيد) بووم لەگەڵ پیاوێکی ئەسمەری بە تەمەن.. کوڕەکانی هاتن بۆ لای که هەموویان سپی وجوان بوون ... ئێمەیش پرسیاری ئەوانمان کردو ئەویش ووتی: ئەوان دایکیان ئەوروپییەو منیش لەگەڵ ئەودا چیرۆکێکم هەیە ... ئێمەیش پرسیاری ئەو چیرۆکەمان کرد و ئەویش ووتی:

له سەردەمی داگیرکاری خاچپەرستاندا چووم بۆ شام له تەمەنی لاویدا بوو ... دوکانێکم به کرێ گرت و دەستم کرد به فرۆشتنی (کەتان) ... ڕۆژێك من له دوکان بووم ژنێکی ئەوروپی هات بۆ لام که ژنی یەکێك له سەرکردە ئەوروپییەکان بوو ... منیش به جوانی ئەوم بینی و سەرسامی کردم ... ئەو شتومەکەی که پێویستی بوو پێم فرۆشت به نرخێکی هەرزان ... ئەویش ڕۆیشت .. باش چەند ڕۆژێك دیسان هاتەوە بۆ لام و شتی کڕی و منیش بە هەرزان شتەکەم پێی فرۆشت .. پاشان چەند جارێك دەهات سەردانی دەکردم و شتی لێ دەکڕیم منیش زۆر نەرم ونیان بووم لەگەڵیدا و شتەکانم به هەرزان پێی دەفرۆشت ... ئەویش زانی که من عاشقی ئەو بووم ... کاتێ که عەشقەکەی له لام زیادی کرد به پیرەژنەکەم ووت: (که هەردەم له گەڵیدا بوو): به راستی من دڵم پەیوەست بووە بەو ئافرەتەوە چۆن پێی بگەم؟ پیرەژنەکە ووتی: ئەو خێزانی فلان سەرکردەیە ئەگەر بزانێت ئەوا هەرسێکمان دەکوژێت ... منیش سوور بووم لەسەر داواکەم ئەویش داوای پەنجا دیناری لێ کردم به مەرجێ بیهێنێ بۆ ماڵی خۆم .. پاشان منیش دەستم کرد به کار کردنێکی زۆر تاکو پەنجا دینارەکەم بۆ کۆ کردەوە و پارەکەم پێی دا .....

شەوی یەکەم .....

ئەو شەوە له ماڵی خۆمان چاوەڕوان بووم ... کاتێك که هات پێکەوە خواردن و خواردنەوەمان خوارد ... پاش تێپەڕ بوونی هەندێ له شەوگار... به خۆمم ووت: ئایا شەرم له خوا ناکەیت؟؟؟ تۆ کەسێکی نامۆیت و لەبەر دەستی خوادای و سەرپێچی فەرمانەکانی خوا دەکەیت لەگەڵ ئافرەتێکی گاوردا ...؟ پاشان سەرم بەرز کردەوە بۆ ئاسمان و ووتم: خوایە گیان تۆ شایەت به ئەوا من خۆم لەم ئافرەتە گاورە دەپارێزم له شەرمی تۆداو له ترسی سزای تۆدا .... پاشان لەسەر جێگاکە هەستام و چووم بۆ سەر جێگایەکی تر ... که ئەمەی بینی هەستا و به تووڕەییەوە چووە دەرەوە و ڕۆیشت ..

بۆ سبەینێ چووم بۆ دوکانەکەم .. کاتێ که چێشتەنگاو بوو ... ئافرەتەکە به توڕەییەوە به تەنیشت دوکانەکەمەوە تێپەڕی .. والله .. هێندە جوان بوو دەتووت مانگە .. کاتێ بینیم له دڵی خۆمدا ووتم: ئاخر تۆ کێیت تاکو ئەو جوانییەت له دەست خۆت دەرکرد؟ تۆ (ابو بكر) ی؟ یان (عمر) ی؟ یان (جنيد العابد)ی؟ یان (الحسن الزاهد)ی ﵁؟ پاشان زۆر پەشیمان بوومەوە ... کاتێ که به تەنیشتمەوە تێپەڕی، شوێن پیرەژنەکە کەوتم و ووتم: ئەمشەو دیسان بیهێنەرەوە .. ووتی: سوێند به مەسیح .. نایەتەوە ئەگەر سەد دینار نەدەیت .. ووتم: باشە .... پاشان هەوڵم دا تاکو ئەو پارەیەم کۆ کردەوەو پارەکەم پێی دا ...

شەوی دووەم .....

کە شەو بە سەردا هات لە ماڵ چاوەڕوانی ئەوم دەکرد ... پاش کەمێك دەرکەوت دەتووت مانگەو بەرەو لای من دێت .... کاتێك دانیشت ..دیسان ترسی خوای گەورە چووە دڵمەوە ... چۆن سەرپێچی بکەم لەگەڵ گاورێکی کافردا ... دیسان لە ترسی خوادا وازم لێ هێنا ... بۆ سبەینێ چووم بۆ دوکانەکەم دڵم هەمووی لای ئەو بوو ... کاتێ کە چێشتەنگاو بوو ... بە تووڕەییەوە بە تەنیشت دوکانەکەمەوە تێپەڕی ... کە بینیم ... زۆر لۆمەی خۆمم کرد کە وازم لێ هێنا ... زۆر پەشیمان بوومەوە دیسان بە پیرەژنەکەم ووت ... ووتی: خۆشحاڵ نابیت لەگەڵیدا ئەگەر پێنج سەد دینار نەهێنی یان دەبێت بە خەفەتەوە بمریت ... ووتم: باشە ... پاشان ویستم دوکانەکەم و شتومەکەکانم بفرۆشم و پێنج سەد دینارەکەی پێ بدەم ... لەم کاتەدا کەسێکی گاور لەناو بازاڕدا بانگی کرد بە دەنگی بەرز: ئەی ئەوانەی کە موسڵمانن ئەو ئاگر بەستە کە لە نێوانماندا بوو ئێستا تەواو بووە .. بۆیە تەنها یەك هەفتە مۆڵەت دەدەین بە بازرگانە موسڵمانەکان ... منیش هەموو شتومەکەکانم کۆ کردەوەو لە شام دەرچووم بە دڵی پڕ لە خەفەتەوە ... پاشان دەستم کرد بە بازرگانی کردنی کەنیزە ... بەڵکو ئەو خەفەتەی لە دڵمدایە نەمێنێ بەو کارەوە سێ ساڵ خەریك بووم تاکو شەڕی (حەتین) روویداو موسڵمانان توانیان شارە داگیرکراوەکان رزگار بکەن .. داوام لێ کرا کە کەنیزەیەك بۆ (ملك الناصر) بنێرم .. منیش کەنیزەیەکی زۆر جوانم هەبوو ... ئەوانیش بە سەد دینار لێیان کڕیم ... نەوەت دینارییان پێدام و دە دینارم لایان مایەوە، پاشا ووتی: بیبەن بۆ ئەو ماڵەی کە ئافرەتە گیراوەکانی تیادایە (ئەوروپییەکان) با لە جیاتی دە دینارەکەی یەکێکیان هەڵبژێرێ ...

خەڵاتەکە ......

کاتێ کە دەرگایان بۆ کردمەوە ..ئەو ئافرەتە ئەوروپییەم بینی کە لەبەر خوا دەستم پێوە نەدا .. منیش ئەوم هەڵبژاردو بردمەوە ماڵی خۆمان، پێم ووت: من دەناسی؟ ووتی: نەخێر .. ووتم: من هاوڕێ بازرگانەکەتم کە سەدو پەنجا دینارت لێ سەندم و پاشان بە منت ووت: خۆشحاڵ نابیت ئەگەر پێنج سەد دینار نەهێنی .. ئەوا من ئێستا بە دە دینار تۆم کڕی و بویتە موڵکی من .. ئەویش ووتی: أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً رسول الله ... پاشان بووە موسڵمانێکی زۆر باش منیش ئەوم مارە کردو بووە خێزانم .. پاش ماوەیەك دایکی سنوقێکی بۆ نارد کاتێ کە کردمانەوە بینیمان دوو کیسەی تیادایە .. ئەو دوو کیسەیەی کە خۆم بە ئەوم دابوو.. لە یەکێکیاندا پەنجا دیناری تیادا بوو وە لەوی تردا سەد دینار و ئەو کراسە جوانەی کە ئەوم پێوە دەبینی لە وڵاتی شام و ئێستا ئەو دایکی ئەو کوڕانەیە کە دەبینن .. تەنانەت ئەو چێشتەی کە خواردمان ئەو لێی نا بوو ...

بەڵێ ... هەرکەسێ لەبەر خوا واز لە شتێك بهێنێ ئەوا خوای گەورە لەوە باشتری بۆ قەرەبوو دەکاتەوە .. وە بەندەی لە خواترسی وا هەیە کە لەناو خەڵکیدا شاراوەیە بەڵام چۆن لە لای خوا خۆی دەشارێتەوە کە هەردەم لە گەڵیدایە ..

ئەو ئافرەتەی کە لە روبارەکەدا خنکا ....

ئافرەتی به شەرم و به حەیا شەرەفی خۆی دەپارێزێ هەر چەندە لەو ڕێگایەدا ژیانی لە دەست بدات ... الخطاب له کتێبی (عدالة السماء) دا باس دەکات و دەڵێت:

پێش چل ساڵ له بەغدا کابرایەکی قەساب هەبوو گۆشتی دەفرۆشت، هەموو ڕۆژێك پێش شەبەق دەچوو بۆ دوکانەکەی مەڕی سەر دەبڕی ودەگەڕایەوە ماڵەوە و پاش ڕۆژ هەڵات دوکانەکەی دەکردەوەو گۆشتی دەفرۆشت، له یەکێك لەو شەوانەدا پاش ئەوەی مەڕی سەربڕی بوو گەڕایەوە بۆ ماڵەکەی خۆی وە جل وبەرگی هەموو به خوێنەوە بوو له ڕێگادا گوێی له هاوارێك بوو کە له یەکێك له کۆڵانە تاریکەکانەوە هات ئەویش به پەله بەرەو دەنگەکە ڕۆیشت له ناکاو کەوتە سەر لاشەی کابرایەکدا کە چەند جارێك خەنجەری لێ درا بوو وە خوێنی لێ دەڕۆیشت وچەقۆکە له ناو لاشەیدا بوو ئەویش ویستی یارمەتی بدات و خوێنەکە دەڕژا بەسەر جل و بەرگەکەیدا بەڵام پیاوەکە لەبەر دەستیدا مرد .... پاشان خەڵکی لێی کۆبوونەوە .. کاتێ کە بینیان وا چەقۆیەکی به دەستەوەیە وجل و بەرگی خوێناوی بووە و کابرا به ترسەوە تەماشای خەڵکەکە دەکات ... ووتیان: ئەوا ئەو کابرایە تۆ کوشتووتە .... پاشان حوکم درا به سەریدا کە دەبێت بکوژرێت ... کاتێ کە هێنایان بۆ ئەو گۆڕەپانەی بۆ کوشتنی تاوانباران ئامادە کرابوو ... دڵنیا بوو لەوەی کە دەمرێت به دەنگی بەرز هاواری کرد و به خەڵکەکەی ووت:

ئەی خەڵکینە والله من ئەو پیاوەم نەکوشتووە بەڵام له پێش بیست ساڵ کەسێکی ترم کوشتووە ئێستا تۆڵەی ئەوم لێ دەسێنێ ... پاشان ووتی:

پێش بیست ساڵ له تەمەنی لاویدا بووم .. بەلەمێکم هەبوو خەڵکیم دەگواستەوە ئەو بەری ئاوەکە ... ڕۆژێك له ڕۆژان کچێکی دەوڵەمەند لەگەڵ دایکیدا هات بۆ لام، منیش ئەوانم گواستەوە بۆ ئەوبەری ئاوەکە ... بۆ ڕۆژی دووەم دیسان هاتەوە منیش ئەوانم گواستەوە بۆ ئەمبەری ئاوەکە .. له پاش چەند ڕۆژێك دڵم پەیوەست بوو بەو کچەوە ئەویش به هەمان شێوە دڵی پەیوەست بوو به منەوە .. منیش ڕۆیشتم بۆ لای باوکی وداوام کرد کەچی باوکی ڕازی نەبوو، چونکە من کەسێکی هەژار بووم ... له پاش ئەوە چیتر نەمبینی .. نه خۆی نه دایکی .... بەڵام ئەو له دڵمدا مایەوە و دڵم زۆر پەیوەست بوو به ئەوەوە .. پاش دوو سێ ساڵ له بەلەمەکەی خۆمدا دانیشتبووم چاوەڕوانی کەسێکم دەکرد بیپەڕێنمەوە ئەو بەری ئاوەکە .. بینیم ئافرەتێك هات و منداڵێکی پێیە و داوای لێ کردم کە له ئاوەکە بیپەڕێنمەوە .. کاتێ کە سوار بووین و گەیشتینە ناوەڕاستی ئاوەکە تەماشام کرد بینیم ئەمە هاوڕێکەی خۆمە کە باوکی کەوتە نێوانمان ... بۆیە منیش زۆر خۆشحاڵ بووم به یەك گەیشتنمان ..پاشان دەستم کرد به قسەکردن و بیر هێنانەوەی ئەو خۆشەویستییەی کە له نێوانماندا بوو...بەڵام ئەو زۆر بەشەرمەوە قسەی دەکرد و ووتی: ئێستا من شووم کردووە و ئەمە منداڵی منە ...پاشان شەیتان هانی دام کە خراپەکاری لە گەڵدا ئەنجام بدەم...بۆیە لێی نزیك بوومە بەڵام ئەو هاواری کردو خوای هێنایە یادم کەچی من گوێم بەقسەکانی نەدا ..پاشان ئەو هەژارە به هەموو توانای پاڵی پێوە دەنام و منداڵەکەی لەبەر دەستیدا دەگریا، کاتێ ئەمەم بینی منداڵەکەم لێ سەندو له ئاوە کە نزیکم کردەوەو ووتم: ئەگەر بەقسەم نەکەیت منداڵەکەت دەخنکێنم بۆیە دەستی به گریان کردوو و لێم دەپاڕایەوە بەڵام من گوێم بەقسەکانی ئەو نەدا . پاشان سەری

منداڵەکەم خستە ناو ئاوکەوە کەنزیکی خنکان دەبووەوە دەرم دەهێنا ئەویش تەماشای دەکردو دەگریاو دەپاڕایەوە بەڵام وەڵامی داواکەی منی نەدەدایەوە... منیش سەری منداڵەکەم خستە ناو ئاوەکەوە توند ملی ئەوم گرت .. کەچی ئەو تەماشای دەکردو بە دەستەکانی چاوی خۆی دادەپۆشی منداڵەکەیش هەردوو دەست و پێی بە توندی دەجوڵانەوە تاکو هێزی تیادا نەماو چیتر نەجوڵایەوە... کاتێ دەرم هێنا بینیم منداڵەکە مردووە منیش لاشەکەیم فڕێ دایە ناو ئاوەکەوە، پاشان بەرەو لای ئافرەتەکە ڕۆیشتم ئەویش بە هەموو توانایەوە پاڵی پێوە دەنام و زۆر دەگریا ... منیش بە پرچەکەی بەرەو ئاوەکە هێنام و سەری ئافرەتەکەم خستە ناو ئاوەکەوەو پاشان دەرم هێنا بەڵام ئەو ڕازی نەدەبوو کە زینای لەگەڵدا بکەم کاتێ دەستەکانم ماندوو بوو .. سەری ئافرەتەکەم خستە ناو ئاوەکەوەو دەرم نەهێنا تاکو ئەویش لە جوڵە کەوت ومرد ... منیش گەڕامەوە ... ئەم ڕووداوە تاکو ئێستا کەس نازانێت (پاك وبێگەردی بۆ ئەو خوایەی کە مۆڵەتت دەدات بەڵام لەیادت ناکات).... کاتێ خەڵکەکە ئەم چیرۆکەیان بیست هەموو دەستیان بە گریان کرد .. پاشان گەیشتە سزای خۆی:

﴿وَلاَ تَحْسَبَنَّ اللّهَ غَافِلاً عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الأَبْصَارُ﴾ [إبراهيم: ٤٢] .

واتە: وا گومان نەبەن کە خوای گەورە بێئاگایە لەو ستەمەی کە ستەمکاران ئەنجامی دەدەن، بەڵکو خوای گەورە سزادانیان دوا دەخات بۆ ڕۆژی قیامەت کە چاوەکان تێیدا ئەبڵەق دەبن.

تەماشای حاڵی ئەو ئافرەتە داوێن پاکە بکەن کە منداڵەکەی لەبەر دەستیدا دەکوژرێت و خۆیشی دەمرێت کەچی ڕازی نابێت کە شەرەفی لە دەست بدات .. ئەمەیش هەندێکە لە چیرۆکی داوێن پاکان ...

گەنجێکی فرۆشیاری داوێن پاك ...

ابن الجوزی لە کتێبی (المواعظ) دا دەڵێت:

گەنجێکی هەژار هەبوو لە کۆڵانەکاندا شتی دەفرۆشت .. ڕۆژێك بە نزیك ماڵێکدا تێپەڕی ئافرەتێك هاتە دەرەوە داوای هەندێ شتی کردو داوای لێ کرد کە بێتە ماڵەوە بۆ ئەوەی کەلوپەلەکان ببینێ، کاتێ کە چووە ژوورەوە ئافرەتەکە دەرگاکەی داخست وداوای لێکرد کە زینای لەگەڵدا ئەنجام بدات، ئەویش بە دەنگی بەرز هاواری کردو ڕازی نەبوو، ئافرەتەکە ووتی: واللە.. ئەگەر ئێستا داواکارییەکەم جێ بەجێ نەکەی هاوار دەکەم و خەڵکی کۆ دەبنەوەو منیش دەڵێم: ئەم گەنجە بە زۆر هاتۆتە ماڵەوە .. ئیتر خۆت باش دەزانیت یان بەند کردن یان کوشتن چاوەڕوانتە .. پاشان ئەم گەنجە خوای هێنایە یادی و داوای کرد کە لە خوا بترسێ کەچی سوودی نەبوو .. کاتێ گەنجەکە ئەوەی بینی ووتی: باشە بەڵام ڕێگەم بدە بچمە سەرئاو ... کاتێ کە چووە ئاودەستەکەوە ڕۆیشت هەموو جل وبەرگەکەی خۆی پیس کرد بە پیسی ... کە هاتە دەرەوە ئەویش بەو شێوە بینی هەموو کەل وپەلەکەی فڕێداو لە ماڵەکە دەری کرد، ئەویش بەرەو ماڵەوە ڕۆیشتەوە کاتێ منداڵانی کۆڵان بینیان شوێنی کەوتن و هاواریان دەکرد: شێت .. شێت .... تاگەیشتەوە ماڵەوە پاشان خۆی پاك کردەوەو خۆی شوشت .. لە پاش ئەوە بۆنی میسکی لێ دەهات تاکو مرد .... ئەم داوێن پاکییە ئێستا لە کوێیە؟ کچی وا هەیە ئەمڕۆ شەرەفی خۆی

به يەك پەيوەندی تەلەفونی دەگۆڕێتەوە يان به دياريیەكی شەيتانی و دەكەوێتە شوێن قسەی بريقەدار لەگەڵ خراپەكاراندا يان دەكەوێتە شوێن قسەی دووڕووەكان ....

فرمێسكی تەوبەكاران ....

(ابن قدامة) له كتێبی (التوابين) دا دەگێڕێتەوە و دەڵێت:

كۆمەڵە كەسێكی پياو خراپ فەرمانيان كردە ئافرەتێكی زۆر جوان كه ڕێگه له (ربيع ی كوڕی خثيم) بگرێ .. بەڵكو توشی فيتنەی بكات و له ڕێگەی لا بدات و بەڵێنيان پێدا كه ئەگەر ئەو كاره ئەنجام بدات ئەوا هەزار درهەمی پێ دەدەن ... بۆيه ئەويش جوانترين جل و بەرگی لەبەر كرد و خۆشترين بۆنی له خۆی دا پاشان چووه ڕێگەی (ربيع) كاتێ له مزگەوت دەرچوو ... ئەويش تەماشای كرد و ئافرەتەكە خۆی به ڕووتی نيشان (ربيع) دا ..(ربيع) ووتی: چۆنه ئێستا ئەگەر تايەكی سەخت لاشەت دابگرێت ورەنگ و روخسارت بگۆڕێت؟ ئەی چۆنه ئەگەر ئێستا فريشتەی گيان كێشان بێت وبەم شێوه گيانت بكێشێ؟؟ ئەی چۆنه ئەگەر ئێستا (نكير ومنكر) پرسيارت لێ بكەن؟ بۆيه ئافرەتەكە هاواری كردو دەستی به گريان كردو پاشان گەڕايەوه ماڵی خۆی و دەستی كرد به خوا پەرستی تاكو مرد ..

هەروەها (العجلی) له كتێبی (التأريخ) دا دەگێڕێتەوەو دەڵێت: ئافرەتێكی زۆر جوان هەبوو له شاری مەككە، شووی كردبوو وه پياوی خۆی هەبوو .. ڕۆژێك تەماشای ئاوێنەی دەكرد به پياوەكەی خۆی ووت: تۆ بڵێی كەسێك هەبێت ئەم دەم و چاوه ببينێ و توشی فيتنه نەبێت؟ ووتی: بەڵێ: ووتی: كێيه؟ ووتی: (عبيدی كوڕی عمير) ی له خواترسی زاهيد كه له مزگەوتی كەعبەی پيرۆزه (الحرم)ه، ووتی: ئەی ئەگەر ڕووی خۆمم نيشان داو توشی فيتنەم كرد چی دەڵێيت؟ ووتی: ڕێگەت پێ دەدەم ... ئەويش ڕۆيشت بۆ لای (عبيد) له مزگەوت به مەبەستی ئەوەی گوايه پرسياری هەيه، بۆيه له سوچێكی مزگەوتەكە دوو به دوو بوونەوە.. پاشان ڕووی خۆی ئاشكرا كرد كه هەروەكو مانگ دەركەوێت وا بوو ... عبيد ووتی: ئەی بەندەی خوا له خوا بترسه و ڕووت داپۆشه، ئافرەتەكە ووتی: من تۆم خۆشدەوێت و عاشقی تۆ بووم .. عبيد ووتی: پرسيارێكت لێ دەكەم ئەگەر به ڕاستی وەڵامت دامەوه ئەوا بيرێك له كێشەكەت دەكەمەوه ... ئەويش ووتی: پەيمان بێت دەبێ به ڕاستی وەڵامت بدەمەوه ..ووتی: پێم بڵێ ئەگەر ئێستا فريشتەی گيان كێشان هات به مەبەستی گيان كێشانت ئايا پێت خۆشه من ئەو كارەم له گەڵدا ئەنجام دابيت؟ ووتی: نه والله، ووتی: ئەی ئەگەر تۆيان خستە ناو گۆڕەوه و پرسياريان لێ كردی، ئايا پێت خۆشه من ئەو كارەم له گەڵدا ئەنجام دابيت؟ ووتی: نه والله .. ووتی ئەی ئەگەر لەو كاتەدا كەخەڵكی كتێبەكانيان وەردەگرت تۆيش نازانيت كتێبەكەت به دەستی ڕاست وەردەگريت يان به دەستی چەپ ئايا پێت خۆشه من ئەو كارەم له گەڵدا ئەنجام دابيت؟ ووتی: نه والله... ووتی: ئەگەر ويستت به سەر پردی (صراط) دا

تێپەڕی و نازانیت رزگارت دەبێت یان نا ئایا پێت خۆشە من ئەو کارەم لە گەڵدا ئەنجام دابیت؟ ووتی: نە واللە، ووتی: ئەگەر تەرازوویان هێناو تۆیش نازانیت تەرازووکەت سووك دەبێت یان قورس، ئایا پێت خۆشە من ئەو کارەم لە گەڵدا ئەنجام دابیت؟ ووتی: نە واللە.. ووتی: ئەگەر لەبەر دەستی خوای گەورەدا راوەستایت بۆ پرسیار لێ کردن ئایا پێت خۆشە من ئەو کارەم لە گەڵدا ئەنجام دابیت؟ ووتی: نە واللە ... ووتی: ئەی بەندەی خوا لە خوا بترسە .. خوای گەورە نیعمەتی رژاندووە بە سەرت دا و چاکەی لەگەڵ کردووی .. ئەویش گەڕایەوە بۆ لای پیاوەکەی خۆی .. پیاوەکەی ووتی: چیت کرد؟ ووتی: تۆ بێ کاریت وئێمە بێ کارین خەڵکی خواپەرستی دەکات و خۆیان ئامادە دەکەن بۆ رۆژی دوایی، من وتۆیش لەم حاڵەداین بۆیە تەوبەیەکی راستەقینەی کرد و دەستی کرد بە نوێژ و رۆژ و خواپەرستی تاکو مرد ..

موژدەو بەختەوەری بۆ ئەو ....

تاکو ئافرەت زیاتر خوای خۆی بناسێت ئەوا زیاتر لێی دەترسێت ... ئەگەر تاوانێك یان سەرپێچییەك ئەنجام بدات ئەوا دەگەڕێتەوە بۆ لای خوا و تەوبە دەکات و لە ئاکامی تاوانەکەی دەترسێت، بۆیە ژیانی لا تاڵ دەبێت لە پێناوی ئەوەی کاتێ کە دەگات بە خوای خۆی ئەو لێی رازی بێت .... خوای گەورەیش لە تاوانەکانی خۆش دەبێت و تاوانەکانی بۆ دەپۆشێ وخوای گەورە زۆر خۆشحاڵ دەبێت کاتێ بەندەکانی تەوبە بکەن .... لە هەردوو کتێبی (الصحیح) دا هاتووە ....

ئافرەتێك لە سەردەمی پێغەمبەردا ﷺ واتە (صحابیە) لە شاری مەدینە دەبێت و شووی کردبوو، رۆژێك شەیتان وەسوەسەی کردە دڵییەوە .. لەگەڵ پیاوێکدا کە چاوی خەڵکی لێیانەوە دیار نەبوو .. شەیتان سێیەم کەس بوو دوو بە دوو بوونەوە شەیتان چووە مێشکی هەردووکیانەوە تاکو گەیشتە ئەوەی زینا بکەن ... کاتێ لە تاوانەکەیان بوونەوە شەیتان لێیان دوور کەوتەوە، دەستی کرد بە گریان پاشان موحاسەبەی خۆی دەکردو ژیانی لا تەنگ بوو، تاوانەکەی هەموو لاشەی داگرت بوو تاکو ئەو تاوانە دڵی برژاند بوو ... رۆیشت بۆ لای پزیشکی دڵەکان ﷺ .. لەبەر دەستیدا راوەستا و بە خۆشەویستی فەرموو ﷺ ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ... من زینام کردووە .. دەمەوێت لە تاوانەکانم پاك ببمەوە .. بۆیە ئەویش رووی نەدایە و رووی لێ هەڵگەڕانەوە بە مەبەستی ئەوەی بگەڕێتەوەو خۆی لەگەڵ خوای خۆیدا تەوبە بکات، ئەویش گەڕایەوە بەڵام تاوانەکەی خەریك بوو دڵەکەی دەخوارد ئارامی لێ برِا بۆ سبەینێ دیسان گەڕایەوە خزمەتی پێغەمبەری خوا ﷺ و رووی تێ کردو ووتی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ دەمەوێت پاك ببمەوە .. پێغەمبەری خوا ﷺ دیسان رووی پێ نەداو رووی کردە ئەولاوە، جارێکی تر لەبەر گەرمی تاوانەکەی لە دڵیدا ووتی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ رەنگە بتەوێت منیش بگەڕێنیتەوە هەروەکو چۆن (ماعز)ت رضي الله عنه گەڕانەوە واللە من لەو زینایە کە کردم ئێستا سکم هەیە .. بۆیە پێغەمبەری خوا ﷺ رووی تێکرد و ووتی: بڕۆرەوە تاکو منداڵت دەبێت .. ئەویش لە مزگەوتەکە دەرچوو گەڕایەوە ماڵ خۆیان رۆژ لە دوای رۆژ تاوانەکەی لا گەورەتر دەبێت ... لاشەی لاواز و بێ هێز بوو .. چاوەکانی پڕ فرمێسك بوو .. گەڕایەوە بۆ ئەوەی پاشان کات بژمێرێت .. ئەم ئازارە لە دوای ئازارە بێ تاقەتی دەکات، پاش تێپەر بوونی نۆ مانگ ...

منداڵی بوو .. کاتێ کە منداڵی بوو ... چاوەڕوانی نەکرد کە زەیستانی تەواو بێت، بەڵکو لە جێگا هەستاو منداڵەکەی لەگەڵ خۆیدا هەڵگرت و چوو بۆ خزمەتی پێغەمبەری خوا ﷺ ووتی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ ئەوا ئێستا منداڵم بووە و دەمەوێت پاك ببمەوە ... پێغەمبەری خوا ﷺ تەماشای کردو بینی زۆر ماندوو و لاوازو بێ هێز دیارەو تەماشای منداڵەکەی کرد بینی کوڕێکی خنجیلانەیە و لەنێو دەستەکانی دایکیدا دەجووڵا، ووتی: بگەڕێرەوەو بە خێوی بکە تاکو لە شیر دەبڕێتەوە، ئەویش گەڕایەوە پاش دوو ساڵی تەواو لەگەڵ جگەر گۆشەکەیدا دەژیا لە ئامێزی دەگرت وبەفرمێسکەکانی دەم وچاوی خۆی دەشوشت وبە سۆمای چاوەکانی خوا حافیزی لێ دەکرد ..کاتی کە لە شیر بڕایەوە ..جل و بەرگی لەبەر کرد و لەگەڵ منداڵەکەیدا لە ماڵ دەرچوو .. وە پارچە نانێکی دا بە دەست منداڵەکەوە ئینجا پێکەوە ڕۆیشتن تاکو گەیشتنە بەر دەستی پێغەمبەری خوا ﷺ ووتی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ ئەمە منداڵەکەمەو لە شیر بڕاوەتەوەو ئیستا دەتوانێت چێشت بخوات.. دەمەوێت پاك ببمەوە ... پێغەمبەری خوا ﷺ منداڵەکەی دا بە دەست یەکێك لە موسڵمانان وپاشان فەرمانی کرد چاڵێکی بۆ بکەن تاکو سینگی لە چاڵدا بێت و فەرمانی کرد خەڵکی بەردبارانی بکەن، ئەوانیش تاکو مردن بەرد بارانیان کرد... بەڵێ مرد .. بەڵام .. شوشتیان وکفنیان کردو پاشان پێغەمبەری خوا ﷺ هەستا نوێژی لەسەر بکا وفەرمووی:

(لقد تابت توبة لو قسمت بين سبعين من أهل المدينة لوسعتهم وهل وجدت توبة أفضل من أن جادت بنفسها لله)[٣٨].

واتە: بەراستی ئەو تەوبەیەکی کرد ئەگەر دابەش بکرایا بەسەر حەفتا کەس لە خەڵکی مەدینە ئەوا بەشیانی دەکردو خوای گەورە لێیانی وەردەگرت، ئایا لەوە باشترت بینیوە لەوەی کە خۆی کردە قوربانی لە ڕێگەی خوادا وخۆی بەخشی ومرد... مرد .. موژدە بۆ ئەو .. توشی زینا هات و پەردەی خوای شکاندو فریشتە بەڕیزەکان شایەت بوون . وە خوای گەورە خۆی دەیبینی بەڵام پاش ئەوەی تامی لەزەتەکە ڕۆیشت کەچی خەم و پەژارە و پەشیمانی مایەوە .. ئەو ڕۆژەی کەوتە یاد کە ئەندامانی لاشەی شایەتی لەسەر دەدەن کە ئەوان خۆشی زیناکەیان چیشتبوو .. ئەو پێیەی کە پێی ڕێی دەکرد ... دەستەکانی کە بە هۆیەوە دەستی لە شت دەدا... زمانەکەی کە بە هۆی ئەوەوە قسەی دەکرد ... بەڵکو هەموو زەڕڕەیەك لە لاشەی شایەتی لەسەر دەدەن وە هەموو تەڵێك لە پرچەکەی ... گڕی ئاگری کەوتە یاد سزای خوای پەروەدگاری کەوتە یاد ئەو ڕۆژەی کە زیناکاران بە قاپەرەقەکانیان دەکرێنە دارا وە بە قامچی ئاسنین لێیان دەدرێت وە ئەگەر یەکێك داوای یارمەتی لە کەسێك بکات ئەوا فریشتە وەڵامیان دەداتەوە و دەڵێت: ئایا ئەم دەنگە لە کوێ بوو کاتێ پێدەکەنیت .. خۆشیت دەکرد.. یاریت دەکرد.. وە هەستت بە چاودێری خوای گەورە نەدەکرد .. وەشەرمت لێ نەدەکرد .. لە هەردوو کتێبی (الصحيح)دا هاتووە کە پێغەمبەری خوا ﷺ وتاری بۆ خەڵکی دەدا و فەرمووی:

(يا أمة محمد والله ما من أحد أغير من الله أن يزني عبده أو تزني أمته، يا أمة محمد والله لو تعلمون ما أعلم لضحكتم قليلا ولبكيتم كثيرا)[٣٩].

(٣٨) (صحيح الجامع الصغير: ٥١٢٨).

واته: ئەی ئوممەتی محمدﷺ والله هیچ کەسێك لە خوای گەورە بە غیرەت تر نییە کاتێ کە یەکێك لە بەندەکانی زینا بکات یان ئافرەتێك زینا بکات، ئەی ئوممەتی محمد ﷺ والله ئەگەر ئەوەی من دەیزانم ئێوە بیزانن ئەوا زۆر دەگریان و کەم پێدەکەنین. ئەو ئافرەتە تەوبەیەکی کردبوو ئەگەر دابەش بکرایە بەسەر هەموو ئوممەتدا ئەوا بەشی دەکرد ..

وە لە کۆتاییدا ..ئەی جەوهەری پارێزراو

ئەی دوڕڕی پارێزراو .. چەند وشەیەك دەچپێنمە گوێتدا تکام وایە کە بگاتە دڵت پێش هەردوو گوێت، مەغرور مەبە بە زۆری سەرپێچی کاران ...مەغرور مەبە بە زۆری ئەو کەسانەی کە حیجاب بە کەم دەزانن .. وە گاڵتە لەگەڵ لاواندا دەکەن یان پەیوەست دەبن بە عەشق و خۆشەویستییەوەو حەرامەکان ئەنجام دەدەن لە کاتێکدا کە هەموو خەمی ئەوان شانۆ و فلیمە لە پێناوی هیچ مەبەستێکدا ناژین، ئێمە بە راستی و بە بێ پێچ و پەنا لە سەردەمێکدا دەژین کە فیتنەی تێدا زۆر بڵاوە ... وە کێشەکان رەنگا و رەنگ بوون ... چەندەها فیتنە توشی چاوەکان دەبن .. چەندەها فیتنە توشی بیستن دەبن ... وە سێیەم فیتنە خراپەکاری بە کەم دەزانێت وە چوارەم بانگەواز دەکات بۆ ماڵی حەرام تاکو حاڵی ئێمە نزیك بۆتەوە لەو رۆژەی کە پێغەمبەری خوا ﷺ لە بارەیەوە بە هاوەڵان دەفەرمووێت:

(وإن من ورائكم أيام الصبر الصبر فيهن مثل قبض على الجمر للعامل فيهن مثل أجر خمسين رجلا يعملون مثل عملكم قالوا يا رسول الله أجر خمسين منهم قال لا بل أجر خمسين منكم)[٤٠].

واتە: لە پاش ئێوە رۆژگارێك دێت کە پێویستی بە ئارامگرتنە.. ئارامگرتن تێیدا وەکو ئەوە وایە کە بە دەست پشکۆی ئاگرین بگریت ... دەست گرتن بە دین وخواپەرستی کردن لەو رۆژەدا پاداشتی پەنجا کەسی لە ئێوە هەیە ئەی هاوەڵان ﷺ، ئەوانیش سەرسام بوون و ووتیان: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ .. پەنجا کەس لە خۆیان؟ فەرمووی: بەڵکو لە ئێوە ...

پاداشتی کارکردن لە دوا سەردەمدا گەورەتر دەبێت، چونکە نزیکە وای لێ دێت لەسەر چاکەکاری کەس هاوکاری ناکات وئەو کەسێکی نامۆیە لەنێو سەرپێچی کاراندا بەڵێ نامۆیە لە نێوانیاندا ... ئەوان گوێ لە گۆرانی حەرام دەگرن کەچی ئەم گوێ ناگرێت، ئەوان تەماشای حەرام دەکەن کەچی ئەم نایکات، بەڵکو ئەوان سیحر وجادو شیرك ئەنجام دەدەن کەچی ئەم نایکات، ئەو لەسەر یەکخواپەرستی خوایە، وە لە (مسلم) دا هاتووە کە پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمێت:

(بدأ الإسلام غريباً وسيعود غريباً كما بدأ فطوبى للغرباء)[٤١].

---

(٣٩) (صحيح الجامع الصغير: ١٦٤٢).

(٤٠) (صحيح الترغيب والترهيب: ٣١٧٢).

(٤١) (صحيح الجامع الصغير: ١٥٨٠).

واته: ئیسلام سەرەتا بە نامۆیی سەری هەڵدا، وەجارێکی تریش بە نامۆیی دەگەڕێتەوە هەروەکو چۆن بە نامۆیی سەری هەڵدا، جاموژدەو بەهەشت بۆ نامۆکان.

موژدە بۆ نامۆکان بەڵێ موژدە بۆ نامۆکان، وە لە بوخاریدا هاتووە کە پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمووێت:

(فإنه لا يأتي عليكم زمان إلا الذي بعده أشرمنه حتى تلقوا ربكم)(٤٢).

واته: هیچ سەردەمێك بە سەرتاندا نایەت ئیلا سەردەمەکەی پاش ئەو لەو خراپترە تاکو دەگەنە خوای خۆتان.

ئیمامی (البزار) ریوایەتی کردووە کە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

(يقول الله عز وجل وعزتي لاأجمع على عبدي خوفين ولا أجمع له أمنين إذا أمنني في الدنيا أخفته يوم القيامة وإذا خافني في الدنيا أمنته يوم القيامة)(٤٣).

واته: خوای گەورە دەفەرمووێت: سوێند بە عیززەتی خۆم دوو ترس و دوو دڵنیایی لای بەندەی خۆم کۆ ناکەمەوە، ئەگەر لە دونیادا لێم دڵنیا بوو ئەوا لە دوا ڕۆژدا دەیترسێنم، وە ئەگەر لە دونیادا لێم ترسا ئەوا لە دوا ڕۆژدا دڵنیای دەکەم. بەڵێ .. هەرکەسێ لە دونیادا لە خوا ترسا و خوای گەورەی بە مەزنەوە تەماشا دەکرد ئەوا لە دوا ڕۆژدا دڵنیا دەبێت و خۆشحاڵ دەبێت بە گەیشتنی خوای گەورە و دەبێتە کەسێکی ئەهلی بەهەشت کە خوای گەورە دەربارەیان دەفەرمووێت:

﴿وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءلُونَ قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ إِنَّا كُنَّا مِن قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ﴾ [الطور: ٢٥-٢٨] .

واته: بەهەشتییەکان لەناو بەهەشتدا هەندێکیان ڕوو دەکەنە هەندێکیان وپرسیار لە یەکتری دەکەن ودەڵێن: ئێمە لە دونیادا لە سزای خوای گەورە دەترساین و لەترسی ئەو تاوان وسەرپێچیمان ناکرد، خوای گەورەیش لە پاداشتدا لێمان خۆش بوو وپاراستمانی لە سزای ئاگری دۆزەخ، وە ئێمە لە دونیادا بەتاك وتەنها خوامان دەپەرست ولەو دەپاڕاینەوە چونکە بەراستی هەر خوای گەورە چاکەکارو بەسۆزو بەزەییە. بەڵام ئەگەر هاتوو خەریکی سەرپێچی کردنی فەرمانەکانی خوای گەورە بوو، وە هەموو کێشەی ئەو تەنها تێرکردنی سك و داوێنی بوو، دڵنیا بوو لە سزای خوا.. ئەوا لە دوا ڕۆژدا لە ترسدا دەبێت .. خوای گەورە دەفەرمووێت:

﴿تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُم مَّا يَشَاؤُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ﴾ [الشورى: ٢٢] .واته: لە ڕۆژی قیامەتدا ستەمکاران دەبینیت دەترسێن بەهۆی ئەو تاوان وسەرپێچییانەی کە ئەنجامیان داوە، کە گومانی تێدا نییە ئەو سزایە هەر توشیان دەبێت ودەیانگرێتەوە، بەڵام ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوەو کردەوەی چاکیان ئەنجام داوە ئەوانە لەباغەکانی بەهەشتدان ولەلای پەروەردگاریان هەموو شتێکیان بۆ هەیە کەحەزو ئارەزوویان لێ بێت، کە ئەمەیش فەزڵ وچاکەی هەرە گەورەیە.

(٤٢) (مشكاة المصابيح: ٥٣٩٢).

(٤٣) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٢٦٦٦).

خوشکی بەڕێزم .. پشت بە خوا ببەستە و دڵنیا بە کە تۆ لەسەر ڕێگای ڕاستیت و مەغرور مەبە بە زۆری خراپەکاران و کەمی چاکەکاران و دامەزراوەکان .. داوا لە خوا دەکەم بە پاراستنی خۆی بتپارێزێ و بتکاتە کەسێکی ئیمانداری لە خوا ترس و یەکێك لە بانگەواز کاران کۆشش کاران .. وە تۆ بەردەوام بە خوشکی ئێمە دەمێنیتەوە .. هەرچەندە ئەگەر وەڵامی ئامۆژگارییەکانمان نەدەیتەوە .. ئێمە خەیر و چاکەمان بۆ تۆ دەوێت .. وە ئێمە بەشەو و بە ڕۆژ دوعات بۆ دەکەین .. وە هەرگیز بێزار نابین لە ئامۆژگاری کردنت و پاراستنت وە هیوامان وایە کە خوای گەورە ماندوو بونمان لەگەڵ تۆدا بزر ناکات ..

وما توفيقي إلا بالله والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

نوسینی: د. محمد بن عبدالرحمن العريفي
دكتوراه له (العقيدة والمذاهب المعاصرة)

اسم الملف:	sha zn A4.doc
الدليل:	D:\مالبه رى ئاشتى\كتب\م. عبدالمجيد\انها ملكة\ئاشتى
القالب:	C:\Users\yahya\AppData\Roaming\Microsoft\Templates\Normal.dotm
العنوان:	بسم الله الرحمن الرحيم
الموضوع:	
الكاتب:	Ibrahim
الكلمات الأساسية:	
تعليقات:	
تاريخ الإنشاء:	٢٠١٢/١١/٠٥ ١٠:٢٣:٠٠ م
رقم التغيير:	٣
الحفظ الأخير بتاريخ:	٢٠١٢/١١/٠٥ ١٠:٢٧:٠٠ م
الحفظ الأخير بقلم:	yahya
زمن التحرير الإجمالي:	٩ دقائق
الطباعة الأخيرة:	٢٠١٢/١١/٠٥ ١٠:٣٠:٠٠ م
منذ آخر طباعة كاملة	
عدد الصفحات:	٥٨
عدد الكلمات:	٢٢,١٠٣ (تقريباً)
عدد الأحرف:	١٢٥,٩٩٢ (تقريباً)